

Europa investeert in de toekomst. Deze uitgave en alle projecten
komen tot stand met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

Kansen
voor West
G4P4

Jaarverslag 2014

Operationeel Programma
Kansen voor West

Bevorderen van bottom-up regionale innovatie in West Nederland

Inleiding

Colofon

Operationeel Programma Landsdeel West (Kansen voor West)

Voor structurele bijstandsverlening van de Gemeenschap uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling onder de doelstelling regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid in West Nederland

Jaarlijks verslag
over de uitvoering:

Subsidiabel gebied: Landsdeel West
(Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland).
Programmeringperiode: 2007-2013
Programmanummer: CCI 2007NL162PO002
Programmatitel: Operationeel Programma Landsdeel West
(Kansen voor West)
Beschikkingnummer: C(2007) 3949
Datum beschikking: 13 augustus 2007
Verslagjaar: 2014
Datum van goedkeuring van het jaarverslag door het Comité van Toezicht: 19 juni 2015

Opgesteld door:

Managementautoriteit Kansen voor West
(College van B en W Rotterdam). Postbus 6575, 3002 AN Rotterdam.
www.kansenvoorwest.nl

Europa investeert in de toekomst. Deze uitgave en alle projecten komen tot stand met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Verantwoording en leeswijzer	6
1. Voortgang en operationalisering van het programma	8
2 Analyse van de sociaal-economische situatie	25
3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West	29
4 Uitvoering naar prioriteit	49
5 EFRO/CF - programma's: grote projecten	55
6 Technische Bijstand	56
7 Voorlichting en publiciteit	58
Bijlage	63

Voorwoord

Dit is alweer het achtste jaarverslag van Kansen voor West. Heugelijk feit is dat het beschikbare EFRO ruim is vastgelegd, onder andere te danken aan de gemaakte overcommittering door de partners. Het streven is dan ook om de maximale EFRO budget in te kunnen zetten voor het programma. Van groot belang voor een goede afloop is dat de vastgelegde gelden ook werkelijk worden uitgegeven en goed verantwoord. Daar is in 2014 veel aandacht aan gegeven en dit zal in de resterende tijd van het programma ook het geval zijn.

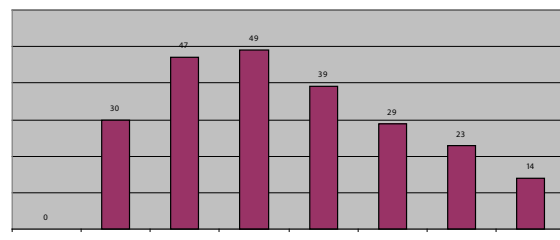
In 2014 gingen 14 nieuwe projecten van start, waarmee het totaal aan projecten van Kansen voor West uitkomt op 231. Met de 11 in 2014 vastgestelde projecten, komt het totaal aan vaststellingen inmiddels al uit op 44. In de resterende twee jaren zal de aandacht dan ook gaan naar het succesvol kunnen afsluiten van alle lopende projecten en het programma.

Net als eerdere jaren is de vereiste besteding van Europese middelen (N+2) weer ruim gehaald. Goed om te weten is dat deze verplichting na 2014 stopt, dus we mogen trots zijn dat we deze opgave ieder jaar weer positief hebben kunnen afronden. Wel blijven de uitgaven bij het merendeel van de projecten nog achterlopen bij de aangegeven planning. Hoewel hierop strakke monitoring en sturing wordt gevoerd om dit maximaal bij te sturen, is dit niet altijd te beïnvloeden. Te optimistische projectplanning en onderschatting van de ingewikkeldheid van het samen uitvoeren van innovatieprojecten is hiervoor vaak de reden. Evenals vorige jaren zijn verbeteringen in het beheer en controle doorgevoerd en is de nodige aandacht gegaan naar het opstellen van het verbeterplan n.a.v. de betaalstop. Deze is in 2014 door de EC opgeheven. De ervaring met de projectaudits in 2014 is dat er een veel beter proces van hoor- en wederhoor was en het verschil van inzicht een stuk kleiner dan in 2013.

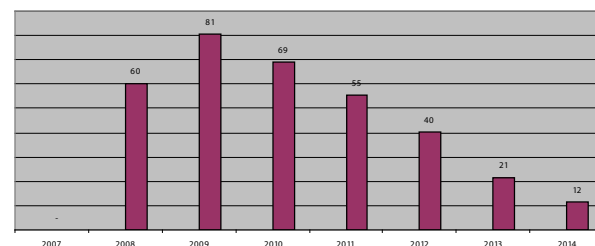
Gelijktijdig is er veel inzet geweest op het nieuwe EFRO programma 2014-2020. Begin 2014 hebben de acht colleges het Operationeel Programma van Kansen voor West II goedgekeurd en in december 2014 mochten wij de nieuwe beschikking hiervoor ontvangen. Dit betekent dat ons succesvolle Kansen voor West een tweede editie krijgt, al zullen we het met aanzienlijk minder geld moeten doen.

M. J. W. Struijvenberg
Namens de managementautoriteit, het college van B&W van de gemeente Rotterdam

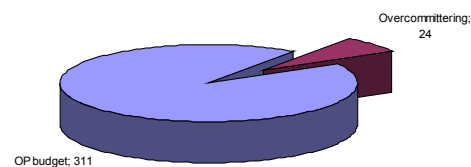
Aantal gecommiteerde projecten per jaar

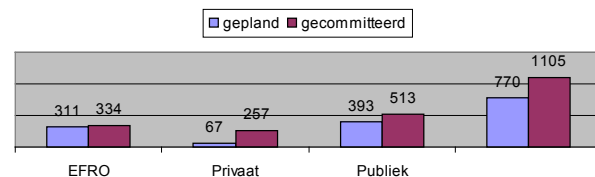
EFRO Committingen in mln. euro

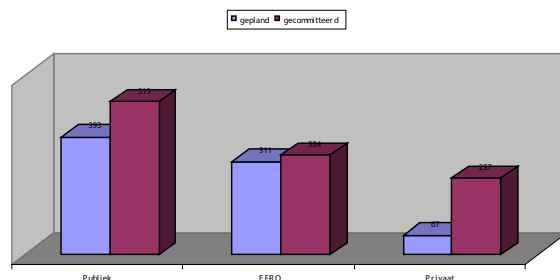
EFRO Budget en gemaakte overcommittering in mln. euro

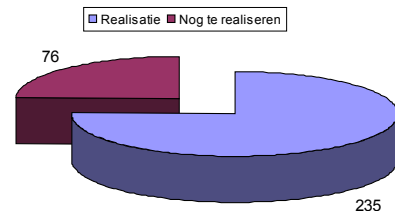
EFRO Committingen gepland en actueel (mln. euro)

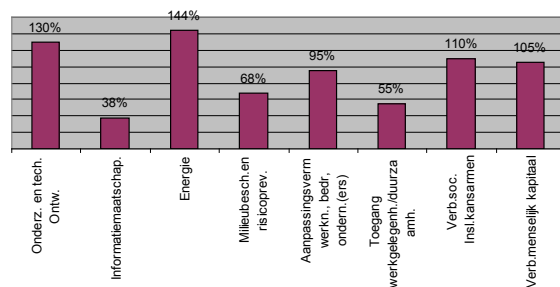
Gecommiteerde bijdragen t.o.v. gepland

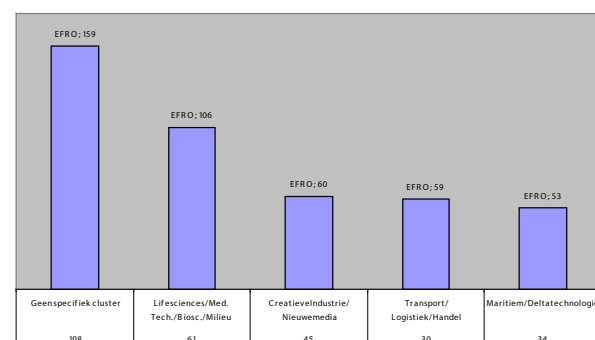
EFRO Realisatie t.o.v. OP (mln. euro)

Lissabon committingen t.o.v. OP

Aantal projecten dat inzet (mln. euro) in clusters

G4P4

Verantwoording en leeswijzer

Dit is het jaarverslag 2014 over de uitvoering van het Operationeel Programma (OP) Kansen voor West EFRO 2007-2013. Het jaarverslag is opgesteld conform de eisen van de Europese Commissie, zoals neergelegd in Artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 en de Uitvoeringsverordening (EG) Nr. 1828/2006. Het jaarverslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de managementautoriteit en het college van B&W van Rotterdam. Het jaarverslag is met inbreng van alle partners binnen Kansen voor West tot stand gekomen.

Kansen voor West is een geïntegreerd structuurfondsenprogramma voor Landsdeel West, dat de grondgebieden van de provincies Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland omvat. Met daarin een subdelegatie voor de vier grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Dit alles vertaalt zich in een programmadeel West-Regio en stedelijke programmadelen voor de vier grote steden. Aan de basis van Kansen voor West staat de Lissabon-strategie die moet leiden tot economische groei en meer en betere

banen in de Europese Unie. Voor de Randstad betekent dit dat de concurrentiekracht van de regio moet worden versterkt. Dat betekent investeren in thema's als innovatie, onderzoek & ontwikkeling, kennisuitwisseling, aansluiting onderwijs arbeidsmarkt, menselijk kapitaal en duurzame energie.

Het jaarverslag is een basisdocument voor het beheer van het operationeel programma. Het verslag:

- geeft inzage in de uitvoering van het programma en de interactie tussen de Europese Commissie en managementautoriteit.
- is een tussentijdse verantwoording voor het Comité van Toezicht op basis waarvan zij lijnen kan uitzetten voor de komende jaren.
- is de hoofdbron van informatie over het programma en voor de jaarlijkse vergadering met de Europese Commissie, managementautoriteiten en lidstaat.
- is een voorwaarde voor tussentijdse betalingen van de Europese Commissie.

Dit jaarverslag is op 19 juni 2014 door het Comité van Toezicht goedgekeurd en conform Artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 aan de Europese Commissie aangeboden. Het jaarverslag wordt elektronisch verstuurd naar de Europese Commissie via het SFC 2007 systeem. Daarnaast wordt het gepubliceerd op www.kansenvoorwest.nl inclusief een publieksvriendelijke samenvatting.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft uitgebreid de voortgang, de operationalisering en de aspecten van beheer en controle van het programma. Hoofdstuk 2 gaat via een analyse dieper in op de sociaal-economische situatie in West-Nederland. In hoofdstuk 3 wordt een gedetailleerd overzicht van de uitvoering van Kansen voor West gegeven door te kijken naar zaken als resultaten, voortgang, Lissabon-doelstelling, wetgeving, uitvoeringsproblemen en oplossingen, wijzigingen en complementariteit. Ook beschrijft het de belangrijkste punten van de tussenevaluatie.

Hoofdstuk 4 beschrijft de uitvoering van de prioriteiten waarbij wordt gekeken naar doelstellingen en voortgangsanalyse. Hoofdstuk 5 geeft een toelichting op het gebruik van grote projecten en hoofdstuk 6 licht het gebruik van de Technische Bijstand toe. Ten slotte behandelt hoofdstuk 7 de uitgevoerde voorlichting- en publiciteitsmaatregelen waarbij ingegaan wordt op de voortgang van het communicatieplan, de aandacht voor EFRO en het onderhouden van de relaties binnen Kansen voor West.

Het meeste cijfermatig materiaal over het programma en van de sociaal-economische indicatoren, is te vinden in de bijlagen van dit jaarverslag. De tabellen hiervan worden met een 'B' aangegeven.

G4P4

1 Voortgang en operationalisering van het programma

Dit hoofdstuk gaat in op de algemene aspecten van de voortgang en de operationalisering van het programma. Er wordt gekeken naar de samenwerking binnen het programma, de organisatie, de voortgang bij de verschillende partners en de overleggen en aspecten van beheer en controle.

1.1 Algemeen

De uitvoering van Kansen voor West in 2014 liep voorspoedig. Er werden 14 projecten gecommitteerd voor ruim 11 mln. EFRO. Daarnaast werden er 25 projecten herbeschikt en 11 projecten vastgesteld (tabel B1-B2). Hiermee is meer dan het beschikbare EFRO-budget vastgelegd, doordat enkele partners een overcommitting hebben toegepast. Wel moeten enkele partners nog een vastlegging doen op basis van de inspanningsplafonds.

Mijlpalen in 2014 zijn het vastleggen van de beschikbare EFRO middelen, de grote private bijdrage, het behalen van de projectuitgaven volgens N+2, een goed werkende uitvoeringsstructuur met een adequaat werkend digitaal beheersysteem. De auditautoriteit heeft de MA West een score van 88% (een score 2) toegekend op het systeem met enkele kleine verbeterpunten.

Blijvende aandacht wordt gegeven aan de risico-beheersing en een juiste verantwoording van zaken als aanbesteden, staatssteun, publiekprivate samenwerking, kostenopbouw, loonkosten etc. Wel is er in 2014 een hoge controledruk geweest door de vele projectaudits van de auditautoriteit, maar liefst 30 projecten. Ook de afhandeling van die projectaudits vergde in 2014 nog veel van de

tijd van zowel de managementautoriteit als de partners. Het blijft dus nodig om onder gezamenlijke verantwoordelijkheid de controledruk voor begunstigden, maar ook voor de managementautoriteit beheersbaar te houden..

De samenwerking tussen de partners van Kansen voor West zet zich ook voort in de voorbereiding van het nieuwe programma Kansen voor West II. Het is de keuze van de acht partners om gezamenlijk verder te gaan. Omdat de ontwikkeling van het nieuwe programma simultaan loopt met de uitvoering van het lopende programma, is in 2014 dan ook veel aandacht hiernaar uitgegaan. Dit heeft geleid tot de indiening van het nieuwe OP in de bestuurscolleges van de acht partners en de uiteindelijke beschikking van Kansen voor West II door de Europese Commissie op 12 december 2014.

1.2 Voortgang operationeel programma Kansen voor West

In 2014 waren 231 projecten in verschillende fase van uitvoering (beoordeling, beschikking, rapportage, vaststelling of reeds vastgesteld). In 2014 werden 11 projecten vastgesteld. Het gehele EFRO budget is vastgelegd, met daar bovenop een overcommitting door de partners. Tabel 1 geeft het cumulatief overzicht van de committeringen op programmaniveau en tabel B10 geeft het overzicht van alle gecommitteerde projecten.

De gemiddelde projectgrootte is 4,8 mln., met een gemiddelde EFRO-bijdrage van 1,5 mln. (30% interventie).

Tabel 1: Committing (mln. €) cumulatief t/m 31 december 2014

Kansen voor West Cumulatief	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	311	393	67	460	770
Gecommitteerd	334	513	257	770	1105
Overcommitting	24	121	190	311	334
Gecommitteerd in %	108%	131%	384%	168%	143%

De voortgang van de vastlegging t.a.v. de inspanningsplafonds van de partners verloopt ook voorspoedig (tabel B3). De vastlegging betreft alle gecommitteerde projecten minus de al afge-rekende projecten. 15 van de 26 gepubliceerde grenzen zijn bereikt, en bij 12 plafonds is een overcommitting gemaakt. De inzet op over-committing verschilt per partner en varieert van een vast percentage tot een besluit per project. Met deze overcommitting wordt een maximale besteding van EFRO-gelden nagestreefd.

De door de programmabureaus geaccepteerde realisaties, inclusief de vastgestelde bedragen, bedraagt ruim 183 mln. euro. Dit komt overeen met 71% van de beschikbare EFRO inspanning, zie ook tabel B4.

Van de in 2014 vastgestelde 11 projecten (tabel B2) werd er één op 0 euro vastgesteld t.w. Aquadok CTD. Het totaal aan vastgestelde projecten komt hiermee op 44.

De vastgestelde EFRO-bijdrage in 2014 be-draagt 97% van de geplande kosten in de aanvraag. Voor alle tot nu toe vastgestelde projecten geldt dat 86% van de beschikte EFRO-kosten ook werkelijk is gemaakt.

Tabel 2: Doorlooptijden van 2011- 2014

Processtappen	Dagen	Weken
Voorlopige aanvraag tot Definitieve aanvraag	173	25
Definitieve aanvraag tot Ontvankelijkheid	75	11
Ontvankelijkheid tot Beschikking	110	16
Definitieve aanvraag tot Beschikking	178	25
Projecteinde tot Eindverslag	303	43
Eindverslag tot Vaststelling	134	19

De gemiddelde doorlooptijden van de verschil-lende processen die voor een project van toe-passing zijn, zijn nagenoeg gelijk aan de voor-gaande periode. Tabel 2 laat die verschillende doorlooptijden zien. Beoordeling kost de nodige tijd omdat hoge eisen aan de projectplannen gesteld worden. Vertraging treedt soms op

door ontoereikende technische kwaliteit van de aanvragen of door ingewikkeldheid rond de op-bouw van tarieven. Om aanvragers tegemoet te komen zijn toelichtingen en minimale inhouds-opgaven van een goede aanvraag ontwikkeld en besteden de steunpunten veel aandacht aan voorlichting.

1.2.1 Voortgang programmadeel West-Regio

De werkzaamheden van het programmabureau West-Regio concentreerden zich rond de behan-deling van nieuwe subsidieaanvragen, voortgangs-rapportages en vaststelling van projecten. Per eind december waren er 120 projecten in verschillende staat van uitvoering. Er werden 19 projecten vast-gesteld. Veruit de meeste tijd en capaciteit werden ingezet op voortgangsrapportages en controles ter plaatse. In 2014 werd daarnaast extra veel tijd besteed aan het verweer op de projectaudits die door de auditautoriteit werden uitgevoerd. Er wer-den in het verslagjaar 9 projecten gecommitteerd, 23 projecten herbeschikt en 4 vastgesteld.

De gemiddelde projectgrootte van de 139 provin-ciale projecten (inclusief Almere en Amersfoort) ligt op ruim 4,3 mln, met een 35% EFRO interventie (1,5 mln.).

De investeringsopgave voor West-Regio bedraagt bijna 200 mln. euro, waarvan inmiddels ruim 210 mln. (105%) is gecommitteerd. Uitgesplitst naar inspanningsopgave betekent dit dat 113% van de P4 en 90% van het stedelijk gelabelde deel is gecommitteerd (zie tabellen B5-B6). Omdat binnen Kansen voor West inspannings-plafonds gelden dient er nog wel door enkele partners een klein bedrag aan EFRO te worden gecommitteerd, zie ook tabel B3.

Verder bereid het programmabureau de advie-zen voor de West-Regio stuurgroep voor. Alle (voorlopige)subsidieaanvragen voor West-Regio worden voor advies ingebracht bij de stuurgroep

G4P4

West-Regio. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle acht partijen in het programma. Overleg vindt plaats in het provinciehuis van Zuid-Holland.

1.2.2 Voortgang Bemiddelende Instanties, de G-4 stedelijke programmadelen

De werkzaamheden van de G-4 programmabureaus concentreerden zich eveneens rond de behandeling van nieuwe subsidieaanvragen, voortgangsrapportages en vaststelling van projecten. Per eind december waren er 92 projecten in verschillende fase van uitvoering. Verder bereiden de programmabureaus de adviezen voor de stedelijke stuurgroep voor en werden ook de projectvoorstellen voor de gelabelde gelden besproken. Veruit de meeste tijd en capaciteit werden ingezet in de beoordeling

van nieuwe aanvragen, voortgangsrapportages en de uitvoering van controles ter plaatse. Er werden in het verslagjaar 5 projecten gecommitteerd, 2 projecten herbeschikt en 7 vastgesteld. De gemiddelde projectgrootte van de 92 stedelijke projecten ligt op ruim 3,7 mln., met een 36% EFRO interventie (1,3 mln.). De gemiddelde projectgrootte van de 33 gelabelde stedelijke projecten ligt ruim hoger, namelijk op 6 mln. met een iets hogere (30%) EFRO interventie van 1,8 mln.

De gezamenlijke inspanning van de G-4 bedraagt ruim 98 mln. waarvan ultimo 2014 ruim 123 mln. (125%) is gecommitteerd (tabel B7). Maar, dit is wel inclusief de al gemaakte overcommittering, want zonder deze overcommittering dient er nog voor 0,7 mln. EFRO te worden gecommitteerd (tabel B3).

De G-4 hebben ieder een stedelijke stuurgroep ingesteld, die het college van B&W van advies voorziet over projectvoorstellen. Daarbij wordt gekeken naar aantoonbare additionaliteit, economische relevantie, past het in het programma, mate van financieringstekort of omvang van het project. Als hierover twijfel bestaat wordt in die gevallen gevraagd de aanvraag te integreren of in een andere vorm in te dienen. Als er geen mogelijkheden zijn binnen het programma wordt doorverwezen naar mogelijke alternatieve financieringsbronnen. Hieronder volgt per stad een korte voortgangsbeschrijving.

Amsterdam

De projectselectie in prioriteit 1 en 3 gaat volgens plan. De stad kent een grote mate van diversiteit met de nadruk op Life Sciences en duurzaamheid. De totale vastlegging beslaat ruim 38 mln. euro (EFRO) voor 25 projecten. De gemiddelde projectgrootte (TSK) is € 4,3 mln. waarvan € 1,5 mln. EFRO (35% interventie). De gecommitteerde projecten hebben 76% van de begrote kosten gerealiseerd. In 2014 werden

2 projecten gecommitteerd, 1 project herbeschikt en 3 projecten vastgesteld.

Afgezien van de mogelijke vrijval van middelen, is het gehele budget van Amsterdam toegekend. Ten aanzien van de inspanningsplafonds is er een overcommittering van bijna 2 mln. euro. Wel moet er nog voor ruim 5 ton worden geïnvesteerd in de gelabelde prioriteiten.

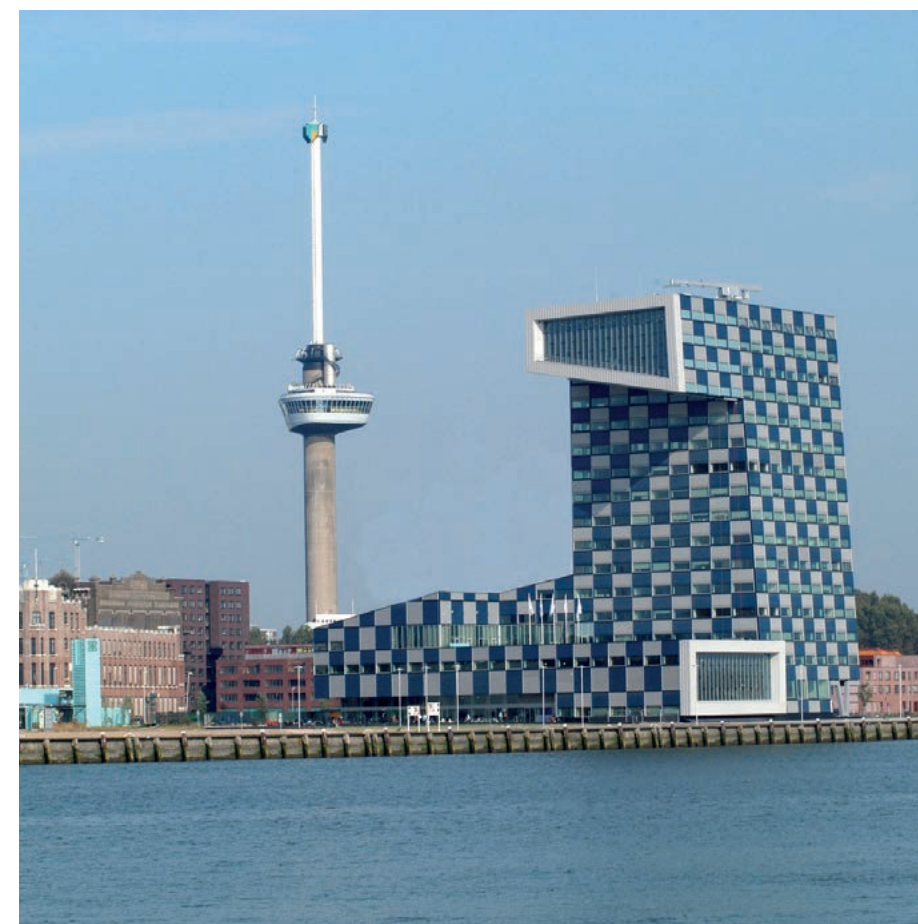
Rotterdam

De projectselectie in prioriteit 1 en 3 gaat volgens plan. De stad kent een nadruk op de stimulering van innovatie bij het MKB en wijk economie. Ook loopt in Rotterdam het SOFIE-fonds (JESSICA) voor stadsontwikkeling. De totale vastlegging beslaat bijna 30 mln. euro (EFRO) voor 19 projecten. De gemiddelde projectgrootte (TSK) is € 4,2 mln. waarvan € 1,6 mln. EFRO (38% interventie).

De gecommitteerde projecten hebben 42% van de begrote kosten gerealiseerd. In 2014 werden 3 projecten gecommitteerd en 1 project vastgesteld. Ten aanzien van de inspanningsplafonds moet er nog ruim 0,5 mln. euro worden gecommitteerd. Hierbij is geen rekening gehouden met mogelijke vrijval van middelen. In prioriteit 1 gelabeld bestaat een overcommittering van ruim 1 mln. euro.

Den Haag

De projectselectie in prioriteit 1 en 3 loopt voor spoedig. De stad kent een nadruk op de inzet van JESSICA-fondsen (gebiedsontwikkeling FRED en energie ED), in veiligheid en wijkontwikkeling. De totale vastlegging beslaat bijna 29 mln. euro (EFRO) voor 28 projecten. De gemiddelde projectgrootte (TSK) is € 3,3 mln. waarvan € 1 mln. EFRO (32% inter-

Fysieke Digitale Delta

Het probleem in de watersector is, dat er veel verschillende data worden verzameld, maar dat deze data moeilijk met elkaar te verenigen zijn. Voor alle data geldt dat het om betrouwbare en relevante informatie behoort te zijn, waarmee goede integrale besluiten genomen kunnen worden. Daarin valt nog een hele slag te maken. Ook in de gebruiksvriendelijkheid voor de eindgebruiker en de snelheid waarin gegevens beschikbaar komen is nog veel verbeteren. Om dit te bereiken is een nieuwe standaard nodig om data gemakkelijker en eenduidig te kunnen interpreteren: de Digitale Delta.

In het project wordt gewerkt aan:

1. Werken in 't veld: Delfland ontwikkelt met deze activiteit een systeem waarmee app's van andere partijen direct worden verbonden met praktijkgegevens.
2. Praktijkpilot SmartSensorKit (SSK), bedoeld om data op locatie te verrijken.
3. Een digitale hydrologische toolbox voor de ondersteuning van efficiënt en transparant stedelijk waterbeheer.

Totale projectkosten: € 1.325.919
Bijdrage Kansen voor West: € 700.000

1.3 Realisatie¹

De verordening geeft aan dat het programma een bepaald uitgavenpatroon dient te hebben. Wordt de vastgelegde besteding van het EFRO in het jaar N+2 niet gehaald, dan decommitteert de Europese Commissie dat deel dat niet via uitgaven kan worden verantwoord. Dit staat bekend als de zogenaamde N+2-regel waarmee de Europese Commissie een sterk sturingsinstrument in handen heeft.

Tabel 3: N+2 (mln. euro) voor 2014

N+2 basis	Betaalaanvragen	Saldo
227	235	7

De gecertificeerde uitgaven (realisatie) op programmaniveau in 2014 staan in tabel 3 aangegeven. Hier is te zien dat N+2 ruim behaald is namelijk 7 mln. boven de opgave. Zie ook tabel B8 voor een overzicht van N+2 per partner en tabel B4 voor een overzicht van de gerealiseerde kosten per inspanningsplafond. Hiermee komt in 2014 een einde aan de zorg om aan de N+2 opgave te voldoen, omdat in de resterende periode deze niet meer van toepassing is. De conclusie is positief omdat in alle jaren de N+2 opgave werd behaald.

¹ De term 'Realisatie' heeft verschillende betekenissen in dit jaarverslag. De juiste context blijkt uit de tekst. Ten eerste kan het gaan over N+2-uitgaven, deze zijn een vast percentage (40% of 50%) van de TSK-uitgaven. Ten tweede kan het de uitgaven betreffen die in voortgangsrapportages worden opgevoerd en beoordeeld door: het programmabureau, de controller van de managementautoriteit, de certificeringsautoriteit of bij indiening in het MSF na beoordeling auditautoriteit.

ventie). De gecommitteerde projecten hebben 38% van de begrote kosten gerealiseerd. In 2014 werd 1 project herbeschikt.

Afgezien van de mogelijke vrijval van middelen, is het gehele budget van Den Haag ruim toegekend. Ten aanzien van de inspanningsplafonds is er een overcommittering van ruim 6,9 mln. euro. Wel moet er nog een klein bedrag worden geïnvesteerd in de gelabelde prioriteit 1.

Utrecht

De projectselectie in prioriteit 1 en 3 gaat volgens plan. De stad kent een grote mate van diversiteit met de nadruk op ontwikkeling, energietransitie (fonds) en wijkeconomie. De totale vastlegging beslaat ruim 13 mln. euro (EFRO) voor 19 projecten. De gemiddelde projectgrootte is wat kleiner dan die van de andere steden met € 1,9 mln. (TSK) waarvan € 0,7 mln. EFRO (36% interventie). De gecommitteerde projecten hebben 79% van de begrote kosten

gerealiseerd. In 2014 werden er 2 projecten vastgesteld.

Afgezien van de mogelijke vrijval van middelen, is nagenoeg het gehele budget van Utrecht toegekend. Ten aanzien van de inspanningsplafonds is er nog een kleine opgave van 18 duizend euro, maar ook een overcommittering van ruim 0,4 mln. euro.

G4P4

1.4 Organisatie en uitvoering

Stepping Stones

De Economic Board Utrecht (EBU) is ontstaan uit de wens van diverse overheden en kennisinstellingen uit de regio Utrecht om het bedrijfsleven en de maatschappelijke organisaties meer te betrekken bij de ontwikkeling van economisch beleid.

In 2013 heeft de Economic Board Utrecht de “Strategisch agenda 2013-2020 – Stepping Stones” vastgesteld met als centrale thema’s, gezond leven, groene economie, dienstennovatie. Het doel van dit project is zorgen dat de EBU de strategische agenda kan ontwikkelen en waarmaken.

Concreet leidt dit tot de volgende activiteiten:

- vier bijeenkomsten voor het topnetwerk Get Connected
- werven van 600 leden in 2015
- een maal per jaar een brede netwerkbijeenkomst (Innovation Day)
- twee maal per jaar het magazine Get Connected
- twee maal per jaar (digitale) nieuwsbrief voor 1500 leden
- opzet 1000 volgers social media
- promotie en profilering van de regio op de drie thema’s

Totale projectkosten: € 2.550.239

Bijdrage Kansen voor West: € 1.405.000

1.4.1 Managementautoriteit

Het college van B en W van de gemeente Rotterdam is als managementautoriteit verantwoordelijk voor de doeltreffendheid en deugdelijkheid van het beheer van, en de controle en het toezicht op de uitvoering van het Operationeel Programma. De managementautoriteit is ambtelijk ondergebracht bij de Cluster Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam. De werkzaamheden van het programmabureau West-Regio in Flevoland worden onder verantwoordelijkheid van de managementautoriteit uitgevoerd.

De managementautoriteit richt zich op het *beheer* van het programma door monitoring, risicobeheer, voortgangsbewaking, opvolgen van goede communicatie, het opstellen van betalingsaanvragen, secretariaatswerkzaamheden stuurgroep West-Regio (samen met programmabureau West-Regio), en -vooral met het leiding geven aan en bewaken van uniforme uitvoering en controle

binnen Kansen voor West. Qua *controle* richt de managementautoriteit zich op het faciliteren van projectaudits door certificering- en auditautoriteit, het afstemmen van die audits, het voeren van verweer, de uitvoering van systeemaudits bij de programmabureaus, het uitvoeren interne controles, het schrijven van jaarverslag en het adviseren bij alle stuurgroepen. *Faciliterende* taken zijn het up-to-date houden/verder ontwikkelen van beheersysteem en website, vastleggen specifieke juridische zaken in interpretatiedocumenten en werkinstructies, en het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten voor begunstigden. *Organisatorische* taken betreffen het organiseren van het Comité van Toezicht (met BZK), accounthouders- en programmabureau overleg, en het oplossen van voorkomende problemen in de uitvoering van het programma. *Representatieve* en *vertegenwoordigende* taken richten zich op de bijeenkomsten van het PMO, Europese Commissie en (buitenlandse) bezoekers.

In 2014 waren er drie zaken die extra veel tijd van de managementautoriteit en de partners vergden. De eerste betrof de voorbereiding van het nieuwe structuurfondsenprogramma 2014-2020, dat verderop in dit verslag vermeld staat en dat een zeer groot capaciteitsbeslag heeft gelegd, mede ook gezien de vele afstemming tussen de autoriteiten in Nederland om alles uniform over de landsdelen in te richten. De tweede betrof de betalingsstop, dat ook verderop beschreven staat. Beide zaken blijven extra inzet vragen in 2014. Het derde betrof het fors aantal eindgesprekken van vast te stellen projecten, waarbij de managementautoriteit steeds aanwezig is.

1.4.2 Stedelijke programma-autoriteiten (Bemiddelende Instanties)

In 2014 functioneerden alle stedelijke programmabureaus naar behoren. Op grond van het verbeterplan heeft Ernst en Young, de huisac-

countant van de MA, een speciaal onderzoek gedaan of het verbeterplan door alle 5 de programmabureaus goed is opgepakt. In grote lijnen is de kwaliteit en tijdigheid van het beheer door de bemiddelende instanties voldoende en zijn administratief de zaken goed op orde. De inzet, deskundigheid en communicatie van de bemiddelende instanties wordt als positief beoordeeld.

In alle steden worden gelabelde projecten besproken en van advies voorzien door het programmabureau West-Regio. Alle steden zijn ook aangesloten bij de accounthouders- en programmabureau-overleggen voor een maximale betrokkenheid en om iedereen op de hoogte te houden van de ontwikkeling van het programma.

1.4.3 Auditautoriteit

De Audit Dienst Rijk van het Ministerie van Financiën is als auditautoriteit van het programma aangewezen om een jaarlijks oordeel en een jaarlijks controleverslag over het programma uit te brengen aan de Europese Commissie. Hiertoe voert de auditautoriteit twee soorten onderzoek uit, te weten:

Systeemaudits: Hierin zijn de opzet, het bestaan en de werking van de procedures die gelden voor alle bij het programma betrokken actoren (managementautoriteit en de vijf programmabureaus) beoordeeld voor de periode van 1 juli 2013 tot en met 30 juni 2014. Daarbij hanteert de auditautoriteit de door de Europese Commissie voorgeschreven beoordeling per ‘key requirement’. Hoofdconclusie van de systeemaudit is positief: het beheer- en controlesysteem werkt en er zijn slechts enkele verbeteringen noodzakelijk. In 2014 heeft de MA naar aanleiding van de betaalstop een verbeterplan opgesteld als eis van de Europese Commissie. Dit verbeterplan is ingevoerd en geaccepteerd door de AA en de EC. Het hield in dat in 2014 alleen Laag Risico

G4P4

Iso Butanol Platform Rotterdam (IBPR)

In 2030 zal een belangrijk deel van de chemische industrie in de Rotterdamse haven gebaseerd zijn op groene (biomassa) grondstoffen. Bovendien zal een deel van de energie opgewekt worden met biomassa en zal er in Rotterdam meer bio-brandstof worden geproduceerd, opgeslagen en verscheept worden. Bij vergroening van de chemie is er vaak sprake van een combinatie van leveranciers van biotechnologie en partners uit de traditionele chemie productie sector.

Op de Tweede Maasvlakte wordt een terrein ter grootte van ca. 80 hectare ingezet op de ontwikkeling van een biobased industrieel cluster. Het Iso-Butanol Platform Rotterdam (IBPR) is een geïntegreerde testomgeving waar eerste, tweede en derde generatie biomassa op een milieuvriendelijke en duurzame wijze worden omgezet in chemicaliën en brandstoffen. Dit leidt uiteindelijk tot een geïntegreerde pilot plant in Plant One, Botlek, Rotterdam.

Totale projectkosten: € 2.109.600
Bijdrage Kansen voor West: € 1.000.000

projecten zijn opgenomen in de betaalaanvraag naar de EC. Tevens dat de methodiek van risicobepaling is aangepast, de werkinstructies loonkosten, controles en regelingen fors zijn aangescherpt. Ernst en Young heeft eind 2014 een controle uitgevoerd op de werking van de verbetermaatregelen.

Projectaudits: Bij de projectaudits toetst de auditautoriteit de werking van de geldende procedures en doet een uitspraak over de juistheid en rechtmatigheid van de bij de Europese Commissie gedeclareerde gelden. Over 2012 werd een foutfractie van 6,86% gerapporteerd. Dit heeft geleid tot een betalingsonderbreking en de opstelling van een verbeterplan om te voorkomen dat de door de Europese Commissie gehanteerde materialiteitsgrens van 2% wederom wordt overschreden. De managementautoriteit heeft een kwalitatief goed verbeterplan opgesteld en eind 2014 geïmplementeerd. Op basis hiervan werd de betaalonderbreking in september opgeheven.

Over 2014 zijn voor 30 projecten projectaudits uitgevoerd. Hierin werd opnieuw een foutfractie geconstateerd die net boven de materialiteitsgrens ligt (2,34%). De foutfractie is echter wel verlaagd t.o.v.2013, en ook het effect van het verbeterplan is daar nog niet in verwerkt, omdat gedurende 2014 het verbeterplan pas van kracht is geworden. Ook in 2014 waren de management- en auditautoriteit het niet over alle geconstateerde fouten eens, maar er is wel een goed proces van hoor- en wederhoor gevoerd dat recht deed aan alle partijen. Tenslotte is eind november 2014 de beschrijving van de systemen voor de programmaperiode 2014-2020 goedgekeurd; dit is een uniforme beschrijving voor alle vier de managementautoriteiten.

YES!Delft2 met bio-facilities

De Zuidvleugel van de Randstad heeft zicht tot doel gesteld om een omgeving te ontwikkelen die aantrekkelijk en stimulerende is voor kennisoverdracht in open innovatie netwerken. En dan met name op het gebied van technologische innovatie en valorisatie in de clusters Industriële Biotechnologie, Clean Technology en Medical Technology. Universiteiten, onderzoeksinstituten en R&D intensieve bedrijven kunnen hier in nauwe samenwerking technologische doorbraken realiseren en naar de markt brengen. Om die reden werd de incubator YES!Delft opgericht.

De aanpak van YES!Delft is zo succesvol, dat het gebouw dat in 2010 opgeleverd werd, nu al nagenoeg vol zit. Van de meer dan honderd bedrijven die sinds de start van YES!Delft in 2005 geselecteerd zijn, is nog steeds meer dan 90% actief en de meest succesvolle bedrijven hebben inmiddels tientallen werknemers en miljoenenomzetten.

Er is nu een tweede gebouw nodig, dat met name ruimte biedt aan starters in de biotechnologie. Dit is voorzien in het YES!Delft 2 gebouw. Het biedt de mogelijkheid om doorgroeiende bedrijven en internationale bedrijven te huisvesten. Deze bedrijven kunnen ook gebruik maken van de gezamenlijke laboratoriumfaciliteiten die het pand gaat bieden. Dankzij de EFRO bijdrage is het mogelijk dit gebouw neer te zetten en in te richten.

Totale projectkosten: € 11.260.758
Bijdrage Kansen voor West: € 1.600.000

1.4.4 Certificeringsautoriteit

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) van het Ministerie van EZ is certificeringsautoriteit, met de opdracht het beoordelen en certificeren van de uitgavenstaten van de managementautoriteit. Na deze certificering worden de declaraties ('betaalaanvragen') bij de Europese Commissie ingediend. In 2014 heeft de certificeringsautoriteit twee betaalaanvragen ingediend voor een bedrag van ruim € 40 mln. aan totale subsidiabele kosten. Cumulatief zijn er 15 betaalaanvragen bij de Europese Commissie ingediend op 31 december 2014 voor een bedrag van bijna € 582 mln. aan totale subsidiabele kosten; hiermee is ruim € 234,5 mln. aan EFRO-bijdrage gemoeid. Bij elke uitgavenstaat beoordeelt de certificeringsautoriteit op basis van een risicoanalyse een aantal projecten. Haar bevindingen deelt de certificeringsautoriteit met de managementautoriteit, waarna beslist wordt of kosten wel of (nog) niet in een uitgavenstaat worden opgenomen.

De Europese Commissie heeft in 2014 een betalingsonderbreking opgelegd aan het programma. Aan de inhoud van het daarop volgende verbeterplan heeft de certificeringsautoriteit een actieve bijdrage geleverd. Bij de laatst ingediende uitgavenstaat in 2014 heeft de certificeringsautoriteit vastgesteld dat de managementautoriteit in voldoende mate de in het verbeterplan geformuleerde maatregelen in acht heeft genomen.

In 2014 hebben de certificerings- en managementautoriteit hun reguliere overlegcyclus voortgezet; er hebben zes overleggen plaatsgevonden die formeel worden vastgelegd. Deze overleggen dragen bij aan de goede en professionele (formele en informele) samenwerking. De certificeringsautoriteit maakt ook deel uit van relevante andere bijeenkomsten die door de managementautoriteit worden georganiseerd, zoals voorlichtingsbijeenkomsten en de overleggen van de programmabureaus. De certificeringautoriteit participeert in werkgroepen die binnen Kansen voor West zijn opgericht en geeft gevraagd en ongevraagd advies over lopende kwesties.

1.4.5 Comité van Toezicht

Het Comité ziet toe op de effectiviteit en de kwaliteit van de uitvoering, het besluit over de algemene strategie en het beleid, en is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van het programma. Zie voor de leden van het Comité bijlage B38. Het Comité heeft in 2014 twee keer vergaderd, op 30 januari in het stadhuis van Rotterdam en 11 juni bij de Bio Pilot Facility in Delft.

De bijeenkomst van januari was een extra vergadering i.v.m. de bespreking van het voorlopig jaarlijks controleverslag 2013. Met name het verschil van inzicht tussen de AA en de managementautoriteit t.a.v. het foutpercentage is daar besproken.

De voornaamste agendapunten op 11 juni waren de vaststelling van het jaarverslag 2013, bespreking van het jaarlijks controleverslag van de auditautoriteit, bespreking van het verbeterplan, een presentatie over de rechtsposities bij conflicten tussen partijen bij structuurfondsen en een presentatie bij het essay 'Nieuwe Kansen voor West'. Een toelichting op het door de managementautoriteit gemaakte concept verbeterplan en bespreking van de te volgen aanpak t.a.v. het verbeterplan. Een presentatie over de rechtsposities bij conflicten tussen partijen bij structuurfondsen en een presentatie door dr. E Braun van de EUR bij het essay 'Nieuwe Kansen voor West'.

Ten slotte is in augustus een schriftelijke ronde gehouden waarin een verduidelijking van het toetsingskader is afgehandeld.

1.4.6 Stuurgroepen

Kansen voor West kent vier stedelijke stuurgroepen en één West-Regio stuurgroep. De taak van de stuurgroepen is de managementautoriteit of stedelijke programma-autoriteiten te adviseren over projectvoorstellen en toekenning van EFRO/Rijkscofinanciering volgens het OP, toetsingskader en communautaire en nationale voorschriften. De vergaderfrequentie van de stuurgroepen is in 2014 afgenomen omdat het aantal te behandelen projecten afneemt. Zie voor de leden van de verschillende stuurgroepen in 2014 bijlage B38.

1.4.7 Steunpunten

Ook in 2014 hebben de steunpunten van het programma subsidieaanvragers ondersteund met advisering en voorlichting. Verder ondersteunen ze de projecten waar nodig bij de uitvoering en de voortgang. De steunpunten geven ook waar nodig en mogelijk advies aan het programmabureau West-Regio bij beschikking en vaststelling van projecten en de communicatie.

1.4.8 Accounthoudersoverleg

In 2014 is het accounthoudersoverleg zeven keer bijeen geweest. In dit overleg van de partners worden de belangrijkste ontwikkelingen binnen Kansen voor West besproken. Eventueel wordt voor een speciaal onderwerp een aparte werkgroep opgezet of worden specialisten gevraagd voor een toelichting. In 2014 zijn de vergaderingen van zowel Kansen voor West I en II gecombineerd gehouden.

Vaste onderwerpen van bespreking zijn de inhoudelijke en financiële voortgang van het programma, inclusief de risicoprojecten, samenwerking met de steunpunten en samenwerking op gezamenlijke projecten, projectervaringen, de werking van het beheersysteem, communicatie

en nieuwe regelgeving of interpretatie hiervan. Verder worden concept vergaderstukken van het Comité van Toezicht besproken, de voortgang van JESSICA, inzet van overcommitting en rijkscofinanciering. In 2014 zijn ook de extra kosten voor de Technische Bijstand besproken, het omgaan met voorschotbetaling bij overcommitting, de afsluiting van het programma Kansen voor West 2007-2013 en de afsluitingsverordening. Ook is het verbeterplan besproken. Veel aandacht is in 2014 gegaan naar de opstelling van het OP Kansen voor West II. Zie verder punt 1.4.11.

1.4.9 Programmabureau-overleg

In 2014 is het overleg van alle vijf de programmabureaus vijf keer bijeen geweest. In dit overleg

komen vooral technische zaken aan de orde die de behandeling en beoordeling van projecten aangaat. Ook de certificeringsautoriteit maakt deel uit van het overleg en waar nodig zijn ook de steunpunten aanwezig. In dit overleg kunnen specialisten gevraagd worden een toelichting te geven. Een aantal keer per jaar staat er een specifiek thema op de agenda om ingewikkelde materie uit te diepen.

Vaste onderwerpen van bespreking zijn de interpretatie van regelgeving, de tijdige behandeling en beoordeling van aanvragen, voortgangsrapportages, controles ter plaatse en vaststellingen. Daarnaast was er aandacht voor zaken als de werking van het beheersysteem, stofkamactie, aanbesteden, Artikel 55, WBSO, BTW, gebruik controle en checklijsten, voorlichting en publiciteit, loonkosten, bijzondere kosten, sancties en de bevindingenadministratie en de werkinstructies.

1.4.10 Bestuurlijk overleg

De bestuurlijke overleggen van 2014 richtten zich vooral op Kansen voor West II. Op 3 maart was er een schriftelijk overleg waarin werd besproken; de verdeling van de middelen tussen de partners G4-P4, de uitgangspunten voor de uitvoeringstructuur Kansen voor West II, instemmen met Rotterdam als managementautoriteit en een financieringsvoorstel voor de cofinanciering van de uitvoering en ten slotte een extra bijdrage van de partners aan de Technische Bijstand. Op 17 september werd besloten over aanpassingen van het OP voor indiening bij de EC, de Technische Bijstand, concept convenant en concept uitvoeringsovereenkomst G4-programmadelen, en de openstelling program-mabudget. Daarnaast is op bestuurlijk niveau van Kansen voor West, in aparte overleggen gesproken met de regio-amabassadeurs van het Ministerie van EZ over de inzet van de Rijkscofinanciering voor Kansen voor West II.

1.4.11 Kansen voor West II

In 2014 is veel inzet gegaan naar de totstandkoming van Kansen voor West II. Deze activiteiten lopen samen met de uitvoering van het lopende programma en vergen daarmee een substantiële inzet van de managementautoriteit en de partners. De ontwikkeling van het nieuwe programma gaat in nauwe samenwerking met de drie andere landsdelen (Noord, Oost en Zuid).

De managementautoriteit werkt op nationaal niveau samen met de overige landsdelen, in de zogenaamde *werkgroep convenant*. Dit betreft de uitwerking van het convenant met het Rijk over de uitvoering van de programma's. Zo is gewerkt aan een gezamenlijke 'governance' structuur (beheersysteem, toetsing, kwaliteitscriteria, besluitvorming, uitvoering). Ook is heel nauw samengewerkt met de rijksoverheid en in het bijzonder het coördinerend Ministerie van EZ. Gedurende het gehele jaar is op basis van de ervaringen met het huidige programma commentaar geleverd op de in voorbereiding zijnde nieuwe wetgeving. Ten slotte zijn in 2014 de nodige (in)formele gesprekken gevoerd met de Europese Commissie en hebben twee bestuurlijke overleggen met de staatssecretaris van EZ plaatsgevonden. Belangrijke aandachtspunten waren de verdeling van de EFRO-middelen over de landsdelen, decentrale uitvoering, uniformering tussen de vier programma's en de invulling van de OP's alsmede de samenwerking met de auditautoriteit

De speciale werkgroep OP Kansen voor West II is in 2014 opgehouden te bestaan, maar de vertegenwoordigers van de partners uit deze werkgroep zijn opgenomen in het accounthoudersoverleg. Daardoor kon worden doorgegaan met ontwikkelingen op het gebied van regelgeving, budget, focus en inzet, inclusief de voorbereiding van de bestuurlijke overleggen voor het nieuwe programma.

Ook in 2014 hebben de subwerkgroepen (Innovatie, MKB, Koolstofarme Economie en Stedelijke

Ontwikkeling) verder gewerkt aan de OP-teksten. Waar besluitvorming nodig was, werden in plenair overleg voorstellen geformuleerd voor het bestuurlijk overleg. Bij elkaar genomen verliep de planvorming redelijk goed qua inhoud en overeenstemming. Het meeste werk hiervoor is door de managementautoriteit gedaan.

Nadat in januari 2014 het eerste concept OP officieel werd ingediend zijn sindsdien een aantal overleggen (onderhandelingen) gehouden met de EC over de exacte tekst. Op basis hiervan zijn nieuwe aanscherpingen ingediend op 12 juni, 1 oktober, en 10, 16 en 24 november. Deze laatste is ten slotte geaccepteerd als definitieve tekst door de EC op 12 december 2014. In totaal is het OP twee keer ingevoerd in het SFC, met daarbij nog verschillende subversies. Om de soms ingewikkelde OP tekst meer toegankelijker te maken is een publieksversie van het OP gemaakt. Verdere informatie over Kansen voor West II is te vinden op de website www.kansenvoorwest2.nl.

1.4.12 Overige overleggen

Naast bovenstaande overleggen heeft de managementautoriteit regelmatig overleg met de andere stakeholders en overleg over technische onderwerpen. Het gaat om de volgende overleggen:

Programmamanagersoverleg (PMO)

In het PMO zijn de vier Nederlandse managementautoriteiten en de certificerings- en auditautoriteit vertegenwoordigd onder voorzitterschap van het Ministerie van EZ. Het PMO heeft aandacht gegeven aan de lopende organisatorische- en uitvoeringszaken van het programma. In 2014 zijn er zes bijeenkomsten geweest, die grotendeels in het kader van het nieuwe 2014-2020-programma stonden. Onderwerpen voor bespreking waren o.a. Haags en Brussels nieuws, voortgang lopende programma's, de samenwerking van de autoriteiten, bevindingen en adviezen van de FWG en de diverse werkgroepen voor het nieuwe programma, controles door de auditautoriteit, jaarvergadering EFRO, communicatiestrategie, evaluatie en het directeurenoverleg,

Directeurenoverleg

Naar aanleiding van verschil van inzicht tussen de management- en auditautoriteit is in 2014 door het Ministerie van EZ een directeurenoverleg ingesteld om als escalatieniveau te kunnen functioneren. Alle directeuren van de bij EFRO betrokken autoriteiten (4 MA's, CA en AA) zijn onder leiding van een directeur van het Ministerie van EZ hierin vertegenwoordigd. Zij hebben ondermeer gesproken over de mediatie procedure, escalaties en er is een commissie van

1.5 Beheer en controle

1.5.1 Het beheer- en controlesysteem (Artikel 71)

In 2014 zijn geen wijzigingen aangebracht in de beschrijving van het beheer- en controlesysteem.

1.5.2 Het beheersysteem

Alle projecthandelingen ten behoeve van Kansen voor West lopen volledig via het elektronisch web-based beheersysteem. Van registratie tot vaststelling, voor zowel aanvragers, begunstigen, programmabureaus en managementautoriteit. De steunpunten, audit- en certificeringsautoriteit, Ministerie EZ en Europese Commissie hebben 'kijk-functies'. De managementautoriteit geeft voortdurend aandacht aan de betrouwbare werking en doorontwikkeling van het beheersysteem. Hierbij werd gekeken naar zaken als workflow, formulieren en documenten. Waar nodig worden aanpassingen gemaakt op basis van ontwikkelingen die voortkomen uit het gebruik of de beoordeling door anderen, zoals de auditautoriteit. Speciaal hiervoor vertaalt een informatiemanager de inhoudelijke wensen vanuit de managementautoriteit naar een technische aanpassing en invoering door de leverancier. Om volledig te zijn is speciaal voor de gebruikers van de programmabureaus ook alle informatie ten aanzien van het beheer en controle opgenomen zoals werkinstructies, verslagen beoordeling, regelgeving etc.

1.5.3 Voortgangsrapportages

Tabel 4: Ingediende en door verschillende controles uiteindelijk geaccepteerde kosten (mln. €) 2011 - 2014

Ieder jaar worden minimaal twee voortgangsrapportages door projecten ingediend. Hiermee doen begunstigden een verslag van hun acti-

Ingediend in VGR	Na controle programma bureau	Na controle programma controller	Na controle CA	Verskil tussen indienen VGR en CA
622	519	500	491	21%

Periode 2011-2014

Goede Diensten ingesteld om te komen tot een verbeterde samenwerking.

Financiële werkgroep

In deze werkgroep zijn de vier Nederlandse managementautoriteiten en de certificerings- en auditautoriteit vertegenwoordigd. Het coördinerend Ministerie van EZ is voorzitter. De werkgroep bespreekt financieel-technische zaken, maar besluiten worden door het PMO genomen. In 2014 is de werkgroep acht keer bij elkaar geweest. De onderwerpen van bespreking betreffen zaken die belangrijke invloed hebben op de financiële beoordeling van projectkosten. Zo kwamen aan de orde verschillende aspecten van aanbesteden, matching, aftopping bij IKT, revolverende fondsen, representatiekosten bij migratiefondsen, normatiek rond buffers en faillissementen, nieuwe transparantie-eisen bij staatssteun, discontopercentage, problematiek van de WUR/DLO,

de urennorm bij werkelijke loonkosten+overhead, afsluitingsrichtsnoer 2007-2013, richtsnoeren EC, categoriseringstabel, en checklisten. Daarnaast bestaat er een comité voor afbakeningsafspraken en werkgroepen aanbesteden en accountantsverklaringen. Ten slotte komen ook de controles van certificerings- en auditautoriteit aan de orde.

Werkgroep Convenant Beheer

Ook in 2014 is dit overleg onder leiding van de managementautoriteit West zeven keer gehouden. Doel is een uniforme inrichting van het nieuwe programma 2014-2020 te verkrijgen. Hiervoor is afstemming tussen de vier EFRO-programma's en Ministerie van EZ van belang. Onder deze werkgroep zijn een aantal subwerkgroepen actief die zich richten op zaken als ICT, staatssteun en technische uitvoering. Dit vergt een forse extra inspanning, waardoor 2013 en 2014 piekjaren waren qua werkbelasting.

Duurzaam mobiliteitsconcept Westland

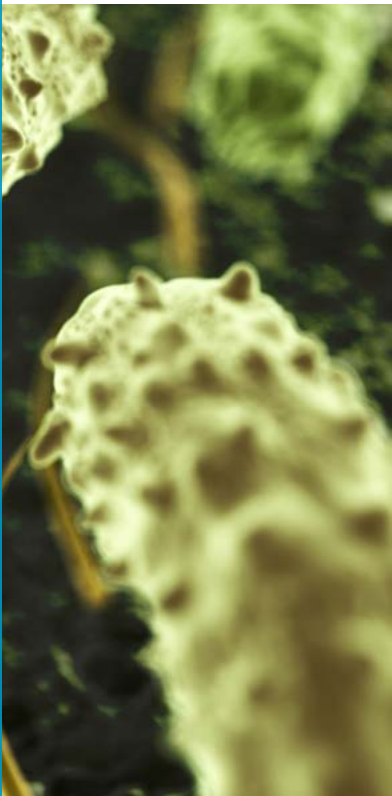
Dit project is onderdeel van een grotere geheel om de bereikbaarheid van het Westland te verbeteren en de vitaliteit en leefbaarheid in deze regio te vergroten.

Het project is bedoeld voor het fietsverkeer dat via een fietsbrug van de ene kant van het Vlietpolderplein naar de andere kant wil komen. De verwachting is dat zich veelvuldig de situatie voor gaat doen dat er nog niet gestrooid wordt op de wegen, maar de fietsverbinding al wel glad begint te worden. Dat is gevaarlijk. Door de fietsverbinding te voorzien van een wegdekverwarming kan de fietsverbinding het hele jaar door, ook in de koude wintermaanden, optimaal worden gebruikt.

In de kosten van dit project zijn alleen de voorbereiding en de aanleg van de wegdekverwarming opgenomen. De kosten voor de aanleg van de brug vallen hier buiten.

Totale projectkosten: € 2.000.000

Bijdrage Kansen voor West: € 1.000.000

viteiten en kunnen zij nieuwe financiële voor- schotten aanvragen op basis van gerealiseerde kosten. Tabel 4 laat zien hoe de verschillende beoordelingen effect hebben op de ingediende kosten van indiening door begunstigde tot uiteindelijk acceptatie. In de periode 2011-2014 blijkt dat 21% van de in de voortgangsrapportages opgevoerde kosten niet is geaccepteerd. Dit betekent niet perse dat die kosten niet-subsidiabel zijn, want kosten kunnen tijdens de beoordeling afgewezen worden omdat bijvoorbeeld bepaalde bewijsstukken ontbreken. Als die bewijsstukken in een later stadium wel worden geleverd, worden die kosten opnieuw beoordeeld.

1.5.4 Controlebezoek ter plaatse

In overeenstemming met de verordening wordt bij ieder project standaard éénmaal een controlebezoek ter plaatse afgelegd als onderdeel van de verificatie. Er wordt nagegaan of gedeclareerde uitgaven daadwerkelijk zijn gedaan, of de producten of diensten zijn geleverd en of de subsidieverplichtingen worden naleeft. Waar nodig wordt een extra controle ter plaatse uitgevoerd. Het controlebezoek vindt veelal plaats na de eerste voortgangsrapportage zodat voldoende inzicht gegeven kan worden in de werking van de uitvoering en vastlegging.

In 2014 zijn 15 controlebezoeken afgelegd (tabel B9). Na het controlebezoek wordt een afzonderlijke rapportage met bevindingen gemaakt. De begunstigde kan hierop reageren en dient iedere bevinding af te handelen. Bevindingen voor zover die onregelmatigheden betreft, worden opgenomen in de onregelmatighedenrapportage die omschreven staat onder hoofdstuk 3.1.2 Financiële informatie.

1.5.5 Risicobeheer

De financiële verantwoording en tijdige uitvoering van projecten werd opgevolgd via de

voortgangsrapportages en aparte behandeling in het accounthoudersoverleg. Voor het bepalen van een risicoproject wordt gekeken naar de financiële voortgang t.o.v. de planning. Achtergronden van substantieel achterlopende projecten worden in beeld gebracht en er wordt besproken hoe deze beïnvloed kunnen worden. Waar nodig worden acties uitgezet om verbeteringen tot stand te brengen. In 2014, net als in vorige jaren, loopt een tiental projecten behoorlijk achter op de geplande uitvoering. Ondanks deze achterstanden is het beeld dat de voortgang wel op punten achterloopt, maar tot nu toe beheersbaar is.

Ten behoeve van een correcte uitvoering van het programma en het verkleinen van de kans op fouten, heeft de managementautoriteit samen met de programmabureaus werkinstructies opgesteld. Deze behandelen: Begrotingswijzigingen, Bevindingen, Controle MA (administratief en fysiek) (risicomodel + steekproef), Documentenbeheer in Sequestor, Eindfase en Vaststelling, ESF, Fondsen, Grondkosten, Klevende Voorwaarden, Leasekosten, Loonkosten, Omgang van vrijval, Overcommitting en Subsidieplafonds en ten slotte Staatssteun. Het coördinatiepunt EFRO heeft de eerdere werkinstructies Artikel 55, Aanbesteden en IKT verder uitgewerkt in circulaire die nu voor alle programma's beschikbaar zijn.

1.5.6 Toezicht op uitvoering

Op grond van Artikel 60 van de verordening (West-Regio deel) en Artikel 42 en 43 (subdelegatie van de steden) is de managementautoriteit verantwoordelijk voor het beheer van en toezicht op het programma. Hieraan werd uitvoering gegeven door onder andere dagelijkse sturing, overleg, werkinstructies en jaarlijkse systeem audits. In 2014 is een integrale interne controle uitgevoerd, waarvoor twee werkwijzen werden gevolgd: het op een aantal aspecten integraal controleren van alle lopende dossiers en een

controle door middel van een steekproef. In het auditplan van de managementautoriteit is de naleving van de werkinstructies als onderwerp van controle opgenomen. De managementautoriteit heeft hiervoor bij ieder programmabureau de naleving van de zogenaamde Key requirements gecontroleerd en in een beoordelingsrapport vastgelegd.

1.5.7 Essay Nieuwe Kansen voor West

In 2014 is op verzoek van het Comité van Toezicht het essay 'Nieuwe Kansen voor West' gepubliceerd. Geschreven door prof. dr. Henri de Groot van de Vrije Universiteit en dr. Erik Braun van de Erasmus Universiteit. Het essay beoogt een bijdrage te leveren aan een discussie voor het verder verbeteren van de effectiviteit van de toekomstige inzet van de schaarse Europese middelen voor regionaal-economische ontwikkeling. Het essay is te downloaden via de website van het programma, www.kansenvoorwest.nl.

Belangrijke zaken die het essay beschrijft zijn o.a.: *Een eerste vaak vergeten toets is in hoeverre de Europese schaal nu echt de relevante schaal is om het beleid in te zetten en uit te voeren. Het gaat hier om het uitvoeren van een subsidiariteitstoets die vaststelt wat de meest geëigende administratieve eenheid is om beleid uit te voeren. Daarbij is nabijheid tot de doelgroep van groot belang wat pleit voor het zo dicht mogelijk uitvoeren van beleid bij de burger, maar tegelijkertijd dienen alle effecten van het beleid door de ontwikkelaar van het beleid gevoeld en dus meegewogen te worden.*

Een tweede cruciale voorwaarde is dat beleid zich rekenschap geeft van de specifieke lokale context, inclusief aandacht voor geschiedenis, aanwezige sterkten en zwakten, etc. Politiek vertaald komt dit neer op het ontwikkelen van een 'smart specialization strategy'. Ken met andere

woorden als regio uw kracht en probeer die verder uit te bouwen.

Een derde voorwaarde is het opstellen van plan van monitoring met helder gedefinieerde 'outcome indicators'. Een dergelijk plan kan als basis dienen voor ex-ante evaluatie, voor tussentijdse evaluatie en bijsturing en voor ex-post evaluatie. Met een dergelijk plan wordt gewaarborgd dat alle beschikbare kennis wordt meegewogen in de beleidsplannen en dat een basis wordt gelegd om lessen te kunnen trekken uit successen, maar ook uit mislukkingen. Met name dat laatste is politiek gevoelig maar van groot belang voor succesvoller beleid in de toekomst dat lering trekt uit (negatieve) ervaringen uit het verleden. Daarbij is ook het verkrijgen van inzicht in het mogelijke belang van tijds- en plaats-specifieke factoren die medebepalend zijn geweest voor de mate van succes van het beleid van groot belang om inzicht in te verwerven.

Een vierde aanbeveling heeft betrekking op de wijze van financieren van projecten. Vanuit verschillende instanties waaronder de OECD wordt gewezen op het gebrek aan 'venture capital' in Nederland. Dit bemoeilijkt met name de financiering van zeer risicovolle projecten met een potentieel heel hoog rendement. Recent opgerichte Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) bieden in potentie een antwoord op dit tekort. Veel van deze ROM's worden opgezet als zogenaamd 'revolving fund'. Het inzetten van Europese middelen ter versterking van deze fondsen kan een zeer effectieve wijze zijn om een bijdrage te leveren aan het tegengaan van marktfalen, namelijk het afwezig zijn van 'venture capital'. Dit vergt wel het inzetten van de fondsen op een relatief grote schaal. Voorkomen dient te worden dat de middelen verkaveld worden over regio's en beleidsambities. De kracht van een 'revolving fund' is gelegen in het vermogen om risico's te poolen en tegen elkaar weg te strepen. Ook dienen de beperkingen van 'revolving

funds' erkend te worden. Idealiter worden deze ingezet voor financieren van projecten met een hoog risico en een hoog verwacht rendement. Initiatieven om bijvoorbeeld transformatie van bedrijventerreinen of vastgoed via 'revolving funds' te financieren liggen daarbij minder voor de hand. Het gaat daar om projecten die met name gericht zijn op het vermijden van negatieve externe effecten van leegstand. Het verwachte lange termijn rendement van dergelijke projecten is beperkt, maar een rol van de overheid om met behulp van publieke middelen bij te dragen aan een verantwoorde afbouw of sloop is in dergelijke situaties prima te verdedigen.

De voorgaande opmerking raakt ook aan de schaal waarop het regionale beleid ingevuld dient te worden. In de studie Stad en Land werd geconcludeerd dat voor optimaal regionaal beleid de gemeenten te klein zijn en de provincies te groot. Het geografische gebied waarbinnen effecten van beleid voelbaar zijn en waarbinnen effecten geïnternaliseerd dienen te worden in de beleidsplannen zit met andere woorden tussen het niveau van de gemeente en de provincie in. Tegen deze achtergrond is de huidige praktijk waarin landsdelen een centrale rol spelen een vreemde. Zonder twijfel speelt de wens vanuit Brussel om het aantal partijen waarmee onderhandelingen gevoerd dienen te worden hierbij een belangrijke rol. Het leidt wel tot uitdagingen in het vormgeven van adequaat beleid en het verdelen van de beschikbare middelen. De staande praktijk is dat middelen vooraf verdeeld worden tussen deelregio's. Hoewel niet optimaal vanuit theoretisch oogpunt is het wel een verstandige manier van toewijzen van middelen die voorkomt dat er uitgebreid onderhandeld en heronderhandeld dient te worden over de verdeling van middelen. Op termijn is het verdelen van middelen op een lager schaalniveau aan te bevelen.

2 Analyse van de sociaal-economische situatie

Tot slot is misschien wel de belangrijkste les van Kansen voor West dat een relatief open programma beter aansluit bij de moderne inzichten van innovatiebeleid dan de gebruikelijk sterk gereguleerde en dichtgetimmerde regelingen en tenders. De kans op 'Neue Kombinationen' wordt alleen groter als het operationeel programma ook het maken van nieuwe combinaties toestaat. Hierbij past vooral de rol van 'makelaar' die partijen verbindt en bij elkaar brengt in de hoop dat dit leidt tot de gewenste innovaties en ondernemerschap

1.5.8 Inzet in 2015

De aandacht in 2015 zal zowel gericht zijn op het correct afhandelen van de lopende projecten van het programma (2007-2013), als het goed opstarten van Kansen voor West II (2014-2020). Beide programma's vereisen hun specifieke aandacht. Nieuwe projectaanvragen zullen er bijna niet meer zijn, maar wel kunnen nog projectwijzigingen worden aangevraagd. De meeste aandacht zal gaan naar het opvolgen van de voortgang door tijdige realisatie van projecten. Hierbij spelen

de controles van de voortgangsrapportages een belangrijke rol, maar ook de controles ter plaatse. Omdat aan het eind van het programma de mogelijkheid om nog budget te besteden steeds kleiner wordt, zullen de 'risicoprojecten' in kaart gebracht worden en strak opgevolgd. Hierbij is de samenwerking van de partners van groot belang, omdat nog 'geschoven' kan worden tussen de inspanningsplafonds van de partners. Goede zichtbaarheid van het programma zal weer lopen via de 'Europa Kijkdagen' in mei.

Op 1 april 2015 is Kansen voor West II opengesteld. Het is duidelijk dat de start van dit programma, samen met het afhandelen van het lopende programma veel inzet van de managementautoriteit en de partners gaat vragen. Een aantal zaken in dit nieuwe programma wordt anders geregeld, waarvan een andere governance structuur de belangrijkste is. Dit heeft gevolgen voor de manier van werken van zowel het Comité van Toezicht, managementautoriteit en programmabureaus, maar ook in de beoordeling van projecten.

In dit hoofdstuk wordt eerst gekeken naar de staat van Nederland in een internationale setting. Daarna wordt een korte sociaal-economische analyse gemaakt van de staat van West Nederland. Hierbij is gebruik gemaakt van de onderzoekgegevens zoals weergegeven in de bijlagen.

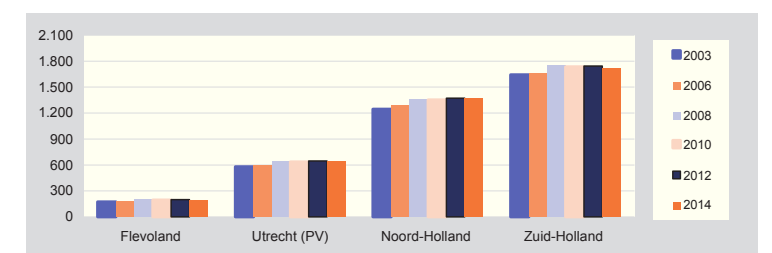
Zoals inmiddels een goede gewoonte is geworden, geeft ook dit jaarverslag weer aandacht aan het 'Global Competitiveness Report', (<http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015>) om daarmee de context te schetsen van Economisch Nederland. Dit rapport meet jaarlijks een groot aantal factoren die invloed hebben op de concurrentiepositie van landen. De uitgangssituatie van Nederland is onveranderlijk goed te noemen, zoals in onderstaande tekst is te lezen.

As in the last edition, the Netherlands retains its 8th place this year and depicts a stable competitiveness profile. Overall, the country continues to depict a set of important competitiveness strengths that allow its economy to remain highly productive. An excellent education and training system (3rd), coupled with a strong adoption of technology (9th), including ICTs (8th), and an excellent innovation capacity (8th) result in highly sophisticated businesses (5th) that manage to compete at the very high end of international value chains. In addition, efficient institutions (10th), world-class infrastructure (4th), and highly competitive (5th) and open products markets (6th) complete the impressive list of the country's assets. Notwithstanding these strengths, the otherwise excellent Dutch performance is somewhat hindered by some persistent rigidities in its labour market, especially in terms of hiring and firing practices (123rd) and wage determination (135th)—these rigidities are regarded as the most problematic factor for doing

business in the country. Furthermore, the current weaknesses of its financial system (80th), which are a consequence of the housing bubble, have made access to credit (48th) more difficult.

Na bovenstaande internationale verhoudingen volgt hieronder een doorkijk naar de Randstad. Van belang is te melden dat de werkgelegenheid cijfers nu berekent zijn volgens de nieuwe (internationale) definitie². Deze gaat ervan uit dat werkenden zich in de leeftijdsgroep 15 t/m 74 jaar bevinden, ongeacht het aantal uur dat per week wordt gewerkt. Deze verandering is toegepast op de hele periode, startend vanaf 2003, zodat goede vergelijking mogelijk is.

De totale werkzame beroepsbevolking in West bedraagt 48% van geheel Nederland. Tabel B30 laat zien dat tussen 2007 en 2009 nog een groei was waar te nemen van 105 naar 109 op de index (2003), maar dat sinds 2009 de index schommelt tussen de 108 en 109. In aantallen gemeten laat 2014 nog een lichte daling van 9 duizend personen zien (-0,2%).

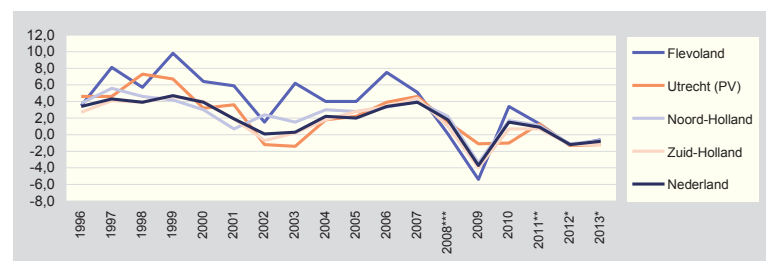
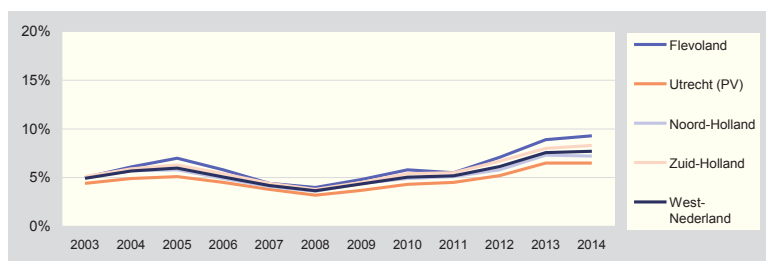
De grafiek hierboven geeft het overzicht van de werkzame beroepsbevolking per provincie. Tabel B31 geeft het overzicht voor de afzonderlijke provincies en de G-4-steden. Voor Nederland als geheel neemt het aandeel van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. 2013 licht af (-0,6%).

² In het OP en eerdere jaarverslagen werd nog uitgegaan van de NL-definitie 'Personen van 15 tot 65 jaar die in Nederland wonen en betaald werk hebben van twaalf uur of meer per week'. Door deze veranderde definitie verschillen de cijfers met de eerdere jaarverslagen.

3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West

De vier provincies laten voor 2014 een divers beeld zien. Variërend van een afname met -2% in Flevoland, tot een toename van de werkzame beroepsbevolking van 0,1% in Noord-Holland. Den Haag kent nog een afname van de werkzame beroepsbevolking (-2,6%), maar de steden Amsterdam 1,5%) Rotterdam (0,4%), en Utrecht (0,6%) laten juist een toename zien.

De *werkloosheid* als percentage van de beroepsbevolking in West Nederland is in 2014 toegenomen van 7,6% naar 7,7%, zie grafiek hiernaast. De stijging zwakt wel af in vergelijking met de jaren 2010-2013. Toch is het een aanzienlijke stijging ten aanzien van 2007 (start van het programma) waar dit percentage nog op 4,2% lag. De werkloosheid voor Nederland als geheel liep op met 0,1%. Het verschil in de ontwikkeling van de *werkloosheid* tussen de partners varieert aanzienlijk (tabel B32). De provincie Utrecht heeft de laagste werkloosheid met 6,5%, ruim onder het Nederlands gemiddelde van 7,4%. Ook Noord-Holland scoort net onder het Nederlands gemiddelde. Opvallend is dat Noord-Holland en Amsterdam een daling in

werkloosheid laten zien, terwijl de werkloosheid bij de andere partners nog steeds licht oploopt of gelijk blijft (Provincie Utrecht). De stijging in werkloosheid in Den Haag is opvallend (10%) maar ook de stad Utrecht (6%) en Flevoland (4%) laten nog een behoorlijke toename zien vergeleken met vorig jaar. Tabel B33 geeft de verdere onderverdeling van het werkloosheidspercentage over mannen en vrouwen. Daarbij valt op dat de werkloosheid voor mannen bij iedere partner aanzienlijk meer afneemt dan die van vrouwen.

De *regionale economische groei: Bbp, volume-mutaties in procenten* (tabel B34) laat een doorgaande negatieve ontwikkeling zien t/m 2013. Er zijn nog geen cijfers bekend over 2014. Zie ook de grafiek hiernaast waarin te zien is dat in 2009 alle partners nog een abrupte negatieve groei kenden. Die sloeg in 2010 om naar een lichte positieve groei. De jaren 2011-2013 laten weer een negatieve groei zien, die in 2013 wel afvlakt. Het landelijk gemiddelde kende een negatieve groei van 0,8%, bij de Randstadprovincies was die als volgt: Noord-Holland -0,7%, Flevoland -0,6%, Zuid-Holland -1,2% en Utrecht -1,2%. Het aantal *bedrijfsvestigingen* in West-Nederland (tabel B35) laat een gestage toename zien van 38% in de periode 2006-2014. Dit is een hogere stijging dan het landelijk gemiddelde van 34%, maar de groei in geheel West vlakkt wel enigszins af. Het aantal bedrijfsvestigingen in Utrecht (4,2%), Noord-Holland (2,7%) en Flevoland (0,5%) groeide in 2014, maar Zuid-Holland kent sinds 2011 een negatieve groei (-0,2%). Op dit moment zijn nog geen cijfers bekend over de ontwikkeling van het *Bruto Regionaal Product* (BRP) in 2014.

Concluderend kan gezegd worden dat in 2014 de impact van de economische crisis nog meer zichtbaar is geworden. Te herkennen aan de achterblijvende groei van het BBP en het BRP en de toename van de werkloosheid.

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de uitvoering van het programma. Gekeken wordt naar: de resultaten tot nu toe met een analyse van de voortgang; informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving; eventuele uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingen; wijzigingen en complementariteit met andere EU instrumenten en toezichtregelingen.

3.1 Resultaten en voortgangsanalyse

3.1.1 Informatie over de fysieke voortgang van het operationeel programma

De materiële voortgang van het programma is te meten via de realisatie van de begrote indicatoren. In eerdere jaarverslagen is al aangegeven dat alleen die indicatoren die onder de betreffende prioriteit vallen worden geteld. De materiële voortgang volgens het Europese Commissie format is aangegeven in de tabellen B19-B21 (kernindicatoren) en B22-B24 (outputindicatoren). Tabel 5 geeft een overzicht van de scores op de indicatoren en hieronder volgt een nadere analyse van die scores.

Tabel 5: Overzicht kernindicatoren – cumulatieve comittering en realisatie – per 31 december 2014

	(a) OP (doel)	(b) gecommitteerd	(c) realisatie	(d) =b/a gecommitteerd tov doel	(e) =c/b realisatie% tov gecommitteerd
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE Prio 1, 2, 3)	6.880	11.659	6.637	169%	57%
(C4) Aantal R&D projecten	121	92	53	76%	58%
(C5) Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis/ researchinstellingen	88	108	86	123%	80%
(C7) Aantal ondersteunde MKB bedrijven	535	12.001	11.385	2243%	95%
(C8) Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven < 5 jaar	268	2.387	3.484	891%	146%
(C10) Uitgelokte private vervolginvesteringen (euro)	31.000.000	516.761.185	205.520.052	1667%	40%
(C34) Aantal toeristische-recreatieve projecten	35	23	7	66%	30%
(C39) Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	40	68	39	170%	57%
(C40) Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/ wijk economie	35	61	32	174%	52%
(C41) Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	84	50	32	60%	64%

Analyse van de inzet

De heel hoge score op het aantal *ondersteunde MKB bedrijven* is vooral toe te schrijven aan vijf projecten. KansenKanon-2 (2.000 voor het versterken kansrijke clusters in NH); Kennis, kunde, kassa (1.700 voor de uitvoering van de Kennis- en Innovatieagenda Amsterdam); EnergieLoket (1.377 voor energiebesparende maatregelen voor MKB-ers); Partners in Business SOB Haaglanden (1.200 voor bedrijfsadviezen) en Wijk economie en Kleinschalig Ondernemerschap (950 voor adviseren, coachen en faciliteren van kleine ondernemers uit heel Utrecht). Samen leveren deze vijf projecten 39% van de totale score. Als van de totaal 70 projecten die op deze indicator scoren de vijf bovenstaande extremen aftrekken, komen we op een gemiddelde ondersteuning van 73 MKB-bedrijven per project. Opvallend is dat het veelal ondersteuning betreft via kleine adviesprojecten.

Het hoge aantal *ondersteunde startende bedrijven* wordt voor een groot deel bepaald door het project Wijk economie en Kleinschalig Ondernemerschap dat maar liefst 675 ondersteuning aan starters kent. Daarnaast scoren hoog de projecten Protospace in Utrecht met 175 starters in laagdrempelige prototyping faciliteiten, The Next Step in Utrecht met 150 starters in het genereren van innovatieprojecten, Nieuwe Energie op de Creatieve As (150 starters), en het

Innovatiecluster Denim Hal 5

In Hal 5 van de voormalige tramremise in Amsterdam wordt een ambachtencentrum gevestigd. De partners De Hallen, House of Denim en Blue Lab B.V. hebben het initiatief genomen tot het ontwikkelen van het project Innovatiecluster Denim ‘Hal 5’, waarmee zij een opleidings- en innovatie-omgeving in het jeansambacht creëren voor kansarme en werkloze jongeren.

Om dit te kunnen doen worden werkplekken ingericht en de locatie geschikt gemaakt voor kleinschalige productie. De samenwerkende partijen vinden het belangrijk dat De Denim Hal langere tijd gebruikt gaat worden voor het ontwikkelen en testen van nieuwe, meer efficiënte en/of minder milieubelastende productiemethoden.

De ontwikkeling van ‘De Hallen’ wordt beschouwd als een aanvulling op het huidige onderwijs- en ondernemersaanbod in Amsterdam.

Totale projectkosten: € 1.446.500

Bijdrage Kansen voor West: € 500.000

Cross Media Expertisecentrum dat 150 starters kent in het exploiteren van media. Samen leveren deze vijf projecten maar liefst 54% van de totale score. Als we van de in totaal 63 projecten die ondersteuning geven aan starters, de vijf extremen aftrekken, komen we uit op een gemiddelde ondersteuning van 23 ondersteunde startende bedrijven per project.

De hoge score op de *uitgelokte private vervolginvesteringen* wordt vooral veroorzaakt door een klein aantal projecten. Zoals het project Duurzame Pot en Containerplanten Teelt (100 mln.); Koudewinning Ouderkerkerplas (40 mln.); BioPartner Accelerator, Bio Process Pilot Facility, Doorstart Technofonds en Gietwater op maat (allen 20 mln.). Samen leveren deze vijf projecten maar liefst 55% van de totale score. Als we van de in totaal 79 projecten de negen projecten die 15 mln. of meer uitlokken

weer aftrekken, dan komen we op een gemiddelde uitlokking van 3,3 mln. per project. De scores op het aantal *arbeidsplaatsen; gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen; projecten gericht op ondernemerschap, stads- en wijk economie; en samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis/ researchinstellingen* komen allemaal ruim uit bij de in het OP uitgesproken verwachting. Ook de realisaties hiervan lopen redelijk tot goed in relatie tot de opgave van het OP.

Voor een drietal indicatoren loopt de score achter bij de planning van het OP. Dit geldt voor het aantal *R&D-projecten* (76%), *toeristisch-recreatieve projecten* (66%) en projecten gericht op *participatie en leefbaarheid* (60%). Belangrijkste redenen voor deze achterstanden is dat de definitie nu aangeeft dat er maximaal per project één kan worden gescoord en dat de projecten substantieel groter zijn dan verwacht. Een nadere analyse van het aantal arbeidsplaatsen laat het volgende zien. In prioriteit 1 dragen 104 projecten bij aan de creatie van arbeidsplaatsen, variërend van 1 tot 550 FTE/project en gemiddeld 68 arbeidsplaatsen per project. Prioriteit 2 kent 25 projecten die arbeidsplaatsen opleveren, variërend van 2 tot 360 FTE/project en gemiddeld 72 arbeidsplaatsen per project. Prioriteit 3 kent 62 projecten die 1 tot 450 arbeidsplaatsen opleveren, met gemiddeld 45 arbeidsplaatsen per project.

Prioriteit 1 kent vooral investeringen, die als gevolg hebben dat nieuwe activiteiten/productie kan worden gestart, zoals bijvoorbeeld bij het project Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijstroomenergie. Investerings in prioriteit 2 kennen veelal een kleinschaliger en meer lokaal gerichte focus, hoewel er ook projecten zijn die veel productie uitlokken zoals bij Kassenwarmte Hoogeland en De Naaldhorst. Dit zelfde geldt voor de score voor de stedelijke projecten die sterk lokaal en soms wijkgericht

zijn, en dus minder op productie. Over het algemeen genomen kent prioriteit 2 en 3 een grotere variatie.

Ter ondersteuning van experimenten (projecten en werkwijzen) is binnen prioriteit 1 een indicatieve bijdrage van circa 0,5% van de EFRO-middelen beschikbaar (+/- 1,5 mln.). De bedoeling is hiermee het toetsen van projecten en werkwijzen te stimuleren en de successen op meer extensieve wijze in de volgende jaren in de uitvoering van het OP in te bedden. De uitkomsten en resultaten van deze projecten hoeven niet bij te dragen aan de gekwantificeerde indicatoren van het OP. De belangrijkste afweging om een project als experiment te benoemen is door te bepalen of het project een innovatie betreft of juist iets geheel nieuws is. Dat geheel nieuwe is een reden om het project de experimentele status te verlenen, maar het blijft wel enigszins een intuïtieve keuze. Vooralsnog lijkt het project Zandmotor te voldoen aan de definitie van een experiment. Het experimentele zit hem in de methode van bouwen met behulp van de natuur op deze schaal, door het beschermen van kusten door middel van een zandplaat in zee. Het blijft echter een moeilijke afweging: wel- of geen experiment. Daarom beschrijven wij hieronder een aantal projecten binnen het programma, die aansprekende voorbeelden zijn van de Europese ondersteuning van innovatie in West Nederland - innovatie, verstaan als de doorontwikkeling van bestaande methoden of producten.

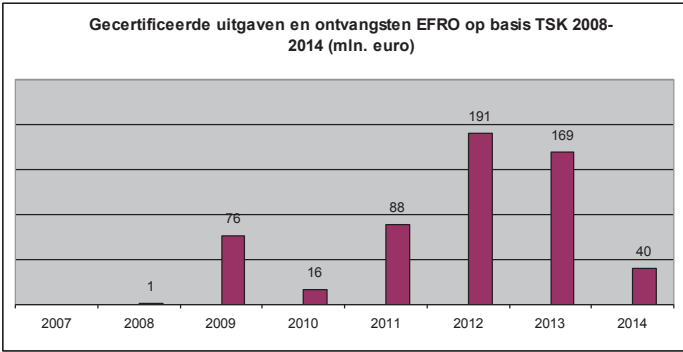
Zo werkt het project Slim Meten en Monitoren aan kennis over de toepassing van realtime meet- en monitoringsystemen voor stedelijk waterbeheer. Het project Ontwikkeling Grootschalige Inzet Offshore Getijstroomenergie onderzoekt ‘offshore’ energiecentrales in open zeegebieden. Het Delft Aardwarmte Pilot-Project combineert twee technologische ontwikkelingen; het mantelbuis boren (casing drilling) en toepassen van

lichtgewicht composiet boorbuisen. Aardwarmte Den Haag gebruikt aardwarmte van bijzonder grote diepte (2.200 m) en hoge temperatuur (75o). Powered by You werkt aan een energieopwekkende vloer. Het Drijvend paviljoen onderzoekt de totstandkoming van drijvend bouwen. Het project PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy produceert elektriciteit door een kabel van een trommel te trekken met een zweefvliegtuig. Het project Bioprocess Pilot Facility in Delft test op industriële schaal het gebruik van biomassa voor energieopwekking. Het project Koudewinning Ouderkerkerplas combineert oplossingen voor de fosfaat- en algenproblematiek in de Oudekerkerplas met koeling van gebouwen. De HeatMatcher werkt aan een match tussen vraag en aanbod van warmte door middel van warmtepomp, zonnecollectoren en energieopslag in de bodem. De Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland ontwikkelt een integraal besturingssysteem voor gietwater en benutting van duurzaam opgewekte energie. Het project Tomaten op Afvalwater maakt uit afvalwater betrouwbaar en herbruikbaar water. Het project Energierijk werkt aan een bio co-vergister voor opwekking van energie uit dierlijke mest en planten op een boerderij. Het Dutch Offshore Wind Energy Services werkt aan een ICT-systeem waarmee offshore windparken vanuit Den Helder beheerd kunnen worden. Het project Ecoshape werkt aan nieuwe manieren om kust-, delta- en riviergebieden duurzaam te ontwerpen en in te richten. Bij Geo Valley wordt geo-informatie voor lucht, ruimte, water en geomatica technologie & infrastructuur ontwikkeld. Het project LNG Dual Fuel voor de Binnenvaart onderzoekt de toepassing van aardgas als verbranding voor de binnenvaart. Daarnaast worden binnen de regelingen van Kansen voor West nog veel innovaties gedaan op allerlei gebieden. Soms lukt een ontwikkeling ook niet. Zo is het project Ontwikkeling Robotechniek voor Primaire Productiebedrijven niet doorgegaan, omdat de variatie in witlofwortels te groot is om

hiervoor een robot/automatiseringsprogramma te maken.

3.1.2 Financiële informatie

Uitgaven en betalingen

De cumulatieve door de certificeringsautoriteit gecertificeerde TSK-uitgaven op 31 december 2014 bedragen 581.970.146 euro (tabel B26). De EFRO-uitgaven bedragen 234.590.481 euro, gebaseerd op de gecertificeerde TSK-uitgaven. De percentages hiervoor liggen vast, te weten 40% en 50%. De grafiek hiernaast geeft een overzicht van de jaarlijks gecertificeerde EFRO-uitgaven voor de periode 2007-2013, zie hiervoor ook tabel B27.

De managementautoriteit heeft in 2014 voor euro 29.164.046,61 aan betalingen van de Europese Commissie ontvangen.

Ondanks dat de N+2-opgave voor 2014 ruim werd behaald, blijven de projectuitgaven t.o.v. de door de projecten opgegeven planning behoorlijk achter. Dit komt vooral door te optimistische planning van bestedingen, achterblijvende voortgang vanwege vergunningen, maar ook door de behoedzame kostenacceptatie door de programmabureaus. Vooral bij projecten waar nog geen controle ter plaatse werd uitgevoerd. Een gevolg hiervan is wel dat bij iedere voortgangsrapportage een aantal projecten een zogenaamde nul-acceptatie krijgt, waardoor de

wel rechtmatige uitgaven niet opgevoerd kunnen worden. Serieus achterlopende projecten worden goed in de gaten gehouden en regelmatig besproken. Deze opvolging leidt er toe dat er vooralsnog geen reden is om aan te nemen dat achterlopende uitgaven tot grote problemen gaan leiden.

Onregelmatigheden

Het is in eerste instantie aan de lidstaat om onregelmatigheden te onderzoeken, op te treden en de nodige financiële correcties te verrichten. In 2014 zijn 48 onregelmatigheden gemeld voor 26 projecten. In totaal is daarmee voor 9.194.396,73 euro (TSK) en 3.677.758,69 euro (EFRO) aan onregelmatigheden aan de Europese Commissie gemeld. De reden voor onregelmatigheid betreft het ten onrechte opvoeren van niet subsidiabele kosten, waarvan het merendeel onvoldoende onderbouwde loonkosten en onjuiste aanbestedingen betreft. De onregelmatigheden zijn of worden gecorrigeerd in de betaalaanvragen of bij eindafrekening.

3.1.3 Informatie over de uitsplitsing van het gebruik van de fondsen inclusief kwalitatieve analyse

In deel C van bijlage II van Verordening (EG) 1828/2006 wordt een cumulatieve uitsplitsing van toewijzingen van de communautaire bijdrage per categorie over de uitvoering gevraagd. Deze is gerubriceerd volgens: Prioritair Thema, Financieringsvorm, Gebied, Economische Activiteit en Plaats van Uitvoering. Bovendien zijn binnen het prioritaire thema een aantal categorieën 'geoomerkt' t.b.v. de Lissabon-strategie. Deze uitsplitsing in categorieën is te zien in de bijlage, tabel B11 en B12. Hieronder wordt allereerst de totale voortgang besproken waarna verder per categoriegroep wordt ingegaan op de voortgang.

Algemene voortgang Lissabon

De centrale doelstelling van de Lissabon-strategie vormt het versterken van de nationale concurrentiekracht. Hiervoor is in het NSR, in lijn met Europese afspraken, afgesproken dat minimaal 60% van de inzet ten gunste komt aan de zogenaamde 'geoomerkte thema's'. Kansen voor West heeft hiervoor 63% opgenomen in het programma. Tabel B11 laat zien dat in 2014 de totale commitment volgens de Lissabon-strategie uitkomt op 66%. Ook geeft de tabel gedetailleerd aan hoe de inzet per categorie verloopt. Zo is te zien dat op 40 categorieën is gescoord, maar ook dat op 10 begrote categorieën niet werd gescoord. Een van de redenen hiervoor is dat een project slecht op één thema kan scoren, terwijl het project ook op andere thema's zou kunnen scoren. Een voorbeeld hiervan is de hoge score op de categorie energie, waarvoor ook de categorie duurzaamheid gekozen had kunnen worden.

Investerings in de Lissabon-categorieën

Tabel 6 geeft een overzicht van de commitmenten in de geoomerkte categoriegroepen, passend in de Lissabon-strategie. Hierbij valt op dat vijf categoriegroepen redelijk goed overeenkomen met de in het OP opgenomen planning. Drie categoriegroepen blijven achter. De totale score ligt met 66% boven de geplande inzet op Lissabon van 63%. Hieronder volgt per categoriegroep een analyse van de voortgang.

Tabel 6: Committingen per Lissabon geoomerkte categorieën t/m 31 december 2014

Geoomerkte categorieën	Code	Geplande verdeling in mln. €	Geplande verdeling in % EFRO-budget OP	Geplande uitgaven in projecten	% Geplande uitgaven in projecten tov gecommiteerde EFRO	Voortgang in % tov geplande verdeling
Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap	1 – 9	125.000.000	40%	162.733.993	52%	130%
Informatiemaatschappij	11 – 15	24.000.000	8%	9.151.051	3%	38%
Energie	39-43	20.300.000	7%	29.294.824	9%	144%
Milieubescherming en risicopreventie	52	6.500.000	2%	4.411.097	1%	68%
Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers	62-64	3.500.000	1%	3.307.536	1%	95%
Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid	65-70	9.000.000	3%	4.993.676	2%	55%
Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen	71	1.000.000	1%	1.100.000	0%	110%
Verbetering van het menselijk kapitaal	72-74	5.000.000	2%	5.267.986	2%	105%
Totaal		194.300.000	63%	162.733.993	74%	

De investeringen in *Onderzoek en technologische ontwikkeling* (categorie 1-9) laten een gevarieerd beeld zien. Deze groep kent de hoogste investering van het programma (163 mln. in 99 projecten) en scoort hoger (130%) dan de geplande bijdrage. Hiermee heeft Kansen voor West een duidelijke focus op Lissabon. Het gemiddelde EFRO-aandeel bedraagt ruim 1,6 mln/project. Het overgrote deel (79%) van de investeringen gaan naar drie thema's: *Technologieoverdracht en samenwerkingsnetwerken* (73 mln. in 17 projecten), *OTO infrastructuur* (34 mln. in 14 projecten) en in *Andere stimuleringsmaatregelen* (22 mln. in 10 projecten). Opvallend is de hoge bijdrage van *Technologieoverdracht en samenwerkingsnetwerken*, die 3,5 keer meer is dan gepland. De scores zijn gedeeltelijk te verklaren door de hoge prioriteit die het programma kent voor samenwerking. Ook toont het aan dat het programma voorziet in een aantoonbare behoefte vanuit de markt. Opmerkelijk is dat er t.o.v. de planning nagenoeg geen investeringen zijn gedaan in *OTO activiteiten in onderzoekscentra* (7%) en in *Investerings in ondernemingen die rechtstreeks betrokken zijn bij onderzoek en innovatie* (9%). Ook wordt in de overige categorieën maar matig gescoord. Een gedeeltelijke verklaring kan zijn dat de keuze voor een bepaald thema, andere mogelijke thema's uitsluiten.

Hoewel de geplande investeringen in *Informatiemaatschappij* niet hoog waren, blijven ze toch nog achter bij die planning (38%). Van de

tien projecten gaat ruim de helft (5 mln.) naar *ICT-toegang, veiligheid enz.* De andere twee belangrijke investeringen gaan naar *Diensten en toepassingen voor de KMO's (1,8 mln.) en Diensten en toepassingen voor de burger (1,7 mln.)*. In het thema *Andere maatregelen voor betere toegang tot efficiënt gebruik van ICT is nu 0,4 mln. euro geïnvesteerd*, waarmee het lijkt dat er voor dit soort projecten binnen Kansen voor West geen duidelijke vraag ligt. De geplande investering in de categorie *Energie* is met 144% ruim behaald. Maar liefst tweederde wordt ingezet voor *Energie-efficiëntie, warmtekrachtkoppeling en energiebeheer* (18 mln. in 16 projecten). Al met al scoren er nu 26 projecten in deze categorieën. In het thema *Duurzame energie: zon* zijn nog geen investeringen gemaakt.

De investeringen in *Milieubescherming en risicopreventie* lopen met 68% achter op de planning. In 2014 is het project Elektrisch laden voor West gecommitteerd. Interessant is de link tussen milieu en energie. Naar verwachting zal de geplande investering in deze categorie niet behaald gaan worden. Echter er zijn een fors aantal projecten (zoals de Walstroom projecten maar ook de Duurzaamheidsfabriek, de Bio-based Facility, LNG Dual Fuel), die evengoed hieronder geïnclassificeerd hadden kunnen worden. Gesteld kan dan ook worden dat ook voor het milieu een forse investeringsimpuls is gegeven met Kansen voor West.

De geplande investeringen in de categorie *Verbetering aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers* is bijna bereikt (95%). Hoewel het een redelijk kleine opgave is van 3,5 mln. euro, scoren er toch nog drie projecten in deze categorie. De investeringen in de categorie *Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid* loopt achter (55%) bij de planning. Hiervoor lopen vijf projecten, allen in het thema *Steun voor*

zelfstandigen en het starten van ondernemingen. De investeringen betreffen stedelijke projecten in Utrecht en Den Haag en het thema kan dan ook als typisch stedelijk worden gezien. Er zijn geen investeringen gedaan in de thema's *Gender* en *Participatie migranten op de arbeidsmarkt* en er wordt niet verwacht dat er nog op deze thema's geïnvesteerd gaat worden. Dat wordt mede veroorzaakt door de complexiteit om ESF-achtige uitgaven onder de EFRO-vlag te kunnen doen als gevolg van de causaliteitseis³.

De categorie *Verbetering sociale insluiting kansarmen* kent een geplande investering van slechts 1 mln. De categorie is ook de kleinste van alle categorieën, en vormt slechts een half procent van de totale Lissabon-opgave. Met het Haagse project Laak Noord Scoort; programma gezondheid, welzijn en sport is ook direct de geplande uitgave bereikt. De geplande investering in de categorie *Verbetering van het menselijk kapitaal* is behaald (105%). Opvallend is de vier keer hoger dan geplande inzet in *Ontwikkeling van menselijk potentieel op het gebied van onderzoek en innovatie*.

Investeringsin de overige dimensies

Tabel B12 geeft het cumulatief overzicht van de uitsplitsing van alle dimensies die hieronder worden beschreven en die apart in het SFC systeem worden opgenomen. Basis voor de uitsplitsing zijn de *Prioritaire thema's* van de Lissabon-categorieën.

Voor de dimensie *Financieringsvorm* (tabel B13) is te zien dat ruim 97% onder de noemer *Niet terugvorderbare hulp* valt. Dit komt omdat de meeste investeringen die het programma maakt direct in een project via een subsidie besteed worden. In de categorie *Hulp* door middel van *lening, rentesubsidie, garanties* vallen de zeven fondsprojecten van Kansen voor West.

³ Artikel 34 lid 2 van Vo. 1080/2006 van de EC

Museum Fort 1881

Het Fort Maasmond in Hoek van Holland is een historisch pantserfort dat gebouwd is als uitvloeisel van de Vestingwet van 1874, ter verdediging van de ingang van de Nieuwe Waterweg.

Door de inzet van vele vrijwilligers is het fort in relatief goede conditie gebleven en is het toegankelijk voor publiek. Vele duizenden bezoekers hebben het fort hierdoor leren kennen. De exploitatie van het fort was lange tijd mogelijk doordat de eigenaar - de gemeente Rotterdam - een symbolische huur in rekening bracht. Nu er een kostendekkende huurprijs is opgelegd, heeft het museum meer betalende bezoekers nodig om het fort ook voor de toekomst te behouden.

Om dat te bereiken komen er zes nieuwe tentoonstellingen die de verhalen van het fort beschrijven en visualiseren. In de zogenaamde B-koepel wordt een 360 ° theater gerealiseerd. En er komt een informatiebalie. Om het fort beter en prettiger toegankelijk te maken wordt een nieuwe ingang gecreëerd en de verlichting verbeterd.

Totale kosten: € 841.618

Bijdrage Kansen voor West: € 404.495

Het project Doorstart Technofonds Flevoland valt onder de categorie *Risicokapitaal*.

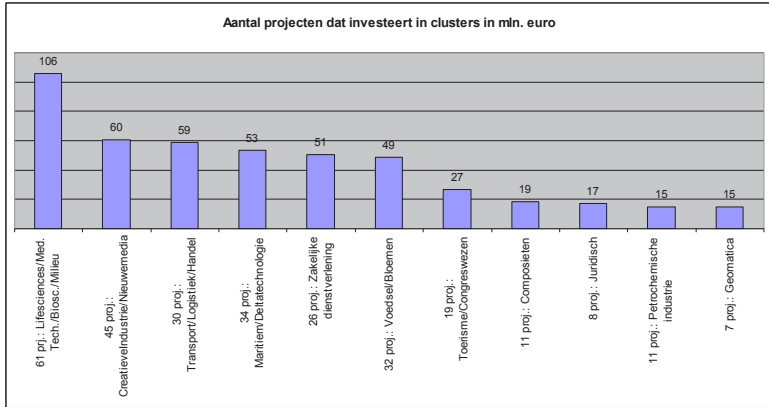
Voor de dimensie *Economische activiteit* (tabel B14) valt een aanzienlijk deel (55%) van de investeringen onder de activiteiten *Niet van Toepassing of Andere niet nader genoemde diensten*. Dit hoge percentage is misschien wel het meest opvallend aan deze dimensie. Veel economische activiteiten worden niet in die tabel benoemd, omdat de rubricering nog teveel op de oude economie is gebaseerd. Voorbeelden zijn Bio Partner Accelerator of Regeling Bedrijven Verbetergebieden. Sommige economische activiteiten van projecten kunnen nog niet benoemd worden, omdat ze onder een regeling vallen en niet apart worden gemeten. Van de wel

benoemde codes gaat de grootste investering naar *Gemeenschapsvoorzieningen en sociaal-culturele en persoonlijke diensten* (9%) voor 23 projecten. *Gezondheidszorg* kent een bijdrage van 7% met een inzet in acht projecten. De categorie *Territoriale dimensie* scoort volledig op *Stedelijk gebied* (tabel B15). Tabel B16 geeft ten slotte de *Locatie dimensie* met de investering per COROP-gebied.

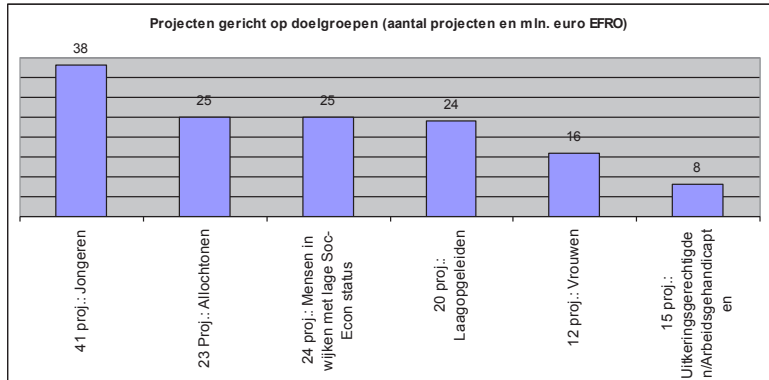
Ten aanzien van de *Thematische en ruimtelijke focus* kan gezegd worden dat Kansen voor West kiest voor een generieke en integrale benadering en ontwikkeling van West-Nederland. Het gaat er daarbij om de kracht van het gebied als geheel om haar unieke karakter te versterken. Dat gebeurt door een thematische focus in prioriteit 1 en een ruimtelijke focus voor de prioriteiten 2 en 3. Projecten binnen prioriteit 1 zijn niet plaatsgebonden. Essentieel is dat een project de potentie van de regio optimaal benut en bijdraagt aan vergroting van de concurrentiekracht van westelijk Nederland binnen de kansrijke clusters. Daarnaast wil Kansen voor West mogelijkheden bieden voor nieuwe ontwikkelingen door in te zetten op innovatieve acties. Kansen voor West zet in op de bevordering van *gelijke kansen voor mannen en vrouwen*, door de aard van de projecten die veelal gericht zijn op technische investeringen in gebouwen, materialen etc. is dit soms minder zichtbaar. Gelijke behandeling van *gehandicapten* bij de toegang tot openbare gebouwen wordt gevolgd en is in Nederland vastgelegd via het Bouwbesluit.

3.1.4 Bijstand per cluster en doelgroep

De getoonde grafiek is een weergave van de in tabel B27 aangegeven clusterinzet. Het laat het aantal projecten zien dat inzet op een cluster en de daarbij horende EFRO investering. 122 projecten (53%) scoren op één of meerdere clusters zoals in het OP geformuleerd. De investeringen geven een duidelijke focus op de cluster *Life*

Sciences, waarop maar liefst 61 projecten zich richtten. Die projecten kennen een gezamenlijke EFRO-bijdrage van 106 mln. euro. 45 projecten richten zich op de *Creatieve industrie en nieuwe media*, met een EFRO-bijdrage van 60 mln. euro. Daarnaast lopen er tussen de 26 en 34 projecten voor de clusters *Transport, Logistiek en Handel, Maritiem en Deltatechnologie*,

Zakelijke Dienstverlening en Voedsel en Bloemen. De clusters *Toerisme, Petrochemische Industrie, Geomatica, Juridisch en Composieten* kennen wat minder projecten per cluster (7-19). Verreweg de meeste clusterinzet vindt plaats in prioriteit 1, maar er lopen ook projecten in de prioriteiten 2 en 3 die op clusters scoren. Verreweg de meeste projecten die niet op een specifiek cluster scoren (159) vallen in prioriteit 3, en in mindere mate prioriteit 2.

De hiernaast getoonde grafiek is een weergave van de in tabel B28 aangegeven doelgroepinzet. 52 projecten richt zich op één of meerdere doelgroepen, met een derde van de EFRO-middelen. Let wel, een project kan zich op één, maar ook op meerdere doelgroepen richten. De projecten vallen voornamelijk in de steden in prioriteit 3, maar ook een aantal in prioriteit 1. Opvallend is dat als een project een speciale doelgroep kent, zoals jongeren, er ook vaak een relatie ligt met de andere genoemde doelgroepen. Zoals laagopgeleiden, mensen in wijken en buurten met een lage sociaal-economische status, uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten of vrouwen. Voorbeelden hiervan zijn projecten als Bad Hanzeborg, Ontwikkeling STC-Group, Fort Diemerdam, Humanity House of De Wissel. Daarnaast zijn er nog veel bijzondere doelgroepen benoemd zoals toeristen, binnenvaart, ondernemers etc.

Ten slotte is het van belang te melden dat binnen Kansen voor West een groot aantal projecten (66) wordt uitgevoerd waarbij universiteiten of hogescholen betrokken zijn, als aanvrager/begunstigde of partner. Deze projecten vallen nagenoeg alle binnen de innovatieprioriteit. Opvallend is het grote aantal projecten waarbij de TU Delft betrokken is, maar ook de overige universiteiten van de Randstad zijn goed vertegenwoordigd. De samenwerking blijft niet beperkt tot de Randstad, want er wordt ook samengewerkt met universiteiten zoals de WUR, RUG, TU Twente en TU Eindhoven. Verder zijn ook een aantal hogescholen en ROC's betrokken bij de projecten, en een ruim aantal onderzoeksinstituten. Zie voor een volledig overzicht, tabel B29. Met deze grote betrokkenheid (29% van alle projecten) wordt kennis meer systematisch ontwikkeld, is er een grotere kans voor doorontwikkeling en wordt ook de toepassing van die kennis meegenomen.

3.1.5 Terugbetaalde of opnieuw gebruikte bijstand

Er is in 2014 geen bijstand terugbetaald of opnieuw gebruikt.

3.2 Voortgang financiële instrumentering volgens Artikel 67 (EG) Nr. 1083/2006

De gedetailleerde informatie en resultaten van de acties in financiële instrumentering, zullen tegelijkertijd met het jaarverslag digitaal worden ingediend in het SFC systeem van de Europese Commissie.

3.2.1 Tussentijdse evaluatie JESSICA fondsen

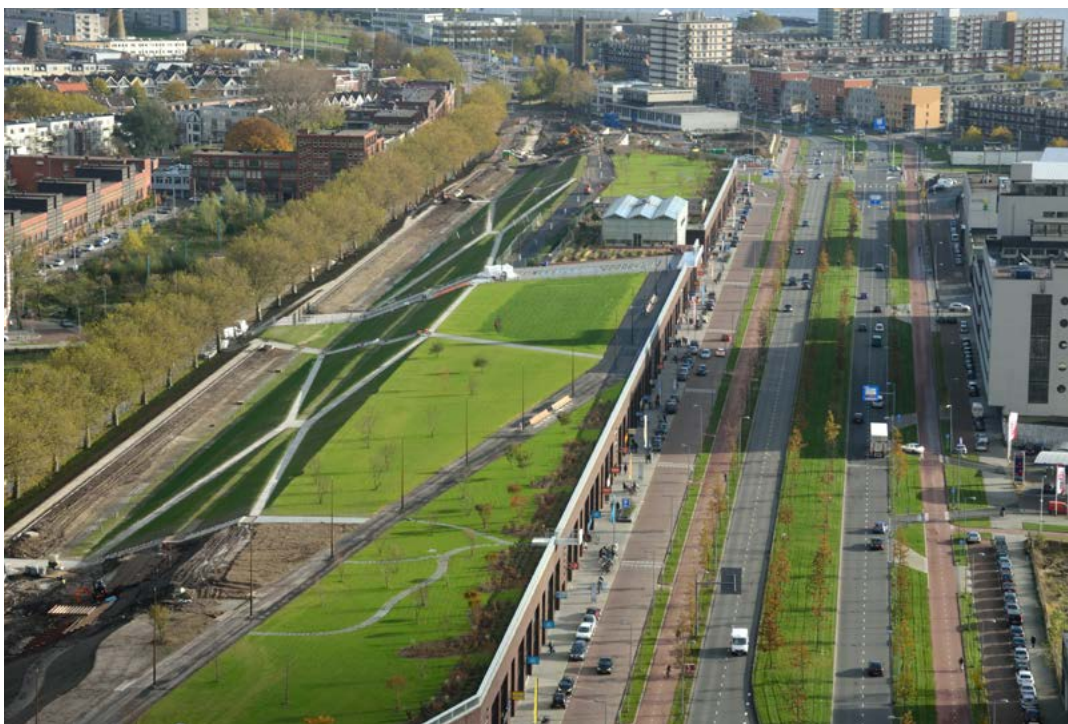
In dit jaarverslag wordt speciale aandacht gegeven aan de voortgang en werking van fondsen, met name de drie fondsen die onderdeel vormen van de JESSICA pilot. Dit zijn het Stadshavens Ontwikkelingsfonds voor Innovatie en Economie (SOFIE); Energiefonds Den Haag (ED) en Fonds voor Ruimte en Economie Den Haag (FRED). In 2014 is er een zelfevaluatie uitgevoerd van deze

fondsen⁴. Hieronder volgt een korte weergave van de belangrijkste bevindingen uit de evaluaties. Voor beide evaluaties geldt dat vanwege de korte looptijd nog geen conclusies op basis van cijfers getrokken kan worden en dat prognoses van de fondsmanager mee zijn genomen.

Al vanaf 2006 had Nederland de gelegenheid om binnen de kaders van de Structuurfondsprogramma's te experimenteren met JESSICA: "Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas". Omdat de Europese Commissie de belemmeringen om andere soorten financiering te verlenen als inefficiënt beschouwde, besloot zij om samen met de Europese InvesteringsBank (EIB) en in samenwerking met de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa JESSICA⁵ te ontwikkelen. Het idee erachter was om de lidstaten een speciaal kader te verschaffen om een deel van de aan hen toegewezen Structuurfondsmiddelen (i.c. EFRO) via

⁴ Tussentijdse evaluatie JESSICA-pilot Rotterdam: SOFIE, en Zelfevaluatie JESSICA-pilot Den Haag.
⁵ Meer informatie over JESSICA: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jessica_nl.cfm

een revolverend fondsconstructie te gebruiken voor investeringen in projecten die zijn opgenomen in een geïntegreerd plan voor duurzame stadsontwikkeling. Deze projecten dienen een terugverdienpotentie te hebben, waardoor de verstrekte financieringen ook weer kunnen worden terugbetaald.

In tegenstelling tot andere lidstaten bleef het in Nederland jarenlang bij veel interesse, maar geen initiatieven die van de grond kwamen. Per februari 2012 beheerde het EIB 18 Holdingfondsen in negen lidstaten, waarin een totaalbedrag van EUR 1,76 miljard is vastgelegd. De Holdingfondsen investeerden op dat moment in 29 Urban Development Funds (UDF) gericht op revitalisering van braakliggende terreinen, duurzame stedelijke infrastructuurontwikkeling en energie-efficiëntiemaatregelen. Uit het evaluatieonderzoek van ECORYS⁶ kwam begin 2011 naar voren dat implementatie in het huidige tijdsbestek vanwege de veranderde economische en

financiële omstandigheden waarschijnlijk wel toegevoegde waarde zou leveren.

Tussen december 2011 en september 2013 hebben Den Haag en Rotterdam in samenwerking met de EIB de eerste JESSICA-pilot in Nederland uitgewerkt. In september 2013 is het loket open gegaan. Daarmee resteren nog maximaal twee jaren om de pilot in uitvoering te nemen, leerervaringen op te doen en te beslissen over continuering ervan. Om grip te houden op een passende besteding van de beschikbaar gestelde fondsmiddelen is ervoor gekozen om al in 2014 de eerste evaluatie over de pilot uit te voeren. Omwille van de kleinschaligheid van de pilot en de korte doorlooptijd zal sprake zijn van een zelfanalyse door de direct betrokkenen.

SOFIE

De tussentijdse evaluatie stelt dat SOFIE zowel als onderdeel van de JESSICA-pilot als in de praktijk in de interactie met aanvragers, goed functioneert. In gesprekken met betrokken partijen wordt voornamelijk lovend over het gehele

proces van totstandkoming, operationalisatie en uitvoering gesproken. Het fonds heeft een heldere structuur, een goede fondsmanager en staat ondertussen goed bekend bij potentiële aanvragers. Ondanks dat er nog maar 8 ton van de beschikbare 6,5 miljoen definitief is toegekend, is er veel optimisme over de uitputting van SOFIE in 2015. Het fonds kent veel kansrijke pijlijnprojecten en veel van de aanvragen zitten nog in de onderhandelingsfase. Op basis van de adviseren de onderzoekers om SOFIE voort te zetten en toe te werken naar uitputting voor het einde van 2015. Onder meer de volgende punten kwamen uit de evaluatie naar voren:

- In de communicatie met aanvragers helder zijn en blijven over: wat aanvragers kunnen verwachten in het aanvraagproces; hoeveel tijd en energie dit in de praktijk zal vragen; en dat het handelt over financiering die moet worden terugbetaald.
- Maatwerk blijven leveren, waarbij aanvragers ook geholpen worden om de koppeling te maken met aanvullende financieringsmogelijkheden door: opnieuw private investeerders aanspreken vanuit SOFIE. Deze keer met de goede voorbeelden tot nu toe om aanvullende private financiering beter toegankelijk te maken voor aanvragers; en een actieve koppeling maken met subsidiemiddelen (bv. gemeente Rotterdam) om zo aanvragers te ondersteunen bij het rondrekenen van de business case.

Over het vervolgproces van SOFIE na 2015 bevelen de onderzoekers de gemeente Rotterdam en haar partners aan, om tijdig aan de slag te gaan met besluitvorming. Er is immers een grote vraag naar revolverende financiering en deze JESSICA-pilot heeft haar succes voor een belangrijk deel al bewezen. Naast eventuele uitbreiding van SOFIE met een focus op het stedelijke transformatieproces van het Rijnhavengebied zou bijvoorbeeld ook overwogen kunnen

worden het financieringsinstrument in te zetten op andere gemeentelijke beleidsambities. De oprichting van andere fondsen naast SOFIE – al dan niet mede met EFRO middelen gevuld – lijkt dan voor de hand te liggen. Vanuit dit perspectief kan worden overwogen de ‘governance’ structuur te herzien, waarbij de oprichting van een overkoepelend Holding fonds een aantal belangrijke voordelen kent.

ED en FRED

Uit de evaluatie van wordt duidelijk dat er voldoende interesse bestaat in de fondsen. Vanwege de beperkte omvang van de fondsen kan een enkele businesscase al veel verschil maken in de uiteindelijke realisatiecijfers. De reële verwachting bestaat dat de fondsen komend jaar beiden volledig zullen worden benut. Tevens lijkt een hefboomwerking met tenminste 50% private investeringen haalbaar. Kanttekening bij deze conclusie is dat de ervaring in deze pilot leert dat voorbereiding veel tijd kost. Dat geldt in het bijzonder voor de eerste leningen, waarbij voor het eerst het hele proces wordt doorlopen. Voornaamste zorg zit dan ook in het tijdig doorlopen van de procedures.

De JESSICA-pilot blijkt een leerzaam project, waarin betrokkenen veel hebben geleerd. Bovendien worden deze leerervaringen actief overgedragen en benut voor (door)ontwikkeling van revolverende fondsen. Voorlopig zit er groei in de fondsen en is er veel animo. Kijkend naar het economische klimaat was de timing ook goed. Deze nieuwe vorm van samenwerking tussen de bancaire wereld en de overheid past in de veranderende rol van de overheid. Een overheid die meer faciliteert en uitvoering op het best passende niveau organiseert. De Holding/CV constructie past daar prima bij.

Het op afstand plaatsen van de beslissingsbevoegdheid op de projectselectie pakt zeer positief uit, ook uit politiek oogpunt. Bestuurders

⁶ Fonds EU 2020 Den Haag – Beslisnotitie (Ecorys, mei 2011)

kunnen veel beter aan de gemeenteraad uitleggen dat een specifiek project geen eigen “speeltje” is, maar dat de projectselectie professioneel en onafhankelijk van de politiek plaatsvindt. Het is de ideale methode ter overbrugging van de taken en belangen. De overheid bepaalt en stuurt de strategie. De markt selecteert en realiseert de strategie.

Vanuit korte termijn bedrijfseconomisch perspectief wegen de kosten voor het opstarten en managen van de fondsen niet op tegen de baten. Maar als de fondsen doorzetten en groeien zeker wel. Feit is dat de kost voor de baat gaat, daarvoor worden beschikbare subsidies als EFRO ook efficiënt gebruikt nu. Vanaf 2016 moet het fonds op eigen benen staan en wordt de managementvergoeding uit het fonds betaald. In die zin zijn de echte kosten beperkt. Kosten van de holding zijn ook beperkt.

JESSICA wordt niet als onnodig beperkend opgevat. Wel wordt benadrukt het belangrijk is dat de spelregels vooraf helder in beeld zijn en

dat projecten binnen de goede prioriteit van het Kansen voor West-programma worden gepositioneerd. Specifieke inhoudelijke criteria, zoals voor ED bijvoorbeeld het innovatie-aspect van prioriteit 1, moeten een belangrijke rol hebben binnen de projecten. De beheer en controlelast valt tot nu toe mee, maar is wel een beetje een zoektocht. Het is wel van belang zaken goed vast te leggen.

Omvang van het fondsvermogen: als pilot wel goed, gelet op de flinke animo is er nu veel druk op het vinden van extra geld voor het fonds. Kanttekening is wel dat er vanwege het beperkte volume in de praktijk vooral passende projecten worden gezocht waarmee niet per definitie de projecten kunnen worden geselecteerd die het beste passen bij de investeringsstrategie. Inmiddels zijn er intenties uitgesproken om aanvullend te investeren in zowel ED als FRED. Dit is een belangrijk bewijs voor het aantonen van de relevantie van de instrumenten en teken dat een instrument op maat wordt geboden. In de huidige fase van de programmaperiode

EFRO 2007-2013 met afsluiting op eind 2015 is het tevens een fijn instrument om restbudgetten effectief in te kunnen zetten.

Het fondsmanagement functioneert goed, de Fondsmanager is zeer ervaren en communiceert positief; Zeer actief met benaderen en spreken van initiatiefnemers van projecten en presentaties (bijvoorbeeld Haagse ondernemersplein); Zeker in het begin is toch sprake van missiewerk, niet alleen voor de fondsmanager, maar voor iedere betrokkene; Iemand van buiten de overheden is zeer positief – richting bedrijven en richting overheden; Er wordt een goede combinatie van zuur en zoet in termen van IRR en ERR, maar ook qua voorwaarden bereikt; Gevoel dat de fondsmanager er voorzichtig in zit; De administratieve vastlegging (bijvoorbeeld het vastleggen van beoordelingen) was voor verbetering vatbaar.

De werking van de JESSICA revolverende fondsen is goed, ze doen wat was verwacht. Op deze termijn waren nog geen middelen terug verwacht. Er is geen noodzaak in te grijpen om EFRO terug te halen, omdat voldoende perspectief is geschetst op benutting. Belangrijke behaalde succesfactoren zijn tenminste dat er een stevig, staatssteunproof gefundeerd huis staat met een goede fondsmanager en er is meer belangstelling dan er middelen zijn. In die zin zijn de instrumenten klaar om uit de pilotfase te stappen en vanuit het nieuwe Operationele Programma opgeschaald te worden. Gebied en themabreedte moeten wel worden afgestemd op het nieuwe programma. Als het instrument echt een vlucht neemt moet serieus worden opgeschaald door middel van publieke en private cofinanciering op fondsniveau.

Voortgang Overige fondsen

Daarnaast lopen er nog vier andere fondsen binnen Kansen voor West. Dit zijn Doorstart Technofonds Flevoland, een risicokapitaal-

fonds dat wordt beheerd door de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland en tot doel heeft het verstrekken van risicokapitaal aan jonge hoogwaardige op technologie gerichte bedrijven in Flevoland. Een succesvol project, dat al twee keer werd opgehoogd.

Het Fonds Energietransitie EFRO Utrecht (FEE-U) stimuleert bedrijven en organisaties in Utrecht energie te besparen en/of duurzaam op te wekken. Het project is opgezet als een revolverend investeringsfonds met een totaal vermogen van 3,75 miljoen Euro (waarvan 33% EFRO). Het fonds verstrekt risicodragend kapitaal aan MKB-bedrijven, instellingen of samenwerkingsprojecten met een innovatief karakter. Het project werkt nauw samen met het gemeentelijke programma ‘Utrechtse Energiel’, dat branche- en gebiedsgericht bedrijven benadert voor energieadvies. Het fonds is eind 2013 van start gegaan en heeft in 2014 voor bijna 1,7 miljoen Euro aan financieringen afgesloten: 4 zon-PV projecten, een energiezuinige renovatie van een monumentaal pand en een energiebesparingsproject binnen de Utrechtse retailsector. Daarnaast bevat de pijplijn nog voor zo’n 2,5 miljoen Euro aan kansrijke financieringen. De balans na iets meer dan één jaar is als volgt: het fonds heeft naam opgebouwd, wordt goed ontvangen door bedrijven, maakt projecten mogelijk die anders niet gerealiseerd zouden zijn, is als co-financier een welkome partner van financiële intermediairs (banken) en trekt daarmee aanvullende private investeringen los, in 2014 zo’n 3,7 miljoen Euro. Bij het Startersfonds in Den Haag lopen nu 21 projecten voor startende en doorstartende ondernemers in het MKB, die een krediet hebben ontvangen van gemiddeld 53 duizend euro. Het project wordt uitgevoerd door de stichting Qredits Microfinanciering Nederland. Dit project is inmiddels gestopt met de activiteiten, omdat het instrument landelijk is overgenomen, maar het moet nog wel afgerekend worden.

Het Garantiefonds Microkredieten Amsterdam maakt kleinere kredieten toegankelijk voor starters die niet terecht kunnen bij de reguliere kredietverstrekkers. Voornaamste activiteit, naast het begeleiden van ondernemers, is het verstrekken van garanties waarmee ondernemers een krediet kunnen krijgen bij de Gemeentelijke Kredietbank of eventueel hun bank van keuze. Er zijn in totaal 40 borgstellingen afgegeven, aan de hand waarvan 34 leningen zijn afgesloten voor ruim 7 ton euro. Het saldo van deze leningen (na aflossingen en 10 ingeroepen borgstellingen) is bijna 3 ton euro. De jaarlijkse target van 10 borgstellingen/jaar is in 2014 bereikt. Er zijn diverse trajecten in de pijplijn, waardoor de verwachting is dat ook in 2015 nog borgstellingen worden afgegeven.

3.2.2 Voortgang regelingen

Met het opstellen van een regeling wordt getracht een bepaalde beleidsdoelstelling te behalen. Het is niet bij voorbaat bekend welke projecten hieraan gaan deelnemen, maar door het inschrijven op een regeling maken gerichte initiatieven kans een EFRO-subsidie te ontvangen. Nadat regelingen gecommiteerd zijn, wordt de voortgang van projecten binnen de regeling in de verschillende stuurgroepen besproken. In totaal lopen er nu 15 regelingen.

De Clusterregeling Zuid-Holland heeft in vier tenders 28 subsidieaanvragen gehonoreerd, die gericht zijn op nieuwe economische activiteiten en ontwikkeling van innovatieve producten. De uitvoering van de projecten is inmiddels zover gevorderd dat van 10 projecten de eindrapportage in behandeling is, en dat inmiddels ook 11 projecten al zijn vastgesteld.

De Subsidieregeling SCR-katalysatoren binnenvaart Zuid-Holland stimuleert binnenvaartschippers die in de regio Rotterdam varen om selectieve katalytische reductie (SCR) toe te passen om daarmee NOx emissies te reduceren. Er zijn

bij de Provincie 35 aanvragen ingediend, waarvan 6 afgewezen. De 29 beschikte projecten dienen voor eind juni 2015 hun declaratie in bij de Provincie Zuid Holland. Omdat afgesproken is dat alleen de vastgestelde projecten worden gerapporteerd, zijn aan het Programmabureau nog geen kosten voor de projecten gerapporteerd.

De regeling The Hague Security Delta Campus richt zich op versnelling van valorisatie van kennis, toe te passen op uitontwikkelde innovaties op het gebied van veiligheid- en crisismanagement. Uit de regeling zijn vijf subsidies verleend. De regeling heeft daarmee zijn plafond bereikt. De regeling Creatieve Stad Den Haag richt zich op het verbeteren van het vestigingsklimaat van de creatieve sector. De hoofdactiviteit is de regeling met daarnaast aparte inzet voor de ontwikkeling van werkruimten, een beurs voor Toptalent en opleidingsmogelijkheden, relatie-marketing en promotie en publiciteit.

De Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab Den Haag richt zich op stimulering van innovaties in de watersport en het uitlokken van tien samenwerkingsverbanden in de regio Den Haag/Scheveningen. In 2014 zijn er door de TU Delft 3 nieuwe projecten en 3 mogelijke leads naar projecten gestart en zijn er daarnaast 3 nieuwe prototypen verder ontwikkeld.

De regeling Aardgasmobiliteit wilde initieel 22 aardgasvulpunten in Zuid-Holland realiseren, maar dit is inmiddels bijgesteld naar 16. Op verzoek is de subsidiabele looptijd van het project verlengd tot eind maart 2014, en daarmee is dit project momenteel in de vaststellingsfase. De regeling Technologische innovatie en Milieu innovatie Flevoland ondersteunt het MKB bij (milieu) innovatieve ontwikkelingsprojecten. Er zijn nu 89 aanvragen ingediend waarvan er 7 zijn afgewezen, één aanvraag is ingetrokken en één project niet kan afrekenen vanwege faillis-

sement. Van de overige 80 projecten zijn er nu 36 vastgesteld voor 4,2 mln. euro EFRO. De TSK bedraagt ruim 17 mln. euro. De resterende projecten eindigen uiterlijk eind juni 2015.

Met de regeling Innovatie Incentive Lelystad schept de gemeente gunstige randvoorwaarden om MKB innovatieve ondernemingen de ruimte te geven om te kunnen groeien, dan wel zich te vestigen in Lelystad. De gemeente Lelystad heeft voor 7 projecten beschikkingen afgegeven. Van deze projecten zijn er inmiddels drie vastgesteld met een gezamenlijk resultaat van 86 gerealiseerde fte's. De einddatum van de regeling is verlengd tot juli 2015 en tot die tijd zullen de overige vier projecten worden afgerond en vastgesteld. Daarna zal de vaststelling van de gehele regeling plaatsvinden.

De regeling 'Collectieve Initiatieven Mediasector Rotterdam' wordt uitgevoerd door de stichting Rotterdam Media Commission. Binnen de regeling zijn drie projecten beschikt en uitgevoerd. De beschikbare subsidie binnen de regeling is

verlaagd, doordat er naast het verstrekken van subsidie onder de De-Minimisverordening geen mogelijkheden waren om de subsidie staatssteun technisch geoorloofd te maken. De RMC is in 2013 begonnen met het afbouwen van haar activiteiten binnen het project. De einddatum van het project is verlengd naar eind juli 2015. De film commissioners-activiteiten zijn per 1 oktober ondergebracht bij de stichting Rotterdam Festivals.

De regeling Bedrijven Verbeter Gebieden (BVG) stimuleert ondernemers- en winkeliersverenigingen om collectieve maatregelen ter verbetering van de bedrijfsomgeving te nemen. Het project is in 2013 vastgesteld. In 47 BVG zijn 66 projecten opgezet en uitgevoerd, gericht op verhoging van de organisatiegraad van de ondernemersvereniging en/of verbetering van de bedrijfsomgeving. Beoogde resultaten zijn gehaald, positieve stimulans bedrijfsomgeving en beter georganiseerde ondernemerscollectieven. Aantal leden OV is met 30% toegenomen, maar resultaat heeft door de economische crisis

aan effect ingeboet. Er is met dit project aangetoond dat het concept van BVG werkt. N.a.v. de BVG-regeling is de BIZ ontstaan; Sinds 1 mei 2009 is de Experimentenwet Bedrijven Investeringszones (BIZ) in werking. Deze wet maakt het mogelijk voor ondernemers in een bepaald gebied om samen te investeren in de kwaliteit van hun winkelgebied of bedrijventerrein.

De Economische Kansenzones-regeling richt zich op het revitaliseren van achterstandsgebieden in Rotterdam-Zuid, door het stimuleren van private economische investeringen bij (startende) ondernemers en eigenaren van commercieel vastgoed. Het eindverslag van het project ligt ter beoordeling voor. De regeling heeft geleid tot nieuwe en verbeterde bedrijfsinrichtingen en verbouwingen. Ook is de leegstand van winkelen bedrijfspanden verminderd en werkgelegenheid behouden en nieuwe werkgelegenheid ontstaan. Er zijn 210 aanvragen vastgesteld en uitbetaald. De investeringspremies waren 3.8 mln. euro waarmee bijna 18 mln. euro aan investeringen werd uitgelokt. Ruim 18 duizend m² bedrijfsruimte werd opgeknapt. In totaal zijn 417 aanvragen ontvangen waarvan er 207 werden afgewezen. De beoogde langere termijn effecten, zoals meer goede ondernemers op Rotterdam Zuid, vermindering van het vertrek-alsof van gevestigde ondernemers en groei van de economische dynamiek en bijbehorende werkgelegenheid zijn van toepassing. De regeling Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden in Rotterdam richt zich op het verbeteren van de uitstraling van commerciële panden en is inmiddels gesloten. De animo voor deelname was laag omdat ondernemers aangeven dat er in het huidige economische klimaat weinig ruimte is voor investeringen. Er zijn 12 subsidies versterkt voor pandverbetering, buitenruimte is verbeterd, i.h.k.v. gebiedspromotie zijn er 7 evenementen en 4 ondernemersacties georganiseerd, door acquisitie hebben zich 11 nieuwe bedrijven gevestigd.

De Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam (MRA) biedt een subsidieregeling voor zeven economische clusters in de MRA (life sciences, logistiek, creatieve industrie, ICT, food & flowers, toerisme en congressen en zakelijk en financiële dienstverlening). De regeling stimuleert samenwerkingsverbanden van bedrijfsleven en kennisinstellingen (evt. met overheidspartijen) om innovatieve projecten op te starten die leiden tot een versterking van het concurrentievermogen van de regio. De Provincie Noord Holland heeft 11 projecten beschikt voor gezamenlijk 10 mln. euro. Alle projecten lopen nog. Er is per eind 2014 een bedrag van 2.6 mln. aan voorschotten uitbetaald voor deze projecten. De investeringsregeling Kansenzones Amsterdam omvat 9 kansenzones en stimuleert de buurt economie door het geven van subsidie aan gevestigde en startende ondernemers om hun onderneming te verbeteren. De meeste investeringen worden besteed aan de aanschaf van bedrijfsmiddelen en verbouwing van de bedrijfsruimte. In 2014 zijn 40 subsidies vastgesteld en 4 subsidies op 0 vastgesteld. Er zijn 27 nieuwe aanvragen binnengekomen, 20 nieuwe starters in beeld gekomen en 97 arbeidsplaatsen gecreëerd.

De Investeringsregeling World of Food is opgezet om ondernemers die een bedrijfsruimte huren in de voormalige parkeergarage aan de Daalwijkdreef 'Develstein', binnen het zogenaamde Foodcourt, te ondersteunen bij het opstarten van een culinair bedrijf. In 2014 is werving en selectie procedure van de ondernemers uitgewerkt. Na de zomervakantie is gestart met bijeenkomsten om 30 potentiële ondernemers voor te bereiden op de vestiging in de Foodcourt. Er is een coöperatieve vereniging opgericht die een huurovereenkomst aangaat met Lingotto, exploitant van de Foodcourt. En er is begeleiding ingezet om de coöperatie te organiseren en training en coaching georganiseerd voor de ondernemers (ondernemersplan

schrijven/ certificaat HACCP).

3.3 Informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving

In 2014 zijn door de managementautoriteit geen problemen geconstateerd in verband met de inachtneming van de communautaire wetgeving bij de uitvoering van het Operationeel Programma Kansen voor West.

3.4 Geconstateerde uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingsmaatregelen

Het project Aqua Dock is in 2014 door de begunstigde van het project ingetrokken. Door een andere manier van werken veranderde de business case en kwam het project onder de maximale kostengrens van het EFRO.

Samen met de projecten Ontwikkeling robottechniek voor primaire productiebedrijven, Pilot kleinschalige windturbines, en pilotproject Waalblok 4B zijn hiermee in Kansen voor West vier projecten wel beschikt, maar vastgesteld op 0 euro.

De VOF Aardwarmte, de initiatiefnemer en eigenaar van het project Aardwarmte den Haag is failliet verklaard in 2013. Het project was nagenoeg afgerond en de investeringen zijn gedaan. Er wordt gezocht naar doorstartmogelijkheden, waarna ook de vaststelling kan worden opgepakt.

3.5 Wijzigingen in verband met de uitvoering

In 2014 zijn geen wijzigingen in verband met de uitvoering van Kansen voor West gemaakt. Zo was er geen wijziging in wet- en regelgeving die gevolg had op de uitvoering.

3.6 Belangrijke wijziging als bedoeld in Artikel 57 (EG) Nr. 1083/2006

Dit artikel handelt over de duurzame instandhouding van projecten na voltooiing. Zowel in de uitvoeringsovereenkomst als de vaststellingsbeschikking wordt de begunstigde erop gewezen dat indien in het project investeringen zijn gedaan in infrastructuur of in productiecapaciteit, de functie en het eigendom van het resultaat van deze investering vijf jaar in stand moet worden gehouden, en in het geval van een MKB-ondernemer drie jaar. Daarbij is het de begunstigde tot de genoemde datum niet toegestaan het project of onderdelen van het project te vervreemden dan wel van functie te wijzigen. De managementautoriteit heeft hiervoor een werkinstructie opgesteld waarin staat aangegeven dat jaarlijks, via een steekproef, controles op deze klevende voorwaarden wordt gedaan. Op verzoek van de auditautoriteit zal de nadruk van controle in 2016 liggen.

3.7 Complementariteit met andere instrumenten

Er zijn verschillende andere Europese subsidieprogramma's die raakvlakken hebben met Kansen voor West. Dit zijn onder meer ESF (Doelstelling 2) de Europees Territoriale Samenwerking (Doelstelling 3) en het URBACT-programma. Er is een duidelijke afbakening aangebracht tussen de activiteiten die Kansen voor West ondersteunt en de activiteiten van de andere programma's. Bij ieder projectidee worden al in de oriëntatiefase de raakvlakken met andere Europese programma's besproken en de afbakening t.o.v.EFRO bepaald. Indien nodig

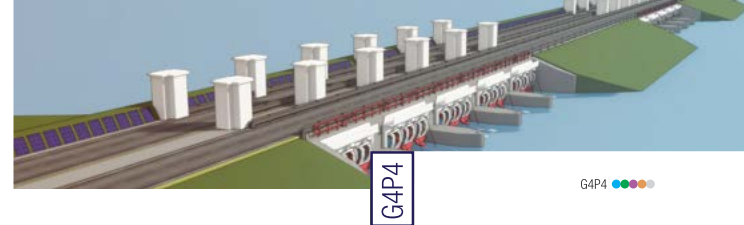
zal het programmamanagement subsidieaanvragers verwijzen naar die andere programma's. Daarnaast werd toegezien om stapeling van subsidies te voorkomen. In bijzondere gevallen zal bij interpretatieverschillen een advies worden gevraagd bij de Europese Commissie.

Koppeling met het Europees Sociaal Fonds (ESF)

Het ESF richt zich op het ontwikkelen van regionaal arbeidsmarktbeleid via de actielijnen: toeleiding van werklozen naar de arbeidsmarkt, re-integratie van gedetineerden en jongeren in jeugdinrichtingen, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, verbetering arbeidsmarktpositie van werkenden en sociale innovatie. Het ESF kent één nationaal programma. Kansen voor West kan gebruik maken van de ruimte die het NSR biedt om EFRO-middelen in te zetten op ESF-maatregelen. Uitgangspunt is dat thema's en aandachtsgebieden integraal worden aangepakt. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een koppeling van activiteiten op het gebied van innovatie en kennis aan investeringen in de kwaliteit van de woon- en werkomgeving en investeringen in de opleiding van werknemers. Hierbij geldt de voorwaarde dat ESF-gerelateerde activiteiten noodzakelijk moeten zijn voor een goede uitvoering van de concrete actie en er rechtstreeks verband mee houden. Op basis van Artikel 34 lid 2 mag maximaal 10%-15% van een prioriteit in een EFRO-programma besteed worden aan ESF-achtige uitgaven. Tot heden zijn geen projecten vastgesteld die deze ESF-component hebben.

Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (JESSICA)

In Rotterdam en Den Haag lopen drie fondsen die ontwikkeld zijn onder het JESSICA initiatief. Zie voor de beschrijving hiervan het hoofdstuk Voortgang financiële instrumentering.

G4P4

G4P4

4 Uitvoering naar prioriteit

Rol als geassocieerd managementautoriteit voor URBACT-projecten

De samenwerking van EFRO met het URBACT-programma sluit aan bij de door de Europese Commissie gewenste samenwerking in het kader van 'Regions for economic change'. Om dit te benadrukken treden de Europese managementautoriteiten op als zogenaamd 'geassocieerd managementautoriteit' van de URBACT-projecten. Het URBACT-programma betreft een gecoördineerde benadering van stedelijke netwerken, waarbij het laten zien van 'sprekende voorbeelden' wordt nagestreefd. URBACT richt zich op duurzame stedelijke ontwikkeling via uitwisseling van kennis en ervaring, en wordt gefinancierd vanuit het EFRO. Iedere stad die aan een netwerk deelneemt, ontwikkelt ook een actieplan voor de eigen stad. Zie voor meer informatie: <http://urbact.eu/all-networks>. In de bijlage wordt in tabel B36 een korte omschrijving gegeven van de zeven URBACT-projecten die momenteel lopen binnen Kansen voor West.

3.8 Toezicht en evaluatie

De toezichtregelingen betreffen het verzamelen van gegevens, ondervonden problemen en de maatregelen om deze op te lossen. In 2014 zijn geen evaluaties uitgevoerd.

3.9 Hardheidsclausule

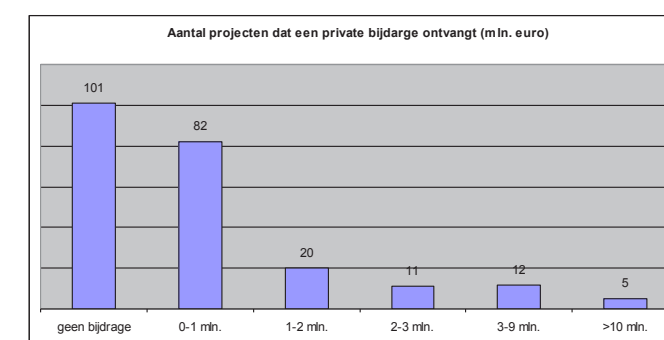
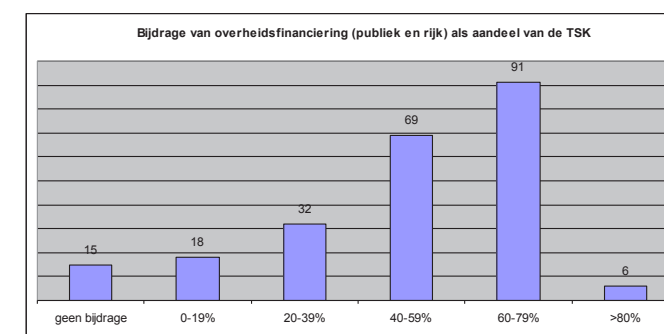
In het toetsingskader van Kansen voor West is een hardheidsclausule opgenomen, dat bepaalt dat afwijkingen van het toetsingskader vanwege bijzondere omstandigheden mogelijk zijn. Wel dienen deze afwijkingen aan het Comité van Toezicht ter kennisname worden voorgelegd. In 2014 is geen beroep gedaan op de hardheidsclausule.

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoering van de prioriteiten. Eerst wordt in een analyse gekeken naar de inhoudelijke aspecten van het programma waaronder indeling in typologie. Daarna wordt per prioriteit speciale aandacht gegeven aan zaken als de verwezenlijking van de doelstellingen, eventueel geconstateerde uitvoeringsproblemen en de daarvoor gekozen oplossing.

4.1 Analyse van de inzet

- Voordat ingegaan wordt op de beschrijving per prioriteit, volgt eerst een korte analyse van de inzet. In deze analyse wordt programmabreed gekeken naar de keuzecriteria en de bijzonderheden van het programma. Een aantal opvallende zaken zijn:
- De voortgang in EFRO-vastleggingen ligt nu op 108%, overcommittering wordt dus gedaan, maar enkele inspanningsplafonds moeten nog worden behaald.
- Projecten voeren activiteiten uit die bijdragen aan de programmadoelstellingen.
- Een groot aantal projecten is een samenwerking van meerdere partners.

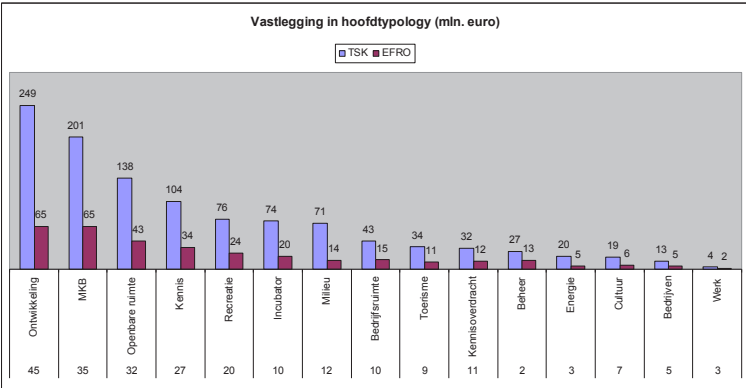
- Er zijn geen projecten bekend waar financieringsproblemen waren als gevolg van de in het toetsingskader vastgelegde 50% maximering.
- De EFRO-bijdrage varieert tussen 122.000 euro (Emmaus Overvecht) en 7,5 mln. (STC groep en Clusterregeling Zuid-Holland).
- De grafiek hiernaast laat zien wat de publieke financiering (exclusief EFRO) bijdraagt als aandeel van de TSK kosten van de projecten.
- De EFRO-interventie varieert tussen 5 en 50%, het gemiddelde bedraagt (30%).
- 108 projecten ontvangen een EFRO-bijdrage tot 1 mln. 72 projecten tussen 1 - 2 mln; 27 projecten tussen 2 - 3 mln; 13 projecten tussen 3 - 4 mln. en 11 projecten boven de 4 mln. euro. Ruim driekwart van de projecten kent daarmee een EFRO-financiering tot 2 mln.
- De private cofinanciering van projecten is aanzienlijk hoger dan gepland (235 mln. is 350%).
- De grafiek hiernaast laat het aantal projecten zien dat een private bijdrage ontvangt en hoeveel die bedraagt t.o.v. de totale financiering.
- Private cofinanciering bestaat veelal uit de inzet in uren in het project.
- Waar in het OP nog is uitgegaan van een totale grootte van het programma van 770 mln. euro, ligt het totale volume nu boven de 1.1 miljard euro (143%).
- Kansen voor West investeert voor bijna een derde van de totale investering (28%) in zogenaamde aanjaagprojecten geselecteerd op de typologieën incubator (10), kennisoverdracht (12) en MKB (35 projecten), zie tabel 7.

Aanjaagproject in typologie:	TSK	EFRO	Tot. overheid incl EFRO	Rijksco	Publ	Privaat
Incubator (euro)	299	98	236	21	116	63
% tov TSK op OP niveau	27%	9%	21%	2%	11%	6%
Kennisoverdracht (euro)	103	26	64	8	30	39
% tov TSK op OP niveau	9%	2%	6%	1%	3%	4%
MKB (euro)	201	65	138	17	56	63
% tov TSK op OP niveau	18%	6%	12%	2%	5%	6%
Totaal aanjaag (euro)	603	189	317	85	210	165
% tov TSK op OP niveau	55%	17%	29%	8%	19%	15%

Tabel 7: Aandeel aanjaagprojecten in Kansen voor West per 31 december 2015

De financiering van projecten geeft aan in welke mate partijen betrokken zijn bij de totstandkoming van bepaalde economische initiatieven. Om dit op een bijzondere manier in kaart te brengen heeft Kansen voor West al eerder de typologiemeting geïntroduceerd. Een typologie geeft in maximaal twee woorden de eigenschap van een project weer. ‘Waar is de investering specifiek op gericht’ en/of ‘wat is het belangrijkste kenmerk dat het project teweeg brengt’. De grafiek laat de investering per typologie zien met het aantal projecten dat inzet op die typologie.

Tabel 8: investeringen volgens hoofdtypologie (mln. euro) per 31 december 2014

Aantal projecten	Hoofdtypologie	TSK	EFRO	% EFRO tov tot EFRO
45	Ontwikkeling	249	65	19%
35	MKB	201	65	19%
32	Openbare ruimte	138	43	13%
27	Kennis	104	34	10%
20	Recreatie	76	24	7%
10	Incubator	74	20	6%

Tabel 8 geeft een overzicht van de meest voorkomende hoofdtypologieën en de grafiek laat dit in verhouding zien. De tabellen B18-B19 geven het overzicht van alle typologieën.

Op basis van de meest voorkomende typologieën kunnen de volgende observaties worden gemaakt:

De grootste EFRO investering richt zich op Ontwikkeling (19% en 45 projecten). Hiervan gaat ruim tweederde naar twee sub-typologieën; de eerste is de Medische ontwikkeling met 37% in 9 projecten, en de tweede investeert met 31% in 15 projecten in Energie.

Evenveel EFRO gaat naar het versterken van het MKB (19%, maar in 35 projecten). Hiervan gaat 80% van de investeringen naar drie sub-typologieën. Ruim een derde naar Kennisoverdracht, meer dan een kwart naar Financieel en 18% naar Innovatie.

13% van de investeringen gaat naar verbetering van de Openbare ruimte, met name in twee sub-typologieën; Herinrichting (38% in 13 projecten) en Bedrijfsruimte (22% in 5 projecten. De inzet in Kennis is ook nog aanzienlijk (10% in 27 projecten) waarbij bijna een derde naar de sub-typologie Maritiem gaat

Kijkend naar deze inzet in typologieën kan vastgesteld worden dat het programma breed inzet in Kennis en Ontwikkeling met een belangrijke rol voor het MKB.

Prioriteit 1	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	148	177	44	222	369
Gecommitteerd	163	288	161	449	612
Overcommittering	16	110	117	227	243
Gecommitteerd in %	111%	162%	364%	203%	166%

4.2 Uitvoering naar prioriteit

Hieronder wordt per prioriteit ingegaan op de verwezenlijking van de doelstelling, met een korte voortgangsanalyse. Dit dient in samenhang gelezen te worden met de hierboven gepresenteerde meer inhoudelijke analyse. Ten aanzien van de drie prioriteiten zijn er in 2014 geen belangrijke problemen met de uitvoering ondervonden en zijn er op basis van Artikel 62, lid 1, onder d), punt i), van Verordening (EG) nr. 1083/2006 geen ernstige problemen vastgesteld.

Prioriteit 1 “Kenniseconomie, ondernemerschap en innovatie”

4.2.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Per 31 december 2014 lopen er 110 projecten binnen prioriteit 1, met een gemiddelde projectgrootte van 5,6 mln. waarvan 1,5 mln. EFRO (27% interventie). In 2014 zijn zeven projecten gecommitteerd voor ruim 6,5 mln. EFRO. Daarnaast werden 15 projecten herbeschikt in verband met aanpassingen aan zaken als begroting en financiering, projectnaam, looptijd, toetreding partners, en aanpassing indicatoren. In tabel 9 is de committering voor prioriteit 1 aangegeven, waar te zien is dat het beschikbare budget ruim is (over) gecommitteerd (111%). Wel dient op basis van de inspanningsplafonds nog 1 mln. euro te worden gecommitteerd. 74% van de committeringen is gerealiseerd. Om alle vastleggingen te zien, inclusief de gemaakte overcommittering en de realisaties, zie tabellen B3 en B4.

Tabel 9: Committering en realisatie Prioriteit 1 (mln. €) cumulatief t/m 31 december 2014

4.2.2 Kwalitatieve analyse

De prioriteit 1 - Ontwikkeling van kennis, innovatie en ondernemerschap - draagt het meest bij aan de Lissabon-doelstellingen. De helft van het Kansen voor West-budget is hiervoor bestemd. De in 2014 gecommitteerde projecten dragen daarbij op de volgende wijze bij: ‘Elektrisch laden voor West’ is een samenwerking van de provincies NH, Utrecht en Flevoland en werkt aan een dekkend netwerk van oplaadpunten, adviseert gemeenten over optimale oplaadlocaties, en ziet toe op de uitvoering en de communicatie. Het doel van het project ‘Stepping Stones’ is te zorgen dat de Economic Board Utrecht de strategische agenda kan ontwikkelen en waarmaken. Het project ‘Fysieke Digitale Delta’ werkt aan een nieuwe standaard om data eenduidig te kunnen interpreteren, waardoor toegepaste informatie ontstaat in de watersector. Het project ‘Iso Butanol Platform Rotterdam’ is gericht op de ontwikkeling van een biobased industrieel cluster en met name de realisatie van een Iso-Butanol Platform in het kader van de vergroening van de energie en chemiesector in de Rotterdamse haven. Het project ‘Ecoshape’ is een vervolg op het in 2008 gestarte project Ecoshape Building With Nature. Focus ligt op het bouwen van showcases van Building with Nature, valorisatie en verspreiding van kennis. Het project ‘YES!Delft2 met bio-faciliteiten’ is een vervolgproject van het succesvolle eerder gestarte YES!Delft project. Het gaat om een tweede faciliteit die ruimte biedt aan starters in de biotechnologie met gebruik van de gezamenlijke laboratoriumfaciliteiten. Het project

‘SCR-katalysatoren’ binnenvaart ZH stimuleert katalysatoren op binnenvaartschepen waarmee 80% van de schadelijke emissies kan worden voorkomen. Binnen de looptijd van dit project worden 35 binnenvaartschepen voorzien van deze katalysator.

Prioriteit 2 “Attractieve regio’s”

4.2.3 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangs-analyse

Per 31 december 2014 lopen er 42 projecten binnen prioriteit 2, met een gemiddelde project-grootte van 3,9 mln. waarvan 1,3 mln. EFRO. In 2014 zijn er twee projecten gecommiteerd voor bijna 9 ton EFRO. Hiernaast werden zeven projecten herbeschikt. In tabel 10 is de com-mittering voor prioriteit 2 aangegeven, waar te zien

Prioriteit 2	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	54	72	8	81	134
Gecommitteerd	55	84	27	111	166
Overcommittering	1	11	19	31	31
Gecommitteerd in %	102%	115%	341%	138%	123%

is dat 102% van het budget is gecommiteerd. Wel dient op basis van de inspanningsplafonds nog 2,4 mln. euro te worden gecommiteerd. 56% van de committeringen is al gerealiseerd. Om alle vastleggingen te zien inclusief de ge-maakte overcommittering en de realisaties, zie tabellen B2 en B3.

Tabel 10: Committering en realisatie Prioriteit 2 (mln. €) cumulatief t/m 31 december 2014

4.2.4 Kwalitatieve analyse

Prioriteit 2 kent een ruimtelijke focus, waarbij het gaat om het versterken van de economische vitaliteit met behoud van milieukwaliteit en de landschappelijke waarden en daarnaast ver-ruiming en verbetering van de gebruikswaarde van groen en water in en om de stad. De in 2014 gecommiteerde projecten dragen daaraan op de volgende wijze bij: Het project ‘Geothermie Westland’ betreft een voorbereiding en eerste boring naar heet water in de Triaslaag van de aarde waarmee aardwarmte wordt ingezet voor de verwarming van tuinbouwondernemingen en andere bedrijfspanden (en op termijn wellicht woningen). Het project ‘Duurzaam Mobiliteits-concept Westland’ wil de bereikbaarheid van het Westland verbeteren voor fietsverkeer.

Prioriteit 3 “Attractieve steden”

4.2.5 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangs-analyse

Per 31 december 2014 lopen er 78 projecten binnen prioriteit 3 met een gemiddelde project-grootte van 3,9 mln. waarvan 1,3 mln. EFRO. In 2014 werden er vijf projecten gecommiteerd voor 2,6 mln. EFRO en er werden drie projecten herbeschikt. In tabel 11 is de committering voor prioriteit 3 aangegeven en is te zien dat 107% van het budget is gecommiteerd. Wel dient op basis van de inspanningsplafonds nog 8 ton euro te worden gecommiteerd. 62% van de committeringen is gerealiseerd. Om alle vastleg-gingen te zien, inclusief de gemaakte overcom-mittering en de realisaties, zie tabellen B2 en B3.

5 EFRO/CF - programma's: grote projecten

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van grote projecten in het verslagjaar, zoals is bedoeld in Artikel 39 van Verordening (EG) Nr. 1083/2006.

Grote projecten zijn die projecten waarvoor de totale kosten hoger zijn dan € 25 mln. (milieu-projecten) of hoger dan € 50 mln. In het Operationeel Programma Kansen voor West zijn, inclusief het verslagjaar 2014, geen grote projecten gecommiteerd.

Prioriteit 3	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	97	131	15	145	242
Gecommiteerd	104	130	68	198	302
Overcommitting	7	-1	54	53	60
Gecommiteerd in %	107%	99%	470%	136%	125%

Tabel 11: Committing en realisatie Prioriteit 3 (mln. €) cumulatief t/m 31 december 2014

4.2.6 Kwalitatieve analyse

Prioriteit 3 wordt uitgevoerd in de G-4-steden en in Almere en Amersfoort. De G-4 opereren als bemiddelende instanties binnen het programma. In 2014 werden de volgende projecten gecommiteerd: In het Amsterdamse project 'Ru Paré' wordt het concept van wederkerigheid omarmd als sociaal, cultureel en bedrijfseconomisch waardevol principe. Het Amsterdamse project 'Innovatiecluster Denim Hal 5' betreft de vestiging van een ambachtencentrum in een voormalige tramremise. Het past in het kader van de ontwikkeling van het Innovatiecluster Denim, waarmee een opleidings- en innovatieomgeving voor kansarme en werkloze jongeren wordt gecreëerd in het jeansambacht. In het Rotter-

damse project 'Bedrijventerrein Gadering' wordt de uitstraling, parkeren en ontsluiting aangepakt om dit bedrijventerrein weer goed aan te sluiten op de ondersteuning van de Rotterdamse haven en de logistiek ervoor. Het Rotterdamse project 'Vernieuwing Hart Afrikaanderwijk' heeft tot doel de wijk economie te versterken en de bereikbaarheid te verbeteren door herinrichting, vergroten van de uitstraling van winkels en door nieuwe ondernemers aan te trekken die passen bij het brancheringsplan. Het project 'Museum Fort 1881' in Hoek van Holland betreft het behoud van materieel en immaterieel cultureel erfgoed. Het museum biedt groei van de lokale werkgelegenheid en lokale bedrijvigheid. Naast reguliere arbeidsplaatsen zal het fort ook werkgelegenheid bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en zal het studenten een stage- of leerarbeidsplaats bieden.

6 Technische Bijstand

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van de Technische Bijstand dat als een afzonderlijk project onder de managementautoriteit valt. Omschreven worden de uitgevoerde activiteiten en de resultaten hiervan.

De Technische Bijstand van Kansen voor West valt onder prioriteit 4. Uit de Technische Bijstand wordt de uitvoering van het programma gefinancierd. Daaronder vallen de voorbereiding, toezicht, administratie en technische ondersteuning, evaluatie, audit en projectcontroles. Ook het inschakelen van specialistische externe expertise of ondersteuning en materiële kosten. Zowel kosten als bijdragen aan de Technische Bijstand zijn verdeeld over de managementautoriteit, het programmabureau West-Regio en de vier stedelijke programmabureaus. De Technische Bijstand valt als afzonderlijk project onder de verantwoordelijkheid van de managementautoriteit. De uitvoering is functioneel ondergebracht bij de Cluster Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste uitgevoerde activiteiten.

De managementautoriteit heeft een verscheidenheid aan taken ten aanzien van het beheer en uitvoering van het programma. Zo is de nodige tijd en aandacht gegaan naar de adequate werking van het ICT beheersysteem. Het uitbreiden en aanpassen waar nodig van werkinstructies, de juiste inzet op passende communicatie-uitingen van zowel projecten als het programma. Organisatie van de accounthouders- en programmabureau-overleggen, het Comité van Toezicht en de stuurgroep West-Regio. Financieel beheer van het programmabudget, het op de hoogte houden van de partners van zowel de voortgang per programmadeel. Controles op voortgangsrapportages en betalen aan de G-4 programmabureaus en de West-Regio-projecten. Toelichting en commentaar geven, samen met de programmabureaus, bij de

verschillende projectaudits. Waar nodig advies en begeleiding van afzonderlijke projecten.

De programmamanager werkt wekelijks een dagdeel bij het West-Regio programmabureau. En ieder jaar kent deze samenwerking ook een evaluatie. Verder is er een actieve betrokkenheid bij de totstandkoming en werking van de diverse fondsprojecten. Alle programmabureaus en steunpunten zijn in 2014 bezocht waarbij de voortgang van de programmadelen werd besproken. Ook is weer gesproken met vertegenwoordigers van de Rekenkamer over de controles van programma-uitgaven. Op 13 november was de managementautoriteit vertegenwoordigd op de EFRO-jaarvergadering in Leeuwarden bij de managementautoriteit van het OP Noord. Verder was een substantieel deel van de werkzaamheden gericht op de ontwikkeling van Kansen voor West II.

De vijf programmabureaus hebben weer volop gewerkt aan het beoordelen van projectaanvragen en het begeleiden van zowel aanvragen als projecten in uitvoering. 2014 was weer een druk bezet jaar omdat er heel veel projecten draaien. Beoordeling en begeleiding gaan volgens de geldende regelgeving, en aangezien deze complex is vereist de behandeling veel nauwkeurigheid. Er kan zeker niet gesproken worden van standaard projecten waardoor projectbeoordeling maatwerk dient te zijn. Ook kost de afhandeling van de projectaudits de nodige tijd van de programmabureaus. Ondertussen is over het EFRO wel veel expertise opgebouwd bij de programmabureaus. Dit wordt ook nog ondersteund door de verschillende werkinstructies voor complexe onderdelen.

Tijdens de behandeling van projecten zijn er een aantal terugkerende zaken die veel tijd kosten zoals onvolledige of beperkt geleverde informatie bij aanvragen, verkeerde kostenopstelling of onduidelijkheid over de organisatie van begun-

stigten, medebegunstigden, penvoerders, verschillende kostenstructuren begunstigden, etc. Daarnaast levert de beoordeling van de voortgangsrapportages de nodige zorg op. Rapportages worden onvolledig ingevuld, verzoeken tot aanvullende informatie worden niet ingewilligd, verplichte bijlagen worden niet ingediend en de behandeling van kostenstructuur aanbesteden, staatssteun, inkomsten etc. is ingewikkeld. In tabel 12 is de comittering voor prioriteit 4 aangegeven. 66% van de comittering is inmiddels gerealiseerd (tabel B4). Hier past de opmerking dat het totale programmvolume nu al 43% groter is dan voorzien, en dit betekent

dat een extra inspanning gevraagd wordt van een ieder.

De bijdrage van 4% voor de uitvoering van de Technische Bijstand blijkt onvoldoende te zijn. Om deze reden heeft de managementautoriteit in 2014 de partners verzocht voor een extra bijdrage voor de ICT-uitgaven en afsluitingskosten van het programma. De bestuurders hebben hiermee ingestemd.

Tabel 12: Comittering en realisatie Prioriteit 4 (mln €) cumulatief t/m 31 december 2014

Prioriteit 4	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te comitteren	12	12	0	12	25
Gecommitteerd	12	12	0	12	25
Gecommitteerd in %	100%	100%	0%	100%	100%
Nog te comitteren	-	-	-	-	-

7 Voorlichting en publiciteit

Dit hoofdstuk behandelt de uitgevoerde voorlichtings- en publiciteitsmaatregelen. Het omschrijft de voortgang van het communicatieplan, de communicatieactiviteiten, de netwerken; de nodige voorlichting van begunstigden en publiciteit.

De meest in het oog springende activiteit in 2014 was het tot stand komen van het essay, 'Nieuwe Kansen voor West', in opdracht van het Comité van Toezicht geschreven door prof. dr. Henri de Groot en dr. Erik Braun. Verder waren er weer 'Europa om de hoek Kijkdagen'. Kernwoorden in de communicatieactiviteiten: samenwerking, plezier en concrete werkbare concepten met oog voor de toekomst.

7.1 Voortgang communicatieplan

Het communicatieplan voor Kansen voor West is in 2007 geschreven en in 2008 door de Europese Commissie goedgekeurd. Jaarlijks wordt het geactualiseerd met een actieplan aan de actuele ontwikkelingen. Sinds 2011 ligt de focus op

'het grote publiek'. De boodschap was daarbij steeds: 'kijk, dit gebeurt er met Europees geld bij jou in de buurt'. Projecten spelen hierbij een centrale rol. Ze zijn betrouwbare afzenders die geloofwaardige en persoonlijke boodschappen afgeven aan hun specifieke doelgroepen. Deze kleine doelgroepen vormen samen 'het grote publiek'.

Met de nieuwe programmaperiode voor de deur, hebben de communicatieadviseurs van de vier OP's van EFRO, ESF en het Ministerie van EZ hard gewerkt aan een gezamenlijke communicatiestrategie voor de periode 2014-2020. Ook de andere Europese fondsen hebben aangegeven zoveel mogelijk in de geest van deze strategie te willen handelen. Medio 2014 heeft het LOOP-overleg de strategie ambtelijk al goedgekeurd. In december volgde het Comité van Toezicht van ESF

7.2 Europa Kijkdagen

Op 9, 10 en 11 mei werden voor de vierde keer de landelijke 'Europa om de hoek Kijkdagen' ge-

houden. Het aantal deelnemende fondsen bleef gelijk. Het aantal deelnemende projecten daalde van 169 naar 139. Het aantal bezoekers (10.000) liep ook iets terug. Dit is te verklaren doordat steeds meer projecten afgerond zijn. Zij kunnen dan de kosten voor de Kijkdagen niet meer op het project afboeken. Ook het gevoel, moreel verplicht te zijn om mee te doen, verdwijnt dan. Desondanks waren de deelnemende projecten en de bezoekers tevreden. Dat komt waarschijnlijk ook omdat in 2014 de focus is verschoven van 'meer' naar 'beter'. Veel van de deelnemende projecten hebben al een keer eerder deelgenomen en kennen nu het klappen van de zweep. Dat maakt het makkelijker om gemotiveerd publiek te trekken. Ook de aandacht van de 'serieuze' pers was groter en minder vanuit een negatieve ondertoon. Naar verwachting zal de trend die in 2014 zichtbaar werd, zich voortzetten in 2015 en verder.

7.3 Essay Nieuwe Kansen voor West

Verreweg de belangrijkste in het oog springende activiteit was het tot stand komen van het essay 'Nieuwe Kansen voor West'. Zowel het Comité van Toezicht als de managementautoriteit hebben zich de vraag gesteld waar alle inspanningen in deze programmaperiode toe hebben geleid. Deze vraag naar een reflectie is neergelegd bij prof. dr. Henri de Groot van de Vrije Universiteit en dr. Erik Braun van de Erasmus Universiteit. Voor de inhoud en de conclusies van dit essay, zie elders in dit jaarverslag. De presentatie vond plaats tijdens een zogeheten Berlaymont-borrel van de permanente vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Den Haag. Bij de bijeenkomst waren 75 mensen aanwezig. Het essay is te lezen op http://issuu.com/hanslangstraat/docs/essay_kv_w_projecten/1, en is beschikbaar in het Nederlands en het Engels.

7.4 Bezoeken en ontvangsten

Net als vorige jaren legt de managementautoriteit regelmatig bezoeken af om het programma beter voor het voetlicht te brengen, opgedane kennis te delen en om blijk te geven van belangstelling. Hiermee wordt op een heel praktische manier kennis verspreid over het opzetten en uitvoeren van een Europees programma. Daarnaast is bouwen aan het programma één van de doelen van het communicatiebeleid. Hieronder volgt een chronologische samenvatting.

- 6 februari - Social Event voor alle medewerkers van Kansen voor West.
- 21 en 22 mei - Netwerk conferentie INFORM in Praag
- 16 t/m 18 juni - Urbact Conferentie in Finland
- 10 en 11 september - Urbact conferentie in Rome
- 30 september - Ontvangst delegatie Wit Russen
- 9 oktober - Urban Development Network in Brussel
- 15 en 16 oktober - Conferentie EuropCom in Brussel
- 29 oktober - Presentatie essay Nieuwe Kansen voor West in Den Haag
- 26 november - Inter Programma Capacity conferentie in Brussel
- 10 december - Ontvangst delegatie Polen

7.5 Communicatieplatform.

Al vanaf 2007 vindt er landelijk Europees communicatieoverleg plaats. In de afgelopen jaren hebben de vertegenwoordigers van de verschillende fondsen elkaar beter leren kennen en is de samenwerking gegroeid. Dat geldt ook voor de internationale samenwerking. Het communicatieplatform INFORM (opgericht in 2007 om de communicatie rond EFRO te ondersteunen) komt twee maal/jaar bij elkaar. De Nederlandse initiatieven blijken zo aansprekend te zijn, dat zeer regelmatig gevraagd wordt om in workshops uitleg te komen geven. De resultaten van

deze bijeenkomsten vinden op hun beurt weer weerslag in de Nederlandse communicatie-overleggen, zowel op landelijk als op regionaal niveau.

7.6 Exitgesprekken.

De managementautoriteit, maar ook het Programmabureau West-Regio heeft behoefte aan feedback van begunstigden, om daarmee ook handvatten voor eventuele verbetering te krijgen. Daarom is de managementautoriteit in 2013 gestart met zogeheten 'exitgesprekken'. Programmabureau West Regio heeft aangegeven meer betrokken te willen worden bij deze gesprekken en ze in te bedden in een breder klanttevredenheidsonderzoek. In 2014 is om praktische redenen besloten dat het Programmabureau West-Regio de gesprekken overneemt.

Uit de reacties blijkt dat de projecten te spreken zijn over de manier waarop ze behandeld zijn. Medewerkers van programmabureaus en steunpunten denken in termen van oplossingen en niet in obstakels. Wat bij alle projecten tegenviel was de regel- en controledruk. De projecten begrijpen dat controle belangrijk en noodzakelijk is, maar de procedures duren (te) lang.

7.7 Publiciteit

De landelijke traditionele media hebben weinig belangstelling voor de Structuurfondsen in zijn algemeenheid. Dat wordt anders wanneer het gaat om concrete acties. Dan blijken regionale en lokale media wel aandacht te besteden aan projecten of activiteiten. Dat blijkt bij voorbeeld bij de 'Kijkdagen'. Niettemin is de meeste positieve aandacht te verwachten van de projecten zelf die bijvoorbeeld via de social media laten weten wat het effect van Europees geld is. Ook bestuurders kunnen een positieve rol spelen wanneer zij in een publiek optreden de relatie met Europa noemen. Dit gebeurt tot nu toe te weinig.

7.8 Websites

In 2014 is de start gemaakt met belangrijke wijzigingen in de websites www.europaomdehoek.nl en www.kansenvoorwest.nl. De permanente vertegenwoordiging heeft aangegeven europaomdehoek.nl niet langer te kunnen ondersteunen. Na veel gesprekken is nu de communicatieafdeling van SNN eigenaar geworden. SNN heeft aangegeven de website een meer nadrukkelijke rol te willen geven in de communicatie over Europees geld en de effecten daarvan. Dit wordt in 2015 verder geconcretiseerd.

Voor kansenvoorwest.nl was een tweede versie nodig. De informatie over de periode 2007 – 2013 moet blijven bestaan, maar gaat slecht samen met alles wat komt over de nieuwe periode. In december 2014 is een begin gemaakt en in januari 2015, bij het eerste startevenement in Haarlem is de nieuwe website gelanceerd.

G4P4

Bijlagen

Lijst van afkortingen	2
Tabel B1: Gecommitteerde en herbeschikte projecten in 2014 (euro)	4
Tabel B2: Overzicht vastgestelde projecten in 2014	4
Tabel B3: Vastlegging inspanningsverplichtingen en budgetruimte (euro) per 31 december 2014	5
Tabel B4: Realisatie t.o.v. de inspanningsverplichtingen (afgetopt, euro) per 31 december 2014	5
Tabel B5: Committeringen onder West-Regio stuurgroep (euro en %) per 31 december 2014	5
Tabel B6: Committeringen G4 gelabeld en P4 (euro en %) per 31 december 2014	5
Tabel B7: Committeringen vallend onder de G4 (euro en %) per 31 december 2014	6
Tabel B8: N+2 overzicht per partner (mln. euro), per 31 december 2014	6
Tabel B9: Uitgevoerde en afgesloten controles ter plaatse in 2014	6
Tabel B10: Totaal gecommitteerde projecten per 31 december 2014	7
Tabel B11: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces per 31 december 2014	10
Tabel B12: Cumulatieve uitsplitsing per dimensie (basis is Prioritair thema) t/m 31 december 2014	12
Tabel B13 Codes voor de dimensie financieringsvorm (euro en %) t/m 31 december 2014	13
Tabel B14 Codes voor de dimensie economische activiteit (euro en %) t/m 31 december 2014	13
Tabel B15 Codes voor de territoriale dimensie (euro) t/m 31 december 2014	13
Tabel B16 Codes voor de dimensie locaties (euro) t/m 31 december 2014	13
Tabel B17 Indeling projecten volgens typologie en subtypologie t/m 31 december 2014	14
Tabel B18: Vastlegging eerste typologie (mln. euro) geaccumuleerd per 31 december 2014	17
Tabel B19: kernindicatoren Prioriteit 1 Kennis, Innovatie en Ondernemerschap per 31 december 2014	17
Tabel B20: kernindicatoren Prioriteit 2 Attractieve regio's per 31 december 2014	17
Tabel B21: kernindicatoren Prioriteit 3 Attractieve steden per 31 december 2014	17
Tabel B22: outputindicator Prioriteit 1 per 31 december 2014	18
Tabel B23: outputindicatoren Prioriteit 2 per 31 december 2014	18
Tabel B24: outputindicatoren Prioriteit 3 per 31 december 2014	18
Tabel B25: Financiële informatie per 31 december 2014	18
Tabel B26: Financiële informatie gecertificeerde uitgaven 2007-2014	18
Grafiek 26A: gecertificeerde uitgaven en ontvangsten EFRO 2007-2014	19
Tabel B27: Aantal projecten dat scoort in één of meerdere clusters (mln. euro EFRO), per 31 december 2014	19
Tabel B28: Aantal projecten dat scoort in één of meerdere doelgroepen (mln. euro EFRO), per 31 december 2014	19
Tabel B29: aantal betrokken onderwijsorganisaties of instituten per 31 december 2014	20
Tabel B30: Contextindicatoren	21
Tabel B31: Werkzame beroepsbevolking1 (x 1000) per gebied, 2003 - 2014	22
Tabel B32: Werkloosheidspercentage1 per gebied 2003 - 2014	22
Tabel B33: Werkloosheidspercentage1 per gebied (mannen/vrouwen) 2003 - 2014	23
Tabel B34: Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten	24
Tabel B35: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, 1 januari (2006-2013)	24
Bijlage B36: URBACT projecten	24
Bijlage B37: Leden van het Comité van Toezicht en Stuurgroepen in 2014	27
Bijlage B38: Bezetting programmamanagement en steunpunten	29

G4P4

Lijst van afkortingen

AA	Auditoriteit
AO	Administratieve Organisatie
Art. 71	Beschrijving beheer- en controlesystemen
ASR	Audit Services Rotterdam
B&W	College van Burgemeester en Wethouders
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CA	Certificeringsautoriteit
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
COCOF	Coördinatiecomité van de fondsen
COS	Centrum voor onderzoek en statistiek
CvT	Comité van Toezicht
DG Regio	Directoraat Generaal voor Regionaal Beleid van de Europese commissie
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
EL&I	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EU	Europese Unie
G4	Steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht
GSB	Grotestedenbeleid
I&F	Afdeling Investerings en Fondsen
IBW	Interbestuurlijke Werkgroep
IHS	Institute for Housing and Urban Development Studies
IKT	Integrale kostprijsberekening
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
JESSICA	Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas
KvK	Kamer van Koophandel
MA	Managementautoriteit
MKB	Midden en Kleinbedrijf
MSF	Monitor Structuur Fondsen
NSR	Nationaal Strategisch Referentiekader
OBR	Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
OP	Operationeel Programma
OTO	Onderzoek en Technologieoverdracht
P4	Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland
PMO	Programma Managers Overleg
PPS	Publiek – Private - Samenwerking
RAD	Rijksaccountantsdienst
S3	Smart Specialisation Strategie
SFC	ICT systeem van de EC waar alle officiële documenten staan
SG	Stuurgroep
TB	Technische Bijstand
TK	Totale Kosten
TO	Totale Overheidskosten
TsK	Totale Subsidieabele Kosten
TU	Technische Universiteit
URBACT	European Programme for Sustainable Urban Development
VSNU	Vereniging van universiteiten
Wob	Wet openbaarheid van bestuur

Tabel B1: Gecommitteerde en herbeschikte projecten in 2014 (euro)

Nummer	Project	Priorit	TSK	EFRO	Rijkscof.	Tot.Publiek	Tot.Privaat	Status
21N.018	Elektrisch laden voor West	1	2.650.000	1.013.500	-	1.636.500	-	beschikt
21T.007	Stepping Stones	1	2.550.239	1.180.000	225.000	1.145.239	-	beschikt
21Z.027	Fysieke Digitale Delta	1	1.325.919	368.520	331.480	600.919	25.000	beschikt
21Z.028	Iso Butanol Platform Rotterdam (IBPR)	1	2.109.600	472.600	527.400	495.500	614.100	beschikt
21Z.029	Ecoshape	1	1.844.000	450.000	400.000	700.000	294.000	beschikt
21Z.030	YES!Delft2 met bio-facilities	1	10.669.620	1.600.000	-	9.069.620	-	beschikt
21Z.031	SCR-katalysatoren binnenvaart Zuid-Holland	1	3.662.500	1.500.000	-	2.162.500	-	beschikt
22Z.018	Geothermie Westland	2	10.350.000	1.500.000	-	-	8.850.000	beschikt
22Z.019	Duurzaam Mobiliteitsconcept Westland	2	2.000.000	1.000.000	-	1.000.000	-	beschikt
23A.018	Ru Paré	3	875.000	350.000	-	447.700	77.300	beschikt
23A.019	Innovatiecluster Denim Hal 5	3	1.360.000	500.000	-	-	860.000	beschikt
23R.011	Bedrijventerrein Gadering fase 3a: Leerlooierstraat	3	992.000	392.000	-	600.000	-	beschikt
23R.012	Vernieuwing Hart Afrikaanderwijk 2013-2015	3	4.100.000	900.000	-	3.200.000	-	beschikt
23R.013	Museum Fort 1881	3	841.618	404.495	-	437.123	-	beschikt
	Totaal beschikt in 2014		45.330.496	11.631.115	1.483.880	21.495.101	10.720.400	
21A.001	Garantiefonds Mikrokredieten Amsterdam	1	944.174	400.000	-	400.000	144.174	herbeschikt
21F.003	Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	1	42.223.124	3.083.334	4.156.456	4.083.334	30.900.000	herbeschikt
21F.009	Emerging Disease Campus	1	971.969	388.788	-	486.607	96.574	herbeschikt
21H.004	InnoSportLab Zeilen	1	4.716.080	1.322.415	440.805	2.261.885	690.975	herbeschikt
21N.010	Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdstroomenergie	1	4.300.673	1.720.269	1.005.236	500.000	1.075.168	herbeschikt
21N.011	De HeatMatcher	1	3.323.005	1.328.005	665.000	853.920	476.080	herbeschikt
21N.012	Innovatiemotor Greenport Aalsmeer	1	2.514.658	1.005.863	170.000	938.687	400.108	herbeschikt
21N.013	Holland Health	1	3.500.000	1.400.000	330.000	700.000	1.070.000	herbeschikt
21N.014	INPREZE	1	2.649.500	926.317	456.183	575.000	692.000	herbeschikt
21T.005	Business Case Utrecht Sustainability Institute (USI) (voorhe	1	6.638.806	1.726.089	331.940	4.580.777	-	herbeschikt
21T.006	Utrecht Innoveert: The Next Step	1	7.103.696	2.699.404	1.433.828	2.970.464	-	herbeschikt
21Z.011	Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1	1.942.420	776.968	402.941	410.093	352.418	herbeschikt
21Z.016	Slim meten en monitoren	1	530.000	212.000	53.000	180.000	85.000	herbeschikt
21Z.018	Biotech Training Facility	1	7.594.000	2.500.000	1.500.000	200.000	3.394.000	herbeschikt
21Z.019	Gietwater op Maat	1	950.000	200.000	237.500	114.892	397.608	herbeschikt
22F.001	Integrale Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	2	6.500.000	1.300.000	-	5.200.000	-	herbeschikt
22F.002	Project Roggebotstaete	2	2.189.321	525.437	-	457.777	1.206.107	herbeschikt
22G.001	Walstroom Binnenvaart Rotterdam	2	6.170.000	2.468.000	-	3.702.000	-	herbeschikt
22M.002	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	2	3.630.752	1.337.399	800.000	1.493.353	-	herbeschikt
22N.006	De Groene Stelling; Innovatief ondernemerschap	2	665.041	217.041	-	448.000	-	herbeschikt
22Z.015	Duurzame Pot en Containerplanten Teelt (PCT) Rijnwoude	2	2.389.050	955.620	-	816.715	616.715	herbeschikt
22Z.017	Opschaling Restwarmtenet Dordrecht	2	5.541.668	2.200.000	-	-	3.341.668	herbeschikt
23D.017	Herinrichting openbare ruimte Stationsplein Den Haag	3	4.657.483	869.710	-	3.787.773	-	herbeschikt
23F.004	Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat	3	7.090.000	2.772.235	-	4.317.765	-	herbeschikt
23T.001	Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	3	11.167.880	3.000.000	-	8.167.800	-	herbeschikt

Tabel B2: Overzicht vastgestelde projecten in 2014

Nummer	Project	TSK gepland	TSK vastgesteld	EFRO gepland	EFRO vastgesteld	EFRO vastgesteld tov gepland
21R.007	Aquadock - CTD	611.065	-	245.995	-	0%
23A.015	EYE in Amsterdam-Noord	3.938.615	3.872.951	1.500.000	1.471.721	98%
23U.010	Creative Industrie Jan Jongerius	3.123.790	3.230.563	1.249.516	1.249.516	100%
23U.014	Upgrading havenbekkens Lage Weide	5.000.000	4.527.698	2.000.000	1.721.674	86%
21T.001	Protospace Utrecht	1.400.000	1.230.019	560.000	477.182	85%
21H.003	Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	2.858.558	2.965.068	600.000	600.000	100%
21G.005	Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	20.335.000	18.304.098	7.565.000	7.565.000	100%
23A.012	Made@De Overkant-leren, creëren, produceren&verkopen	11.888.897	12.865.444	2.726.095	2.726.095	100%
23A.007	Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	720.696	731.796	288.279	288.279	100%
23A.011	uitbreiding Verzetsmuseum met een kindermuseum	2.153.972	2.163.666	300.000	300.000	100%
21Z.014	NeCEN Open Access	7.235.085	7.565.153	2.894.034	2.894.034	100%
	Totaal vastgesteld 2014	59.265.678	57.456.457	19.928.919	19.293.501	97%

Tabel B3: Vastlegging inspanningsverplichtingen en budgetruimte (euro) per 31 december 2014

Realisaties afgetopt*	P1	P2	P3	P4	TOTAAL	Rijksco
Provincie Flevoland	12.099.759	882.405	9.525.214	-	22.507.379	5.206.752
provincie Noord-Holland	8.391.636	5.395.684	-	-	13.787.320	7.552.324
Provincie Utrecht	5.659.874	628.564	1.575.091	-	7.863.529	3.313.033
Provincie Zuid-Holland	22.636.988	8.579.259	-	-	31.216.247	13.466.338
Amsterdam	14.447.083	1.999.387	25.275.352	-	39.722.435	4.973.370
Den Haag	8.460.783	1.869.431	11.096.837	-	19.557.620	3.574.338
Rotterdam	12.373.480	3.168.012	14.012.629	-	26.386.108	2.952.376
Utrecht	4.492.037	267.343	9.301.947	-	13.793.984	1.787.795
West Regio	-	-	-	9.012.281	9.012.281	-
Totaal	88.561.640	22.790.086	63.482.896	9.012.281	183.846.903	42.826.325

* let op : dit zijn de door het programmabureau geaccepteerde realisaties, in verhouding van de financiering verdeeld over de verschillende financiers. Inclusief de vastgestelde bedragen.

Operationeel programma	P1	P2	P3	P4
Realisatie in dit overzicht	119.196.968	30.094.259	63.482.896	9.012.281
OP	147.735.000	53.680.000	96.761.000	12.424.000
saldo tov OP	28.538.032	23.585.741	33.278.104	3.411.719
Gerealiseerd tov OP	81%	56%	66%	73%

Tabel B4: Realisatie t.o.v. de inspanningsverplichtingen (afgetopt, euro) per 31 december 2014

Realisaties afgetopt*	P1	P2	P3	P4	TOTAAL	Rijksco
Provincie Flevoland	12.099.759	882.405	9.525.214	-	22.507.379	5.206.752
provincie Noord-Holland	8.391.636	5.395.684	-	-	13.787.320	7.552.324
Provincie Utrecht	5.659.874	628.564	1.575.091	-	7.863.529	3.313.033
Provincie Zuid-Holland	22.636.988	8.579.259	-	-	31.216.247	13.466.338
Amsterdam	4.774.234	-	23.275.964	-	39.722.435	4.973.370
Den Haag	1.661.106	-	9.227.406	-	19.557.620	3.574.338
Rotterdam	1.651.862	-	10.844.617	-	26.386.108	2.952.376
Utrecht	1.050.852	-	9.034.604	-	13.793.984	1.787.795
West Regio	-	-	-	9.012.281	9.012.281	-
Totaal	88.561.640	22.790.086	63.482.896	9.012.281	183.846.903	42.826.325

* let op : dit zijn de door het programmabureau geaccepteerde realisaties, in verhouding van de financiering verdeeld over de verschillende financiers. Inclusief de vastgestelde bedragen.

Operationeel programma	P1	P2	P3	P4	TOTAAL
Realisatie in dit overzicht	119.196.968	30.094.259	63.482.896	9.012.281	221.786.404
OP	147.735.000	53.680.000	96.761.000	12.424.000	310.600.000
saldo tov OP	28.538.032	23.585.741	33.278.104	3.411.719	88.813.596
Gerealiseerd tov OP	81%	56%	66%	73%	71%

Tabel B5: Committeringen onder West-Regio stuurgroep (euro en %) per 31 december 2014

W-R Stuurgroep	Inspanning	Gecommitteerd	Gecommitteerd
Prioriteit 1	129.098.000	143.037.653	111%
Prioriteit 2	53.680.000	54.578.196	102%
Prioriteit 3	17.000.000	13.369.607	79%
Totaal	199.778.000	210.985.456	106%

Tabel B6: Committeringen G4 gelabeld en P4 (euro en %) per 31 december 2014

P4 en G-4 gel.	P4			G-4 gelabeld		
W-R Stuurgroep	Inspanning	Gecommitteerd	Gecommitteerd	Inspanning	Gecommitteerd	Gecommitteerd
Prioriteit 1	74.045.000	93.302.681	126%	55.053.000	49.734.972	90%
Prioriteit 2	42.806.000	44.941.176	105%	10.874.000	9.637.020	89%
Prioriteit 3	17.000.000	13.369.607	79%			
Totaal	133.851.000	151.613.464	113%	65.927.000	59.371.992	90%

Tabel B7: Committeringen vallend onder de G4 (euro en %) per 31 december 2014

G-4 steden	Inspanning	Gecommitteerd	Gecommitteerd
Prioriteit 1	18.637.000	20.332.513	109%
Prioriteit 2			
Prioriteit 3	79.761.000	102.930.072	129%
Totaal	98.398.000	123.262.585	125%

Tabel B8: N+2 overzicht per partner (mln. euro), per 31 december 2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	5% voorschot	2,5% extra voorschot	N+2 basis		Totaal BA (15)	saldo
Amsterdam	5	5	5	6	7	7	2	1	25			
Rotterdam	4	4	4	6	6	6	2	1	22			
Den Haag	3	3	3	4	4	4	1	1	15			
Utrecht	2	2	2	2	2	2	1	0	9			
Zuid Holland	9	9	9	12	12	12	3	2	47			
Noord Holland	4	4	4	5	5	5	1	1	19			
Pr. Utrecht	2	2	2	2	2	2	1	0	8		226	
Flevoland	5	5	5	6	6	6	2	1	24			
gel. Amsterdam	3	3	3	4	4	5	1	1	17			
gel. Rotterdam	3	3	3	4	4	4	1	1	15			
gel. Den Haag	2	2	2	3	3	3	1	0	10			
gel. Utrecht	1	1	1	2	2	2	0	0	6			
TB	2	2	2	2	2	2	1	0	9		9	
Totaal	44	45	45	58	59	60	16	8	227		235	-7

Tabel B9: Uitgevoerde en afgesloten controles ter plaatse in 2014

Pr. Nr.	Project
23F.008	VeiligheidsExpo Almere
23D.015	Royaal Mariahoeve
21F.004	Doorstart Technofonds Flevoland BV
23A.013	De microZOO
21A.007	Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa
21N.004	Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland
23A.017	Amsterdam Light Festival
21Z.026	Innovatie & Demonstratie Centra Duurzame Greenports
21R.005	MEC-Innovatie
21N.012	Innovatiemotor Greenport Aalsmeer
23R.009	Inrichting Dakpark
21Z.015	Kenniscentrum Plantenstoffen
21N.013	Holland Health
21D.018	Startersfonds Den Haag
23D.014	Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport

Tabel B10: Totaal gecommiteerde projecten per 31 december 2014

Nummer	Project	TSK	EFRO	Rijksco	Publiek	Privaat	Status
21A.001	Garantiefonds Microkredieten Amsterdam	944.174	400.000	-	400.000	144.174	Herbeschikking
21A.002	Amsterdam Smart City	3.910.400	1.564.140	782.080	-	1.564.180	Vaststelling
21A.003	West Orange	1.673.053	646.542	167.305	-	859.206	Vastgesteld
21A.004	EnergieLoket	1.226.390	490.556	-	735.834	-	Vastgesteld
21A.007	Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	10.131.090	3.165.435	2.602.315	4.092.840	270.500	Beschikt
21A.008	Operatie Boegwolf	1.470.282	588.113	-	882.169	-	Beschikt
21D.001	EMI	1.911.000	600.000	200.000	1.111.000	-	Vaststelling
21D.002	PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	1.900.961	569.041	284.520	-	1.047.400	Vaststelling
21D.003	JESSICA Energiefonds Den Haag (ED)	4.000.000	1.683.877	316.123	2.000.000	-	Beschikt
21D.004	Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab Den Haag	524.984	171.659	53.325	-	300.000	Beschikt
21D.005	The Hague Security Delta Campus	3.352.862	1.122.295	-	1.692.105	538.462	Beschikt
21D.018	Startersfonds Den Haag	2.400.000	1.200.000	600.000	600.000	-	Beschikt
21F.001	Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie	8.100.198	3.240.164	-	4.505.284	354.750	Vaststelling
21F.002	Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland	8.505.211	3.402.084	1.000.000	3.169.707	933.420	Vaststelling
21F.003	Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	42.223.124	3.083.334	4.156.456	4.083.334	30.900.000	Beschikt
21F.004	Doorstart Technofonds Flevoland BV	5.500.000	1.245.000	825.000	3.430.000	-	Vaststelling
21F.005	Geo Valley	5.901.800	1.926.350	1.475.450	1.208.212	1.291.788	Vaststelling
21F.006	Energierijk	6.116.490	800.000	475.000	2.574.266	2.267.224	Vaststelling
21F.007	Innovatie Incentive Lelystad	20.150.000	1.075.000	-	1.075.000	18.000.000	Beschikt
21F.009	Emerging Disease Campus	971.969	388.788	-	486.607	96.574	Beschikt
21F.010	Nieuw- en verbouw Biosafety level 3 dierfaciliteit	10.285.661	1.400.000	800.000	5.800.000	2.285.661	Beschikt
21F.011	Kansen voor Robotica	2.278.418	341.520	205.899	873.910	857.089	Beschikt
21G.001	Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving	1.039.702	200.000	261.202	300.000	278.500	Vastgesteld
21G.002	Erasmus MC Life Science Incubator	2.824.297	1.129.719	-	1.694.578	-	Beschikt
21G.003	RDM Innovation Dock - fase 3	7.760.000	1.970.264	179.736	5.610.000	-	Vaststelling
21G.004	Rotterdam Media Commission	5.387.668	1.504.181	1.080.862	2.326.927	475.698	Beschikt
21G.005	Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	20.335.000	7.565.000	-	12.770.000	-	Vastgesteld
21G.006	Population Imaging Infrastructuur in Medical Delta	6.882.265	2.795.155	-	4.087.110	-	Beschikt
21H.001	Partners in Business SOB Haaglanden	1.670.388	619.462	-	1.024.936	25.990	Vastgesteld
21H.002	Het Haagse Hogeschool KIO programma	1.494.800	747.400	-	747.400	-	Vaststelling
21H.003	Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	2.858.558	600.000	200.000	2.058.558	-	Vastgesteld
21H.004	InnoSportLab Zeilen	4.716.080	1.322.415	440.805	2.261.885	690.975	Herbeschikking
21H.005	Aardwarmte Den Haag	17.901.000	2.919.750	475.250	4.000.000	10.506.000	Beschikt
21H.006	Living Lab The Hague	15.617.064	3.320.704	2.379.296	9.917.064	-	Beschikt
21M.001	KansenKanon-2	4.500.000	1.800.000	-	2.276.850	423.150	Vastgesteld
21M.002	PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	2.348.367	600.000	-	848.367	900.000	Vastgesteld
21M.003	Koudewinning Ouderkerkerplas	1.536.954	614.782	228.477	693.695	-	Beschikt
21M.004	Incubator Matrix VI	14.796.621	3.413.757	2.133.598	9.249.266	-	Beschikt
21M.005	Creative City Lab	736.278	212.355	-	137.000	386.923	Vastgesteld
21M.006	Life Sciences Centrum Amsterdam	2.742.930	1.057.172	536.758	1.149.000	-	Vaststelling
21M.007	CineGrid Amsterdam	2.969.632	1.130.132	-	1.197.198	642.302	Vaststelling
21M.008	Spinoza Centrum	13.124.359	4.495.238	1.999.101	6.630.020	-	Beschikt
21M.009	GMP2	6.415.584	2.566.234	-	3.849.350	-	Vaststelling
21M.010	Green Metropole	2.237.224	494.890	400.000	508.080	834.254	Beschikt
21M.011	Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam	10.533.035	4.213.214	-	2.633.259	3.686.562	Beschikt
21N.001	MCN Maritime Campus Netherlands	7.320.000	1.769.000	1.856.000	2.565.000	1.130.000	Beschikt
21N.002	Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	2.987.230	1.015.658	597.446	516.784	857.342	Vaststelling
21N.003	Ontwikkeling robotiek voor primaire productiebedrijven	7.405.320	1.348.670	1.851.330	364.000	3.841.320	Vastgesteld
21N.004	Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	5.646.075	1.303.361	1.411.519	1.411.097	1.520.098	Vaststelling
21N.005	House of Food	2.117.249	630.037	529.312	707.900	250.000	Vastgesteld
21N.006	KansenKanon Noordwest-Holland	2.972.456	1.368.114	118.114	1.042.478	443.750	Beschikt
21N.007	Cross Media Expertisecentrum	5.241.500	1.324.730	1.286.519	1.772.000	858.251	Vastgesteld
21N.008	Nieuwe Energie op de Creatieve As	2.620.865	824.149	655.216	1.035.500	106.000	Vastgesteld
21N.009	Vizier op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	1.885.387	566.290	182.767	1.136.330	-	Beschikt
21N.010	Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdstroomenergie	4.300.673	1.720.269	1.005.236	500.000	1.075.168	Beschikt
21N.011	De HeatMatcher	3.323.005	1.328.005	665.000	853.920	476.080	Beschikt
21N.012	Innovatiemotor Greenport Aalsmeer	2.514.658	1.005.863	170.000	938.687	400.108	Beschikt
21N.013	Holland Health	3.500.000	1.400.000	330.000	700.000	1.070.000	Beschikt
21N.014	INPREZE	2.649.500	926.317	456.183	575.000	692.000	Beschikt
21N.015	Energiedijken	1.379.781	549.980	-	470.415	359.386	Beschikt
21N.016	Crossmedia innovation in the MediaValley (CIM)	1.365.645	545.000	-	744.330	76.315	Beschikt
21N.018	Elektrisch laden voor West	2.650.000	1.013.500	-	1.636.500	-	Beschikt
21R.001	Drivend Paviljoen	4.276.867	400.000	387.877	3.488.990	-	Vastgesteld
21R.002	Powered by You	506.143	226.185	-	32.164	247.794	Beschikt
21R.003	i-HIC	1.432.340	381.702	190.851	552.287	307.500	Beschikt
21R.004	Rotterdam Internet Valley	2.330.989	897.869	450.000	160.000	823.120	Beschikt
21R.005	MEC-Innovatie	3.605.937	1.000.000	464.207	-	2.141.730	Beschikt
21R.006	UDF SOFIE	6.500.000	2.455.734	1.794.266	2.250.000	-	Beschikt
21R.007	Aquadock - CTD	611.065	245.995	-	73.736	291.334	Vastgesteld
21T.001	Proospace Utrecht	1.400.000	560.000	350.000	400.000	90.000	Vastgesteld
21T.002	Mijn Bedrijf 2.0 (zie memo 22 december 2010)	4.213.649	1.894.336	1.053.960	1.085.353	180.000	Vaststelling
21T.003	Utrecht Science Park	2.098.345	839.338	524.586	734.421	-	Beschikt
21T.004	Amersfoort Innovatief Sterk	6.348.625	2.539.450	1.587.156	1.873.919	348.100	Vaststelling
21T.005	Business Case Utrecht Sustainability Institute (USI) (voorhe	6.638.806	1.726.089	331.940	4.580.777	-	Beschikt
21T.006	Utrecht Innovate: The Next Step	7.103.696	2.699.404	1.433.828	2.970.464	-	Vaststelling
21T.007	Stepping Stones	2.550.239	1.180.000	225.000	1.145.239	-	Beschikt
21U.001	Partners in Nieuw Ondernemerschap	508.430	203.370	-	288.360	16.700	Vastgesteld

Nummer	Project	TSK	EFRO	Rijksco	Publiek	Privaat	Status
21U.002	Proefinstallatie Nereda technologie rwzi Utrecht	2.675.000	1.070.000	-	1.605.000	-	Beschikt
21U.003	FEF-U. Fonds Energietransitie EFRO utrecht	3.750.000	1.250.000	-	2.500.000	-	Beschikt
21X.002	Dutch Game Garden 2010-2015	4.035.059	1.614.567	1.007.992	1.412.500	-	Beschikt
21X.003	Life Science Incubator Utrecht	14.516.158	2.828.581	1.767.863	2.300.000	7.619.714	Beschikt
21Z.001	BioPartner Accelerator	8.842.086	3.400.000	1.700.000	1.257.086	2.485.000	Vastgesteld
21Z.002	Clusterregeling Zuid-Holland	35.500.000	7.500.000	3.750.000	3.750.000	20.500.000	Beschikt
21Z.003	EcoShape - Building with Nature	2.707.000	760.000	360.000	1.587.000	-	Beschikt
21Z.004	Kennisbruggen	4.206.980	1.714.650	700.840	984.690	806.800	Vaststelling
21Z.005	Kennisnetwerken en Innovatie in clusters	4.340.000	1.700.000	900.000	1.000.000	740.000	Vaststelling
21Z.007	Technostarters-New Business Development YES!Delft	2.255.511	902.204	507.490	845.817	-	Beschikt
21Z.008	Tomaten op afvalwater	788.231	315.292	-	177.715	295.224	Vaststelling
21Z.009	Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	3.442.827	1.377.131	723.134	1.342.562	-	Beschikt
21Z.010	Technopolis Accelerator	8.188.204	3.342.826	2.089.266	2.756.112	-	Vastgesteld
21Z.011	Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1.942.420	776.968	402.941	410.093	352.418	Beschikt
21Z.012	Bioprocess Pilot Facility (BPF)	42.677.783	4.645.000	8.155.000	11.100.000	18.777.783	Beschikt
21Z.013	Proeftuin Maritieme Innovatie	1.533.465	600.000	150.000	630.000	153.465	Vaststelling
21Z.014	NeCEN Open Access	7.235.085	2.894.034	1.808.771	2.532.280	-	Vastgesteld
21Z.015	Kenniscentrum Plantenstoffen	2.670.000	1.282.500	667.500	400.000	320.000	Beschikt
21Z.016	Slim meten en monitoren	530.000	212.000	53.000	180.000	85.000	Herbeschikking
21Z.017	Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	6.761.680	1.354.317	1.587.371	1.065.795	2.754.197	Beschikt
21Z.018	Biotech Training Facility	7.594.000	2.500.000	1.500.000	200.000	3.394.000	Beschikt
21Z.019	Gietwater op Maat	950.000	200.000	237.500	114.892	397.608	Beschikt
21Z.020	De Duurzaamheidsfabriek	9.428.860	804.800	804.800	7.819.260	-	Vaststelling
21Z.021	Groene Revolutie in de Nederlandse Glastuinbouw	2.001.893	800.757	-	-	1.201.136	Beschikt
21Z.022	Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water	3.638.790	1.788.260	514.762	1.335.768	-	Beschikt
21Z.023	GO BIO! (BBE in beweging, MKB Stim.prog. BBE)	1.395.420	483.345	-	689.575	222.500	Beschikt
21Z.024	Extracelbibliotheek	1.355.355	677.677	332.323	90.355	255.000	Beschikt
21Z.026	Innovatie & Demonstratie Centra Duurzame Greenports	3.859.949	1.900.000	-	25.050	1.934.899	Beschikt
21Z.027	Fysieke Digitale Delta	1.325.919	368.520	331.480	600.919	25.000	Beschikt
21Z.028	Iso Butanol Platform Rotterdam (IBPR)	2.109.600	472.600	527.400	495.500	614.100	Beschikt
21Z.029	Ecoshape	1.844.000	450.000	400.000	700.000	294.000	Beschikt
21Z.030	YES!Delft2 met bio-facilities	10.669.620	1.600.000	-	9.069.620	-	Beschikt
21Z.031	SCR-katalysatoren binnenvaart Zuid-Holland	3.662.500	1.500.000	-	2.162.500	-	Beschikt
22F.001	Integrale Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	6.500.000	1.300.000	-	5.200.000	-	Beschikt
22F.002	Project Roggebotstaete	2.189.321	525.437	-	457.777	1.206.107	Vaststelling
22F.003	Natuurpark Lelystad: duurzaam verbindend	1.933.000	466.500	-	825.000	641.500	Vaststelling
22F.004	Blauwe As Almere: water voor toeristisch recreatieve ontw	3.814.427	1.461.000	-	2.353.427	-	Beschikt
22F.005	Openb voorz Evenementen Terrein Biddinghuizen	1.860.000	750.000	-	1.110.000	-	Beschikt
22G.001	Walstroon Binnenvaart Rotterdam	6.170.000	2.468.000	-	3.702.000	-	Herbeschikking
22G.002	Realisatie Willem-Alexander Baan	6.987.072	1.913.000	-	5.074.072	-	Vaststelling
22H.001	Boulevard Scheveningen	4.146.194	1.634.000	-	2.512.194	-	Vaststelling
22H.002	Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark - periode 2010-2015	2.237.900	630.000	-	1.607.900	-	Vaststelling
22M.001	Pleisterplaats / recreatieknooppunt Kustbatterij Fort Diemerdam	1.641.020	623.600	-	690.350	327.070	Beschikt
22M.002	Walstroon in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	3.630.752	1.337.399	800.000	1.493.353	-	Beschikt
22M.003	Walstroon in Noord-Holland, deelproject Gemeente Zaanstad	817.907	231.021	204.477	382.409	-	Vastgesteld
22N.001	Groene CarrA@ Zuid en West	3.705.335	1.235.048	-	777.124	1.693.163	Vaststelling
22N.002	Haarlemmermeer Overbruggen	12.419.599	3.754.344	-	8.665.255	-	Beschikt
22N.003	Natuurbrug "Zandpoort"	8.336.301	3.171.750	-	4.238.000	926.551	Beschikt
22N.004	Innovatiesnelweg	3.159.808	951.308	790.000	292.982	1.125.518	Beschikt

G4P4

Nummer	Project	TSK	EFRO	Rijksco	Publiek	Privaat	Status
23A.002	Westergasfabriek 'Het Levende Park'	428.435	152.000	-	250.000	26.435	Vastgesteld
23A.003	Haringpakkerstoren	3.629.048	1.163.884	-	-	2.465.164	Vastgesteld
23A.004	Verbeteren economische functies Damrak - 8 panden	12.087.890	4.835.156	-	-	7.252.734	Vaststelling
23A.005	Verbeteren economische functies Damrak - 5 historische panden	3.397.670	1.359.068	-	-	2.038.602	Vaststelling
23A.006	De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	9.777.425	3.368.643	-	330.000	6.078.782	Beschikt
23A.007	Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	720.696	288.279	-	342.917	89.500	Vastgesteld
23A.008	Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones in Amsterd	13.725.100	5.312.394	-	1.968.406	6.444.300	Beschikt
23A.009	Vernieuwing Elthetocomplex	1.770.939	708.375	-	42.820	1.019.744	Vastgesteld
23A.010	Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk	819.644	327.858	-	-	491.786	Vaststelling
23A.011	uitbreiding Verzetmuseum met een kindermuseum	2.153.972	300.000	-	400.000	1.453.972	Vastgesteld
23A.012	Made@De Overkant-leren, creëren, produceren&verkopen	11.888.897	2.726.095	-	-	9.162.802	Vastgesteld
23A.013	De microZOO	4.700.000	2.000.000	-	1.700.000	1.000.000	Beschikt
23A.014	VU University Medical PET-MRI Center	12.948.385	4.800.985	778.369	7.369.031	-	Beschikt
23A.015	EYE in Amsterdam-Noord	3.938.615	1.500.000	-	600.000	1.838.615	Vastgesteld
23A.016	Investeringsregeling World of Food	1.127.000	418.800	-	548.200	160.000	Herbeschikking
23A.017	Amsterdam Light Festival	1.382.771	400.000	-	112.552	870.219	Vaststelling
23A.018	Ru ParA©	875.000	350.000	-	447.700	77.300	Beschikt
23A.019	Innovatiecluster Denim â€ˆHal 5a€™	1.360.000	500.000	-	-	860.000	Beschikt
23D.001	Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	1.997.400	665.800	-	1.331.600	-	Vaststelling
23D.002	Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	4.500.000	1.300.000	-	3.200.000	-	Vaststelling
23D.003	Humanity House	5.002.455	2.000.000	-	2.000.000	1.002.455	Beschikt
23D.004	Stadstuin Emma's Hof	1.468.030	450.000	-	790.000	228.030	Vastgesteld
23D.005	Panorama Mesdag	4.046.455	1.408.374	-	1.600.000	1.038.081	Beschikt
23D.006	Creative Stad Den Haag	3.511.690	1.404.676	-	2.107.014	-	Beschikt
23D.007	Overdekte Skatebaan Binckhorst	998.948	399.579	-	250.000	349.369	Beschikt
23D.008	Internationaal Experience Center "De Poort"	1.896.854	535.354	-	-	1.361.500	Vastgesteld
23D.009	Herinrichting Grote Marktstraat	6.059.128	1.698.976	-	4.360.152	-	Beschikt
23D.011	Mauritshuis bouwt aan de toekomst	6.027.437	2.000.000	-	-	4.027.437	Beschikt
23D.012	Aanpak Theresiastraat	1.474.236	592.700	-	881.536	-	Beschikt
23D.013	BIZ Winkelgebied Paleis Noordeinde	851.040	340.416	-	510.624	-	Beschikt
23D.014	Laak noord Scoort, programma gezondheid, welzijn, sport	2.871.285	1.100.000	-	954.570	816.715	Beschikt
23D.015	Rovaal Mariahoeve	816.819	319.100	-	363.000	134.719	Beschikt
23D.016	Opwaardering Haagse Markt	8.239.000	2.150.000	-	6.089.000	-	Beschikt
23D.017	Herinrichting openbare ruimte Stationsplein Den Haag	4.657.483	869.710	-	3.787.773	-	Herbeschikking
23D.018	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte winkelstraten	6.004.800	1.789.086	-	4.215.714	-	Beschikt
23D.019	JESSICA Fonds Ruimte en Economie Den haag (FRED)	4.860.000	2.000.000	-	2.860.000	-	Beschikt
23D.020	2e Fase revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkersho	7.193.325	1.872.496	-	3.320.829	2.000.000	Beschikt
23D.021	Haagse Hoogtepunten in Beeld	666.360	266.360	-	400.000	-	Vaststelling
23D.022	Walstroom Eerste haven Scheveningen	1.254.000	350.000	-	904.000	-	Beschikt
23F.001	Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	4.488.848	946.654	-	3.542.194	-	Vastgesteld
23F.002	Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	7.833.716	2.000.000	-	4.873.716	960.000	Vaststelling
23F.003	Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	1.245.035	350.000	-	-	895.035	Vastgesteld
23F.004	Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat	7.090.000	2.772.235	-	4.317.765	-	Herbeschikking
23F.005	Cultuurhuis Hommes: activiteiten voor de wijk	605.045	302.522	-	302.522	-	Vaststelling
23F.006	Revitalisering Boswijk Centrum	1.648.947	606.026	-	911.694	131.227	Beschikt
23F.007	Multifunctionele Sportaccommodatie Almere	2.381.515	833.170	-	1.548.345	-	Vaststelling
23F.008	VeiligheidsExpo Almere	7.088.166	2.559.000	-	4.529.166	-	Beschikt
23R.001	Revitalisering Nieuwe Binnenweg	13.064.959	4.710.221	-	8.354.738	-	Vaststelling
23R.002	Ondernemershuis op Zuid Fase I	4.584.942	1.833.977	-	2.704.965	46.000	Vaststelling
23R.003	Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	5.575.175	2.230.070	-	3.345.105	-	Vastgesteld
23R.004	Economische Kansenzones Rotterdam II	14.600.000	5.840.000	-	1.560.000	7.200.000	Vaststelling
23R.005	De Hofbogen	4.720.723	1.888.290	-	-	2.832.433	Beschikt
23R.006	Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	1.339.741	409.875	-	804.866	125.000	Vaststelling
23R.007	Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden	1.854.835	656.835	-	518.000	680.000	Beschikt
23R.008	Revitalisering Winkelboulevard Zuid	7.176.400	2.870.560	-	4.305.840	-	Vaststelling
23R.009	Inrichting Dakpark	5.036.142	2.014.457	-	3.021.685	-	Beschikt
23R.010	Startup Campus	1.806.329	722.531	-	1.083.798	-	Beschikt
23R.011	Bedrijventerrein Gadering fase 3a: Leerlooierstraat	992.000	392.000	-	600.000	-	Beschikt
23R.012	Vernieuwing Hart Afrikaanderwijk 2013-2015	4.100.000	900.000	-	3.200.000	-	Beschikt
23R.013	Museum Fort 1881	841.618	404.495	-	437.123	-	Beschikt
23T.001	Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	11.167.800	3.000.000	-	8.167.800	-	Beschikt
23U.001	Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard	2.478.428	800.000	-	870.000	808.428	Vastgesteld
23U.002	Aanpak Openbare Ruimte	1.020.820	397.820	-	538.000	85.000	Vastgesteld
23U.003	Zingende Toren	1.244.632	250.000	-	819.632	175.000	Vastgesteld
23U.004	Kunstfactor	995.000	398.000	-	597.000	-	Vastgesteld
23U.005	Emissie vrije Bierboot	400.000	200.000	-	200.000	-	Vastgesteld
23U.006	Trajectum Lumen	3.226.000	1.060.000	-	2.166.000	-	Vaststelling
23U.007	De Wissel	665.000	330.000	-	335.000	-	Vastgesteld
23U.008	Wikeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap	4.565.156	1.826.062	-	2.739.094	-	Beschikt
23U.009	Designer CafA©	898.920	359.568	-	539.000	352	Beschikt
23U.010	Creative Industrie Jan Jongerius	3.123.790	1.249.516	-	1.161.832	712.442	Vastgesteld
23U.011	De Nieuwe Bouwloods	1.059.868	400.000	-	-	659.868	Vastgesteld
23U.012	Bedrijventerrein Overvecht	704.986	283.986	-	421.000	-	Beschikt
23U.013	Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park	2.456.887	800.000	-	1.656.887	-	Vaststelling
23U.014	Upgrading havenbekkens Lage Weide	5.000.000	2.000.000	-	3.000.000	-	Vastgesteld
23U.015	Beeldende kunsttentoonstelling 'Call of the Mall'	1.425.000	400.000	-	680.000	345.000	Vaststelling
23U.016	Emmaus Overvecht	424.560	122.310	-	50.000	252.250	Beschikt
24Z.001	Technische Bijstand Kansen voor West	24.848.000	12.424.000	-	12.424.000	-	Beschikt

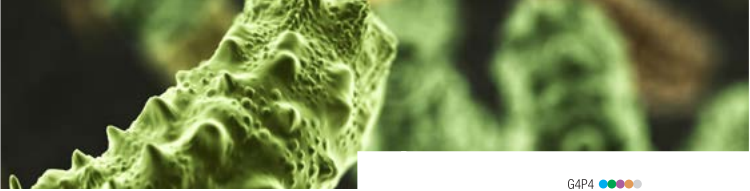

Tabel B11: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces per 31 december 2014

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	Committering en t/m 31-12- 2014 (euro)	Opgave OP Kansen voor West (euro)	% gecom
	Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap			
1	OTO-activiteiten in onderzoekcentra	400.000	6.000.000	7%
2	OTO-infrastructuur (onder meer installatie, instrumentarium en snelle computernetwerken tussen onderzoekcentra) en expertisecentra voor een bepaalde technologie	34.085.853	16.000.000	213%
3	Technologieoverdracht en verbetering van samenwerkingsnetwerken tussen kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's), tussen deze ondernemingen en andere ondernemingen en universiteiten, alle soorten postsecundaire onderwijsinstellingen, regionale overheden, onderzoekcentra en wetenschappelijke en technologische centra (wetenschaps- en technologieparken, technopoles, enz.)	72.508.547	19.000.000	382%
4	Steun voor OTO, met name in KMO's (mkb) (onder meer door toegang tot OTO-diensten in onderzoekcentra)	4.863.019	15.000.000	32%
5	Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven en bedrijfsgroepen	5.578.700	13.000.000	43%
6	Steun voor KMO's (mkb) ter bevordering van milieuvriendelijke producten en productieprocessen (invoering van een doeltreffend milieubeheerssysteem, vaststelling en toepassing van technologieën ter voorkoming van milieuverontreiniging, integratie van schone technologieën in bedrijfsproductie)	11.307.037	9.000.000	126%
7	Investeringen in ondernemingen die rechtstreeks betrokken zijn bij onderzoek en innovatie (innovatietechnologieën, oprichting van nieuwe ondernemingen door universiteiten, bestaande OTO-centra en ondernemingen, enz.)	644.259	7.000.000	9%
8	Andere investeringen in ondernemingen	11.423.020	16.000.000	71%
9	Andere maatregelen ter stimulering van onderzoek en innovatie en ondernemerschap in KMO's (mkb)	21.923.558	24.000.000	91%
	Informatiemaatschappij			
10	Telefonie-infrastructuur (inclusief breedbandnetwerken)		0	
11	Informatie- en communicatietechnologie (toegang, veiligheid, interoperabiliteit, risicopreventie, onderzoek, innovatie, e-inhoud, enz.)	5.003.877	7.000.000	71%
12	Informatie- en communicatietechnologie (TEN-ICT)	266.360	2.000.000	13%
13	Diensten en toepassingen voor de burger (e-gezondheid, e-overheid, e-leren, e-insluiting, enz.)	1.678.317	3.000.000	56%
14	Diensten en toepassingen voor KMO's (mkb) (e-handel, onderwijs en opleiding, netwerken, enz.)	1.833.977	6.000.000	31%
15	Andere maatregelen voor betere toegang tot en efficiënt gebruik van ICT door KMO's (mkb)	368.520	6.000.000	6%
	Vervoer			
16	Spoorwegen		0	
17	Spoorwegen (TEN-T)		0	
18	Rollend spoorwegmaterieel		0	
19	Rollend spoorwegmaterieel (TEN-T)		0	
20	Autosnelwegen		0	
21	Autosnelwegen (TEN-T)		0	
22	Nationale wegen		0	
23	Regionale/lokale wegen		1.500.000	0%
24	Fietspaden	708.308	2.000.000	35%
25	Stadsvervoer		350.000	0%
26	Multimodaal vervoer	2.000.000	1.000.000	200%
27	Multimodaal vervoer (TEN-T)		0	
28	Intelligente vervoerssystemen		1.500.000	0%
29	Luchthavens		0	
30	Havens		0	
31	Binnenwateren (regionaal en lokaal)	1.461.000	1.250.000	117%
32	Binnenwateren (TEN-T)		0	
	Energie			
33	Elektriciteit		0	
34	Elektriciteit (TEN-E)		0	
35	Aardgas		0	
36	Aardgas (TEN-E)		0	
37	Aardolieproducten		0	
38	Aardolieproducten (TEN-E)		0	
39	Duurzame energie: wind	1.784.699	1.800.000	99%
40	Duurzame energie: zon		500.000	0%
41	Duurzame energie: biomassa	800.000	500.000	160%
42	Duurzame energie: waterkracht, geothermisch en andere	8.270.501	500.000	1654%
43	Energie-efficiëntie, warmtekraftkoppeling en energiebeheer	18.439.624	17.000.000	108%
	Milieubescherming en risicopreventie			
44	Drink- en industriewaterbeheer		1.000.000	0%
45	Waterbeheer en -distributie (drinkwater)		0	
46	Waterbehandeling (afvalwater)	380.000	1.000.000	38%
47	Luchtkwaliteit	1.500.000	2.750.000	55%
48	Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging		0	
49	Beperking van en aanpassing aan klimaatveranderingen		1.000.000	0%
50	Sanering van bedrijfsterreinen en verontreinigde grond	5.322.496	20.900.000	25%
51	Bevordering van biodiversiteit en natuurbescherming (waaronder Natura 2000)	630.000	2.026.000	31%
52	Bevordering van schoon stadsvervoer	4.411.097	6.500.000	68%
53	Risicopreventie (waaronder de opstelling en uitvoering van plannen en maatregelen ter voorkoming en beheersing van natuurlijke en technologische risico's)		0	
54	Andere maatregelen ter bescherming van het milieu en ter voorkoming van risico's		0	

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	Committering en t/m 31-12- 2014 (euro)	Opgave OPKansen voor West (euro)	% gecom
	Toerisme			
55	Bevordering van de natuurlijke rijkdom		0	
56	Bescherming en ontwikkeling van natuurlijk erfgoed	16.509.004	10.500.000	157%
57	Andere bijstand ter verbetering van de toeristische dienstverlening	9.858.409	6.250.000	158%
	Cultuur			
58	Bescherming en behoud van het culturele erfgoed	7.288.907	3.500.000	208%
59	Ontwikkeling van culturele infrastructuur	8.485.876	5.500.000	154%
60	Andere bijstand ter verbetering van de culturele dienstverlening		0	
	Stads- of plattelandsvernieuwing			
61	Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsvernieuwing	41.928.754	32.850.000	128%
	Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers			
62	Ontwikkeling van systemen en strategieën voor levenslang leren bij bedrijven; opleiding en diensten voor werknemers om hun aanpassingsvermogen te vergroten; bevordering van ondernemerschap en innovatie	2.560.136	3.000.000	85%
63	Ontwerp en verspreiding van innoverende en productievere Werkorganisatiemethoden		0	
64	Ontwikkeling van specifieke diensten voor werkgelegenheid, opleiding en ondersteuning in verband met de herstructurering van sectoren en bedrijven, en ontwikkeling van systemen om in te spelen op economische veranderingen en toekomstige eisen qua banen en vaardigheden	747.400	500.000	149%
	Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid			
65	Modernisering en versterking van arbeidsmarktinstanties		0	
66	Toepassing van actieve en preventieve maatregelen op de arbeidsmarkt		0	
67	Maatregelen ter stimulering van actief ouder worden en langer doorwerken		0	
68	Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen	4.993.676	7.000.000	71%
69	Maatregelen voor meer toegang tot de werkgelegenheid en meer duurzame arbeidsparticipatie en meer vrouwen op de arbeidsmarkt om de genderkloof op de arbeidsmarkt te verkleinen, en om werk en privéleven te combineren, zoals het toegankelijker maken van kinderopvang en van zorg voor afhankelijke personen		1.000.000	0%
70	Specifieke maatregelen om de participatie van migranten op de arbeidsmarkt en daardoor hun sociale integratie te bevorderen		1.000.000	0%
	Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen			
71	Trajecten voor integratie en herintreding in het arbeidsproces van kansarmen; bestrijding van discriminatie bij het betreden van en het vooruitkomen op de arbeidsmarkt en bevordering van de aanvaarding van diversiteit op de werkplek	1.100.000	1.000.000	110%
	Verbetering van het menselijk kapitaal			
72	Ontwerp, invoering en toepassing van hervormingen in onderwijs- en opleidingssystemen teneinde de inzetbaarheid te ontwikkelen, de arbeidsmarktrelevantie van initieel onderwijs en beroepsonderwijs alsook initiële opleiding en beroepsopleiding te verbeteren, en de vaardigheden van opleiders bij te scholen met het oog op innovatie en een kenniseconomie	949.462	2.000.000	47%
73	Maatregelen voor een grotere deelname aan onderwijs en opleiding in elke levensfase, o.a. via maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en de seksegregatie van vakgebieden terug te dringen, en de toegang tot en de kwaliteit van initieel onderwijs, beroepsonderwijs en tertiair onderwijs en initiële opleiding, beroepsopleiding en tertiaire opleiding te vergemakkelijken	397.820	2.000.000	20%
74	Ontwikkeling van menselijk potentieel op het gebied van onderzoek en innovatie, met name via onderwijs en opleiding op postuniversitair niveau voor onderzoekers en via netwerkactiviteiten tussen universiteiten, onderzoekcentra en bedrijven	3.920.704	1.000.000	392%
	Investeringen in de sociale infrastructuur			
75	Onderwijsinfrastructuur		3.500.000	0%
76	Gezondheidsinfrastructuur		0	
77	Kinderopvangfaciliteiten		0	
78	Huisvestingsinfrastructuur		0	
79	Andere sociale infrastructuur	5.491.124	5.500.000	100%
	Stimulering van hervormingen op het gebied van werkgelegenheid en integratie			
80	Bevordering van partnerschappen, pacten en initiatieven via netwerkvorming van de betrokken belanghebbenden		0	
	Versterking van de institutionele capaciteit op nationaal, regionaal en plaatselijk			
81	Mechanismen ter verbetering van een goede concipiëring, monitoring en evaluatie van beleid en programma's op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, capaciteitsopbouw voor de uitvoering van beleidsmaatregelen en programma's		0	
	Verlaging van de extra kosten die de ontwikkeling van perifere regio's in de weg staan			
82	Vergoeding van extra kosten als gevolg van ontsluitingsproblemen en territoriale versnippering		0	
83	Specifieke actie ter vergoeding van extra kosten als gevolg van marktfactoren die te maken hebben met de omvang van de gebieden		0	
84	Steun ter vergoeding van extra kosten als gevolg van klimaat en reliëf		0	
	Technische bijstand			
85	Voorbereiding, uitvoering, toezicht en inspectie, inclusief Evaluatie en studies; informatie en	12.424.000	12.424.000	100%
86	Evaluatie en studies; informatie en communicatie		0	
TOTAA	Alle categorieën	334.248.041	310.600.000	108%
%	Alle categorieën	108%		
Categor	Lissabon categorieën (blauw)	220.260.163	194.300.000	113%
%	Lissabon tov totale gecommitteerde of geplande EFRO	66%	63%	105%

G4P4

Tabel B12: Cumulatieve uitsplitsing per dimensie (basis is Prioritair thema) t/m 31 december 2014

Vastgelegde EFRO	PrioritairThema	Financieringvorm	TerritorialeDimensie	EconomischeActiviteit	Locatie
400.000	1	2	1	0	NL326
1.400.000	2	1	1	22	NL23
341.520	2	1	1	6	NL23
7.565.000	2	1	1	11	NL33
2.795.155	2	1	1	19	NL33
4.495.238	2	1	1	19	NL32
2.566.234	2	1	1	19	NL32
1.400.000	2	1	1	19	NL32
245.995	2	1	1	22	NL335
560.000	2	1	1	0	NL31
4.645.000	2	1	1	6	NL33
2.894.034	2	1	1	19	NL33
2.500.000	2	1	1	22	NL33
677.677	2	1	1	22	NL33
2.000.000	2	1	1	6	NL33
588.113	3	1	1	0	NL326
3.240.164	3	1	1	0	NL23
3.402.084	3	1	1	0	NL23
1.926.350	3	1	1	22	NL23
388.788	3	1	1	0	NL23
1.970.264	3	1	1	0	NL33
1.504.181	3	1	1	22	NL33
1.322.415	3	1	1	22	NL33
1.800.000	3	1	1	0	NL32
600.000	3	1	1	22	NL32
212.355	3	1	1	0	NL32
1.057.172	3	1	1	19	NL32
4.213.214	3	1	1	0	NL32
1.769.000	3	1	1	22	NL32
1.303.361	3	1	1	6	NL32
630.037	3	1	1	3	NL32
1.368.114	3	1	1	22	NL32
1.324.730	3	1	1	22	NL32
824.149	3	1	1	22	NL32
566.290	3	1	1	1	NL32
1.005.863	3	1	1	0	NL32
545.000	3	1	1	22	NL32
1.000.000	3	1	1	0	NL335
2.455.734	3	2	1	0	NL335
839.338	3	1	1	16	NL31
1.180.000	3	1	1	0	NL31
1.614.567	3	1	1	22	NL31
7.500.000	3	1	1	0	NL33
760.000	3	1	1	21	NL33
1.714.650	3	1	1	0	NL33
1.700.000	3	1	1	0	NL33
902.204	3	1	1	0	NL33
1.377.131	3	1	1	1	NL33
3.342.826	3	1	1	22	NL33
776.968	3	1	1	0	NL33
600.000	3	1	1	5	NL33
1.282.500	3	1	1	6	NL33
1.900.000	3	1	1	0	NL33
450.000	3	1	1	21	NL33
1.600.000	3	1	1	0	NL33
3.150.000	3	1	1	21	NL33
2.000.000	3	1	1	18	NL326
4.800.985	3	1	1	19	NL326
1.348.670	4	1	1	1	NL32
1.726.089	4	1	1	22	NL31
1.788.260	4	1	1	0	NL33
1.129.719	5	1	1	22	NL33
897.869	5	1	1	0	NL335
2.828.581	5	1	1	22	NL31
722.531	5	1	1	0	NL335
646.542	6	1	1	21	NL326
490.556	6	1	1	21	NL326
494.890	6	1	1	0	NL32
400.000	6	1	1	0	NL335
1.070.000	6	1	1	0	NL31
1.250.000	6	1	1	0	NL31
315.292	6	1	1	9	NL33
200.000	6	1	1	9	NL33
804.800	6	1	1	22	NL33
800.757	6	1	1	0	NL33
479.980	6	1	1	0	NL33
1.200.000	6	1	1	11	NL33

Vastgelegde EFRO	PrioritairThema	Financieringvorm	TerritorialeDimensie	EconomischeActiviteit	Locatie
1.698.600	6	1	1	9	NL33
955.620	6	1	1	1	NL33
500.000	6	1	1	4	NL326
171.659	7	1	1	22	NL332
472.600	7	1	1	21	NL33
1.245.000	8	3	1	0	NL23
1.075.000	8	1	1	0	NL23
5.312.394	8	1	1	22	NL326
418.800	8	1	1	22	NL326
2.000.000	8	2	1	16	NL332
1.249.516	8	1	1	22	NL31
122.310	8	1	1	0	NL31
3.165.435	9	1	1	22	NL326
3.083.334	9	1	1	21	NL23
3.413.757	9	1	1	0	NL32
381.702	9	1	1	0	NL335
2.699.404	9	1	1	22	NL31
3.400.000	9	1	1	0	NL33
483.345	9	1	1	22	NL33
2.726.095	9	1	1	16	NL326
340.416	9	1	1	22	NL332
2.230.070	9	1	1	0	NL335
1.122.295	11	1	1	0	NL332
1.130.132	11	1	1	22	NL32
2.539.450	11	1	1	22	NL31
212.000	11	1	1	22	NL33
266.360	12	1	1	22	NL332
600.000	13	1	1	0	NL33
926.317	13	1	1	19	NL32
152.000	13	1	1	22	NL326
1.833.977	14	1	1	0	NL335
368.520	15	1	1	22	NL33
348.308	24	1	1	0	NL32
360.000	24	1	1	0	NL32
2.000.000	26	1	1	0	NL31
1.461.000	31	1	1	0	NL23
569.041	39	1	1	0	NL332
200.000	39	1	1	8	NL33
1.015.658	39	1	1	8	NL32
800.000	41	1	1	8	NL23
2.919.750	42	1	1	8	NL33
1.720.269	42	1	1	8	NL32
549.980	42	1	1	8	NL32
226.185	42	1	1	22	NL335
1.354.317	42	1	1	8	NL33
1.500.000	42	1	1	8	NL33
1.564.140	43	1	1	19	NL326
1.683.877	43	2	1	8	NL332
614.782	43	1	1	21	NL32
1.328.005	43	1	1	21	NL32
2.468.000	43	1	1	8	NL33
1.337.399	43	1	1	9	NL32
231.021	43	1	1	9	NL32
951.308	43	1	1	12	NL32
401.738	43	1	1	0	NL33
969.600	43	1	1	8	NL33
676.081	43	1	1	21	NL33
1.603.673	43	1	1	8	NL33
2.200.000	43	1	1	21	NL33
1.000.000	43	1	1	0	NL33
350.000	43	1	1	8	NL332
1.060.000	43	1	1	22	NL310
380.000	46	1	1	9	NL33
1.500.000	47	1	1	21	NL33
1.300.000	50	1	1	0	NL332
2.150.000	50	1	1	13	NL332
1.872.496	50	1	1	22	NL332
630.000	51	1	1	21	NL332
1.013.500	52	1	1	11	NL32
1.858.974	52	1	1	0	NL33
1.338.623	52	1	1	20	NL33
200.000	52	1	1	22	NL310
525.437	56	1	1	20	NL23
466.500	56	1	1	20	NL23
1.235.048	56	1	1	0	NL32
3.754.344	56	1	1	0	NL32
3.171.750	56	1	1	0	NL32

Vastgelegde EFRO	PrioritairThema	Financieringvorm	TerritorialeDimensie	EconomischeActiviteit	Locatie
217.041	56	1	1	20	NL32
1.600.000	56	1	1	20	NL31
800.000	56	1	1	0	NL31
1.575.000	56	1	1	0	NL33
2.000.000	56	1	1	20	NL33
1.163.884	56	1	1	16	NL326
1.300.000	57	1	1	20	NL23
750.000	57	1	1	20	NL23
1.634.000	57	1	1	20	NL33
887.551	57	1	1	20	NL32
2.000.000	57	1	1	0	NL33
327.858	57	1	1	20	NL326
400.000	57	1	1	14	NL326
2.559.000	57	1	1	20	NL23
623.600	58	1	1	0	NL32
3.368.643	58	1	1	22	NL326
1.408.374	58	1	1	22	NL332
1.888.290	58	1	1	0	NL335
300.000	59	1	1	20	NL326
1.500.000	59	1	1	20	NL326
2.000.000	59	1	1	22	NL332
535.354	59	1	1	0	NL332
2.000.000	59	1	1	20	NL332
302.522	59	1	1	20	NL23
800.000	59	1	1	17	NL310
250.000	59	1	1	22	NL310
398.000	59	1	1	0	NL310
400.000	59	1	1	0	NL31
1.913.000	61	1	1	0	NL33
925.000	61	1	1	20	NL33
731.335	61	1	1	16	NL326
4.835.156	61	1	1	16	NL326
1.359.068	61	1	1	16	NL326
288.279	61	1	1	18	NL326
1.698.976	61	1	1	22	NL332
592.700	61	1	1	13	NL332
319.100	61	1	1	20	NL332
869.710	61	1	1	14	NL332
1.789.086	61	1	1	13	NL332
946.654	61	1	1	20	NL23
2.772.235	61	1	1	0	NL23
606.026	61	1	1	0	NL23
4.710.221	61	1	1	13	NL335
5.840.000	61	1	1	0	NL335
409.875	61	1	1	0	NL335
656.835	61	1	1	0	NL335
2.870.560	61	1	1	0	NL335
2.014.457	61	1	1	0	NL335
392.000	61	1	1	0	NL335
900.000	61	1	1	0	NL335
404.495	61	1	1	20	NL335
3.000.000	61	1	1	20	NL31
283.986	61	1	1	0	NL31
800.000	61	1	1	0	NL31
1.894.336	62	1	1	0	NL31
665.800	62	1	1	0	NL332
747.400	64	1	1	18	NL33
1.200.000	68	2	1	1	NL332
203.370	68	1	1	22	NL310
1.404.676	68	1	1	0	NL332
1.826.062	68	1	1	22	NL310
359.568	68	1	1	4	NL31
1.100.000	71	1	1	20	NL332
619.462	72	1	1	18	NL33
330.000	72	1	1	22	NL310
397.820	73	1	1	22	NL310
600.000	74	1	1	0	NL332
3.320.704	74	1	1	18	NL33
708.375	79	1	1	18	NL326
350.000	79	1	1	16	NL326
450.000	79	1	1	20	NL332
399.579	79	1	1	0	NL332
2.000.000	79	1	1	20	NL23
350.000	79	1	1	20	NL23
833.170	79	1	1	20	NL23
400.000	79	1	1	0	NL31
12.424.000	85	1	0	0	NL3

Tabel B13 Codes voor de dimensie financieringsvorm (euro en %) t/m 31 december 2014

Code	Codes voor dimensie Financieringsvorm	EFRO Opgave OP	EFRO Gecommitteerd	% van totaal	EFRO gecommitteerd tov opgave OP
1	Niet-terugvorderbare hulp	264.010.000	325.263.430	97,3%	12

G4P4

Tabel B15 Codes voor de territoriale dimensie (euro) t/m 31 december 2014

Code	Codes voor dimensie Financieringsvorm	EFRO Gecommitteerd
0	Niet van toepassing	12.424.000
1	Stedelijk	321.824.041
Totaal		334.248.041

Tabel B16 Codes voor de dimensie locaties (euro) t/m 31 december 2014

Code	Locatie COROP / NUTS gebieden	EFRO Gecommitteerd
NL23	Flevoland	31.774.784
NL3	West Nederland	12.424.000
NL31	Utrecht	29.217.145
NL310	Utrecht	5.465.252
NL32	Noord-Holland	52.354.087
NL326	Groot Amsterdam	38.097.658
NL33	Zuid-Holland	104.944.820
NL332	Agglomeratie s Gravenhage	29.489.499
NL335	Groot Rijnmond	30.480.796
Totaal		334.248.041

Tabel B17 Indeling projecten volgens typologie en subtypologie t/m 31 december 2014

Nummer	Project	TSK	EFRO	Hoofdtypologie	Subtypologie
23A.012	Made@De Overkant-leren, creëren, produceren&verkop	11.888.897	2.726.095	Bedrijfsruimte	Creatief
23A.003	Haringpakkerstoren	3.629.048	1.163.884	Bedrijfsruimte	Cultuur
23A.004	Verbeteren economische functies Damrak - 8 panden	12.087.890	4.835.156	Bedrijfsruimte	Cultuur
23A.005	Verbeteren economische functies Damrak - 5 historische panden	3.397.670	1.359.068	Bedrijfsruimte	Cultuur
23U.004	Kunstfactor	995.000	398.000	Bedrijfsruimte	Cultuur
23U.010	Creatieve Industrie Jan Jongerius	3.123.790	1.249.516	Bedrijfsruimte	Cultuur
23R.005	De Hofbogen	4.720.723	1.888.290	Bedrijfsruimte	MKB
23A.018	Ru ParA©	875.000	350.000	Bedrijfsruimte	Ondernemen
23A.001	ARM	1.828.337	731.335	Bedrijfsruimte	Sociaal
23U.016	Emmaus Overvecht	424.560	122.310	Bedrijfsruimte	Sociaal
23A.016	Investeringsregeling World of Food	1.127.000	418.800	Bedrijven	catering
23D.019	JESSICA Fonds Ruimte en Economie Den haag (FRED)	4.860.000	2.000.000	Bedrijven	Financieel
21D.004	Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab Den Haag	524.984	171.659	Bedrijven	Topsport
23D.001	Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	1.997.400	665.800	Bedrijven	Veilig
22Z.013	Pilotproject Waalblok 4B-concept water	4.246.500	1.698.600	Bedrijven	Water
22H.002	Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark - periode 2010-2015	2.237.900	630.000	Beheer	Recreatie
24Z.001	Technische Bijstand Kansen voor West	24.848.000	12.424.000	Beheer	
23D.008	Internationaal Experience Center "De Poort"	1.896.854	535.354	Cultuur	Openbare ruimte
23A.009	Vernieuwing Elthetocomplex	1.770.939	708.375	Cultuur	Sociaal
23F.005	Cultuurhuis Hommeles: activiteiten voor de wijk	605.045	302.522	Cultuur	Sociaal
23A.011	uitbreiding Verzetsmuseum met een kindermuseum	2.153.972	300.000	Cultuur	
23A.015	EYE in Amsterdam-Noord	3.938.615	1.500.000	Cultuur	
23A.017	Amsterdam Light Festival	1.382.771	400.000	Cultuur	
23F.008	VeiligheidsExpo Almere	7.088.166	2.559.000	Cultuur	
21D.003	JESSICA Energiefonds Den Haag (ED)	4.000.000	1.683.877	Energie	Financieel
22Z.017	Opschaling Restwarmtenet Dordrecht	5.541.668	2.200.000	Energie	Milieu
22Z.018	Geothermie Westland	10.350.000	1.500.000	Energie	Milieu
21G.002	Erasmus MC Life Science Incubator	2.824.297	1.129.719	Incubator	Bedrijven
21G.003	RDM Innovation Dock - fase 3	7.760.000	1.970.264	Incubator	Bedrijven
21M.004	Incubator Matrix VI	14.796.621	3.413.757	Incubator	Bedrijven
21T.003	Utrecht Science Park	2.098.345	839.338	Incubator	Bedrijven
21X.003	Life Science Incubator Utrecht	14.516.158	2.828.581	Incubator	Bedrijven
21Z.001	BioPartner Accelerator	8.842.086	3.400.000	Incubator	Bedrijven
21Z.007	Technostarters-New Business Development YES!Delft	2.255.511	902.204	Incubator	Bedrijven
21Z.010	Technopolis Accelerator	8.188.204	3.342.826	Incubator	Bedrijven
21Z.030	YES!Delft2 met bio-facilities	10.669.620	1.600.000	Incubator	Bedrijven
23R.010	Startup Campus	1.806.329	722.531	Incubator	Bedrijven
21Z.028	Iso Butanol Platform Rotterdam (IBPR)	2.109.600	472.600	Kennis	Chemie/Biotech.
21H.002	Het Haagse Hogeschool KIO programma	1.494.800	747.400	Kennis	Clusters
21M.005	Creative City Lab	736.278	212.355	Kennis	Creatief
21A.003	West Orange	1.673.053	646.542	Kennis	Energie
21N.015	Energiediiken	1.379.781	549.980	Kennis	Energie
21F.009	Emerging Disease Campus	971.969	388.788	Kennis	Land en Tuinbouw
21Z.008	Tomaten op afvalwater	788.231	315.292	Kennis	Land en Tuinbouw
21Z.009	Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	3.442.827	1.377.131	Kennis	Land en Tuinbouw
21Z.019	Gietwater op Maat	950.000	200.000	Kennis	Land en Tuinbouw
21Z.024	Extractenbibliotheek	1.355.355	677.677	Kennis	Land en Tuinbouw
21G.005	Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	20.335.000	7.565.000	Kennis	Maritiem
21N.001	MCN Maritime Campus Netherlands	7.320.000	1.769.000	Kennis	Maritiem
21M.002	PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	2.348.367	600.000	Kennis	Media
21M.007	CineGrid Amsterdam	2.969.632	1.130.132	Kennis	Media
21N.007	Cross Media Expertisecentrum	5.241.500	1.324.730	Kennis	Media
23A.007	Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	720.696	288.279	Kennis	Mode
21A.007	Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	10.131.090	3.165.435	Kennis	Ondernemen
21H.001	Partners in Business SOB Haaglanden	1.670.388	619.462	Kennis	Ondernemen
21H.003	Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	2.858.558	600.000	Kennis	Recht
21H.006	Living Lab The Hague	15.617.064	3.320.704	Kennis	Recht
21N.005	House of Food	2.117.249	630.037	Kennis	Voedsel
22Z.016	Open Access Biotech Campus Delft	4.333.896	2.000.000	Kennis	Voedsel
21Z.003	EcoShape - Building with Nature	2.707.000	760.000	Kennis	Water
21Z.016	Slim meten en monitoren	530.000	212.000	Kennis	Water
21Z.027	Fysieke Digitale Delta	1.325.919	368.520	Kennis	Water
21Z.029	EcoShape	1.844.000	450.000	Kennis	Water
22Z.014	Kennisontwikkeling Zandmotor Delfland	6.750.000	3.150.000	Kennis	Water
21M.006	Life Sciences Centrum Amsterdam	2.742.930	1.057.172	Kennisoverdracht	Bedrijven
21D.001	EMI	1.911.000	600.000	Kennisoverdracht	Bestuur
21N.009	Vizier op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	1.885.387	566.290	Kennisoverdracht	Clusters
21A.002	Amsterdam Smart City	3.910.400	1.564.140	Kennisoverdracht	Energie
21N.012	Innovatiemotor Greenport Aalsmeer	2.514.658	1.005.863	Kennisoverdracht	Land en Tuinbouw
21Z.011	Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1.942.420	776.968	Kennisoverdracht	Land en Tuinbouw
21Z.026	Innovatie & Demonstratie Centra Duurzame Greenports	3.859.949	1.900.000	Kennisoverdracht	Land en Tuinbouw
22Z.008	Pilot Duurzaam Zuidwijk	959.980	479.980	Kennisoverdracht	Land en Tuinbouw
23A.013	De microZOO	4.700.000	2.000.000	Kennisoverdracht	Medisch
21T.005	Business Case Utrecht Sustainability Institute (USI) (voorhe	6.638.806	1.726.089	Kennisoverdracht	Milieu
23U.002	Aanpak Openbare Ruimte	1.020.820	397.820	Kennisoverdracht	Openbare ruimte
21N.018	Elektrisch laden voor West	2.650.000	1.013.500	Milieu	Energie

Nummer	Project	TSK	EFRO	Hoofdtypologie	Subtypologie
22G.001	Walstroom Binnenvaart Rotterdam	6.170.000	2.468.000	Milieu	Energie
22M.002	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	3.630.752	1.337.399	Milieu	Energie
22M.003	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Gemeente Zaanstad	817.907	231.021	Milieu	Energie
22Z.001	Walstroom in Zuid-Holland	1.004.344	401.738	Milieu	Energie
22Z.002	Aardgasmobiliteit	5.075.000	1.858.974	Milieu	Energie
22Z.003	Walstroom in Zuid-Holland, deelproject Drechtsteden	2.020.000	969.600	Milieu	Energie
22Z.004	Schieveste	1.690.203	676.081	Milieu	Energie
23D.022	Walstroom Eerste haven Scheveningen	1.254.000	350.000	Milieu	Energie
23U.005	Emissie vrije Bierboot	400.000	200.000	Milieu	Energie
21Z.031	SCR-katalysatoren binnenvaart Zuid-Holland	3.662.500	1.500.000	Milieu	Lucht
21F.003	Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	42.223.124	3.083.334	Milieu	MKB
21N.008	Nieuwe Energie op de Creatieve As	2.620.865	824.149	MKB	Creatief
21T.001	Protospace Utrecht	1.400.000	560.000	MKB	Creatief
23D.006	Creatieve Stad Den Haag	3.511.690	1.404.676	MKB	Creatief
21T.004	Amersfoort Innovatief Sterk	6.348.625	2.539.450	MKB	Digitaal
21A.004	EnergieLoket	1.226.390	490.556	MKB	Energie
21A.001	Garantiefonds Microkredieten Amsterdam	944.174	400.000	MKB	Financieel
21D.018	Startersfonds Den Haag	2.400.000	1.200.000	MKB	Financieel
21F.004	Doorstart Technofonds Flevoland BV	5.500.000	1.245.000	MKB	Financieel
21F.007	Innovatie Incentive Lelystad	20.150.000	1.075.000	MKB	Financieel
23A.008	Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones in	13.725.100	5.312.394	MKB	Financieel
23R.003	Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	5.575.175	2.230.070	MKB	Financieel
23R.004	Economische Kansenzones Rotterdam II	14.600.000	5.840.000	MKB	Financieel
21M.011	Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam	10.533.035	4.213.214	MKB	Innovatie
21Z.002	Clusterregeling Zuid-Holland	35.500.000	7.500.000	MKB	Innovatie
21X.002	Dutch Game Garden 2010-2015	4.035.059	1.614.567	MKB	Kennis
21F.001	Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie	8.100.198	3.240.164	MKB	Kennisoverdracht
21F.002	Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland	8.505.211	3.402.084	MKB	Kennisoverdracht
21M.001	KansenKanon-2	4.500.000	1.800.000	MKB	Kennisoverdracht
21N.010	Green Metropole	2.237.224	494.890	MKB	Kennisoverdracht
21N.006	KansenKanon Noordwest-Holland	2.972.456	1.368.114	MKB	Kennisoverdracht
21R.003	i-HIC	1.432.340	381.702	MKB	Kennisoverdracht
21T.002	Mijn Bedrijf 2.0 (zie memo 22 december 2010)	4.213.649	1.894.336	MKB	Kennisoverdracht
21T.006	Utrecht Innoveert: The Next Step	7.103.696	2.699.404	MKB	Kennisoverdracht
21U.001	Partners in Nieuw Ondernemerschap	508.430	203.370	MKB	Kennisoverdracht
21Z.004	Kennisbruggen	4.206.980	1.714.650	MKB	Kennisoverdracht
21Z.005	Kennisnetwerken en Innovatie in clusters	4.340.000	1.700.000	MKB	Kennisoverdracht
21Z.023	GO BIO! (BBE in beweging, MKB Stim.prog. BBE)	1.395.420	483.345	MKB	Kennisoverdracht
23R.002	Ondernemershuis op Zuid Fase I	4.584.942	1.833.977	MKB	Kennisoverdracht
23U.008	Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap	4.565.156	1.826.062	MKB	Kennisoverdracht
21G.004	Rotterdam Media Commission	5.387.668	1.504.181	MKB	Media
21N.016	Crossmedia innovation in the MediaValley (CIM)	1.365.645	545.000	MKB	Media
23U.009	Designer Café	898.920	359.568	MKB	Mode
21R.004	Rotterdam Internet Valley	2.330.989	897.869	MKB	Ontwikkeling
23D.013	BlZ Winkelgebied Paleis Noordeinde	851.040	340.416	MKB	Ontwikkeling
21Z.022	Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water	3.638.790	1.788.260	MKB	Water
23A.019	Innovatiecluster Denim ��Hal 5a��™	1.360.000	500.000	Ontwikkeling	Bedrijfsruimte
21R.001	Drivend Palviloen	4.276.867	400.000	Ontwikkeling	Bouw
21R.007	Aquadock - CTD	611.065	245.995	Ontwikkeling	Bouw
22N.004	Innovatiesnelweg	3.159.808	951.308	Ontwikkeling	Bouw
21N.004	Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	5.646.075	1.303.361	Ontwikkeling	Composiet
21T.007	Stepping Stones	2.550.239	1.180.000	Ontwikkeling	Economie
21A.008	Operatie Boeggolf	1.470.282	588.113	Ontwikkeling	Energie
21D.002	PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	1.900.961	569.041	Ontwikkeling	Energie
21F.006	Energierijk	6.116.490	800.000	Ontwikkeling	Energie
21G.001	Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving	1.039.702	200.000	Ontwikkeling	Energie
21H.005	Aardwarmte Den Haag	17.901.000	2.919.750	Ontwikkeling	Energie
21M.003	Koudewinning Ouderkerkerplas	1.536.954	614.782	Ontwikkeling	Energie
21N.010	Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijstroomenergie	4.300.673	1.720.269	Ontwikkeling	Energie
21N.011	De HeatMatcher	3.323.005	1.328.005	Ontwikkeling	Energie
21R.002	Powered by You	506.143	226.185	Ontwikkeling	Energie
21U.003	FEE-U, Fonds Energietransitie EFRO utrecht	3.750.000	1.250.000	Ontwikkeling	Energie
21Z.012	Bioproses Pilot Facility (BPF)	42.677.783	4.645.000	Ontwikkeling	Energie
21Z.015	Kenniscentrum Plantenstoffen	2.670.000	1.282.500	Ontwikkeling	Energie
21Z.017	Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	6.761.680	1.354.317	Ontwikkeling	Energie
22Z.006	Kassenwarmte Hoogeland en De Naaldhorst	4.809.183	1.603.673	Ontwikkeling	Energie
22Z.011	LNG Dual fuel voor de Binnenvaart	3.464.060	1.200.000	Ontwikkeling	Energie
21R.006	UDF SOFIE	6.500.000	2.455.734	Ontwikkeling	Financieel
21F.005	Geo Valley	5.901.800	1.926.350	Ontwikkeling	Geomatica
21Z.020	De Duurzaamheidsfabriek	9.428.860	804.800	Ontwikkeling	Innovatie
21N.003	Ontwikkeling robotiek voor primaire productiebedrijven	7.405.320	1.348.670	Ontwikkeling	Land en Tuinbouw
21Z.021	Groene Revolutie in de Nederlandse Glastuinbouw	2.001.893	800.757	Ontwikkeling	Land en Tuinbouw
21R.005	MEC-Innovatie	3.605.937	1.000.000	Ontwikkeling	Maritiem
21Z.013	Proeftuin Maritieme Innovatie	1.533.465	600.000	Ontwikkeling	Maritiem
21F.010	Nieuw- en verbouw Biosafety level 3 dierfaciliteit	10.285.661	1.400.000	Ontwikkeling	Medisch
21G.006	Population Imaging Infrastructuur in Medical Delta	6.882.265	2.795.155	Ontwikkeling	Medisch
21M.008	Spinoza Centrum	13.124.359	4.495.238	Ontwikkeling	Medisch

Nummer	Project	TSK	EFRO	Hoofdtypologie	Subtypologie
21M.009	GMP2	6.415.584	2.566.234	Ontwikkeling	Medisch
21N.013	Holland Health	3.500.000	1.400.000	Ontwikkeling	Medisch
21N.014	INPREZE	2.649.500	926.317	Ontwikkeling	Medisch
21Z.014	NeCEN Open Access	7.235.085	2.894.034	Ontwikkeling	Medisch
21Z.018	Biotech Training Facility	7.594.000	2.500.000	Ontwikkeling	Medisch
23A.014	VU University Medical PET-MRI Center	12.948.385	4.800.985	Ontwikkeling	Medisch
21N.002	Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	2.987.230	1.015.658	Ontwikkeling	Onderhoud
21F.011	Kansen voor Robotica	2.278.418	341.520	Ontwikkeling	Robotica
23D.014	Laak noord Scoort: programma gezondheid, welzijn, sport	2.871.285	1.100.000	Ontwikkeling	Sociaal
21H.004	InnoSportLab Zeilen	4.716.080	1.322.415	Ontwikkeling	Topsport
21D.005	The Hague Security Delta Campus	3.352.862	1.122.295	Ontwikkeling	Veilig
21U.002	Proefinstallatie Nereda technologie rwzi Utrecht	2.675.000	1.070.000	Ontwikkeling	Water
22Z.015	Duurzame Pot en Containerplanten Teelt (PCT) Rijnwoude	2.389.050	955.620	Ontwikkeling	Water
22Z.020	AquaReUse	1.000.000	380.000	Ontwikkeling	Water
23R.001	Revitalisering Nieuwe Binnenweg	13.064.959	4.710.221	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23R.007	Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden	1.854.835	656.835	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23R.008	Revitalisering Winkelboulevard Zuid	7.176.400	2.870.560	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23R.012	Vernieuwing Hart Afrikaanderwijk 2013-2015	4.100.000	900.000	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23U.012	Bedrijventerrein Overvecht	704.986	283.986	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23D.002	Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	4.500.000	1.300.000	Openbare ruimte	Bedrijven
23D.020	2e Fase revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkersho	7.193.325	1.872.496	Openbare ruimte	Bedrijven
23U.003	Zingende Toren	1.244.632	250.000	Openbare ruimte	Cultuur
23U.015	Beeldende kunsttentoonstelling 'Call of the Mall'	1.425.000	400.000	Openbare ruimte	Cultuur
22F.005	Openb voorz Evenementen Terrein Biddinghuizen	1.860.000	750.000	Openbare ruimte	Herinrichting
22Z.007	Haven Zuid Ablasserdam	2.997.316	925.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23D.004	Stadstuin Emma's Hof	1.468.030	450.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23D.009	Herinrichting Grote Marktstraat	6.059.128	1.698.976	Openbare ruimte	Herinrichting
23D.012	Aanpak Theresiastraat	1.474.236	592.700	Openbare ruimte	Herinrichting
23F.002	Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	7.833.716	2.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23F.004	Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat	7.090.000	2.772.235	Openbare ruimte	Herinrichting
23F.006	Revitalisering Boswijk Centrum	1.648.947	606.026	Openbare ruimte	Herinrichting
23R.006	Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	1.339.741	409.875	Openbare ruimte	Herinrichting
23R.011	Bedrijventerrein Gadering fase 3a: Leerlooiestraat	992.000	392.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23T.001	Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	11.167.800	3.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23U.013	Aanleg 1e fase Parkoergola - Leidsche Rijn Park	2.456.887	800.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23U.014	Opgrading havenbekkens Lage Weide	5.000.000	2.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
22Z.019	Duurzaam Mobiliteitsconcept Westland	2.000.000	1.000.000	Openbare ruimte	Milieu
22H.001	Boulevard Scheveningen	4.146.194	1.634.000	Openbare ruimte	Onderhoud
22T.001	Laakzone Amersfoort	8.030.500	1.600.000	Openbare ruimte	Recreatie
23F.001	Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	4.488.848	946.654	Openbare ruimte	Recreatie
23F.007	Multifunctionele Sportaccommodatie Almere	2.381.515	833.170	Openbare ruimte	Recreatie
23R.009	Inrichting Dakpark	5.036.142	2.014.457	Openbare ruimte	Recreatie
23D.015	Royal Mariahoeve	816.819	319.100	Openbare ruimte	
23D.016	Opwaardering Haagse Markt	8.239.000	2.150.000	Openbare ruimte	
23D.017	Herinrichting openbare ruimte Stationsplein Den Haag	4.657.483	869.710	Openbare ruimte	
23D.018	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte winkelstraten	6.004.800	1.789.086	Openbare ruimte	
22F.003	Natuurpark Lelystad: duurzaam verbindend	1.933.000	466.500	Recreatie	Herinrichting
22G.002	Realisatie Willem-Alexander Baan	6.987.072	1.913.000	Recreatie	Topsport
22F.001	Integrale Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	6.500.000	1.300.000	Recreatie	
22F.002	Project Roggebotstaete	2.189.321	525.437	Recreatie	
22F.004	Blauwe As Almere: water voor toeristisch recreatieve ontw	3.814.427	1.461.000	Recreatie	
22M.001	Pleisterplaats / recreatieknooppunt Kustbatterij Fort Diemerdam	1.641.020	623.600	Recreatie	
22N.001	Groene Carr�� Zuid en West	3.705.335	1.235.048	Recreatie	
22N.002	Haarlemmermeer Overbruggen	12.419.599	3.754.344	Recreatie	
22N.003	Natuurbrug "Zandpoort"	8.336.301	3.171.750	Recreatie	
22N.006	De Groene Stelling: Innovatief ondernemerschap	665.041	217.041	Recreatie	
22N.007	Recreatieve schakel Amsterdam-Vechtstreek	871.870	348.308	Recreatie	
22N.008	Recreatieve verbindingen de Omzoom	900.000	360.000	Recreatie	
22X.001	Versterken cultureel toeristische waarde landgoederen Amelisveerd en R	2.431.000	800.000	Recreatie	
22Z.005	Versterking groenrecreatieve structuren Papendrecht	4.150.000	1.575.000	Recreatie	
22Z.009	Langzaam verkeersbrug tussen Westerpark en N3MP	5.779.918	2.000.000	Recreatie	
22Z.010	Duivenvoorde Corridor	4.056.434	1.338.623	Recreatie	
22Z.012	Groenzone Berkel-Pinacker, fase 1	6.500.000	2.000.000	Recreatie	
23D.007	Overdekte Skatebaan Binckhorst	998.948	399.579	Recreatie	
23F.003	Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	1.245.035	350.000	Recreatie	
23R.013	Museum Fort 1881	841.618	404.495	Recreatie	
22N.005	Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans	4.079.680	887.551	Toerisme	
23A.002	Westergasfabriek 'Het Levende Park'	428.435	152.000	Toerisme	
23A.006	De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	9.777.425	3.368.643	Toerisme	
23A.010	Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk	819.644	327.858	Toerisme	
23D.003	Humanity House	5.002.455	2.000.000	Toerisme	
23D.005	Panorama Mesdag	4.046.455	1.408.374	Toerisme	
23D.011	Mauritshuis bouwt aan de toekomst	6.027.437	2.000.000	Toerisme	
23D.021	Haagse Hoogtepunten in Beeld	666.360	266.360	Toerisme	
23U.006	Trajectum Lumen	3.226.000	1.060.000	Toerisme	
23U.011	De Nieuwe Bouwloods	1.059.868	400.000	Werk	Cultuur
23U.007	De Wissel	665.000	330.000	Werk	Kennisoverdracht
23U.001	Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard	2.478.428	800.000	Werk	Recreatie

G4P4

G4P4

Tabel B18: Vastlegging eerste typologie (mln. euro) geaccumuleerd per 31 december 2014

Aantal projecten	Hoofdtypologie	TSK	EFRO	% EFRO tov tot EFRO
45	Ontwikkeling	249	65	19%
35	MKB	201	65	19%
32	Openbare ruimte	138	43	13%
27	Kennis	104	34	10%
20	Recreatie	76	24	7%
10	Incubator	74	20	6%
10	Bedrijfsruimte	43	15	4%
12	Milieu	71	14	4%
2	Beheer	27	13	4%
11	Kennisoverdracht	32	12	4%
9	Toerisme	34	11	3%
7	Cultuur	19	6	2%
5	Bedrijven	40	5	1%
3	Energie	20	5	2%
3	Werk	4	2	0%

Tabel B21: kernindicatoren Prioriteit 3 Attractieve steden per 31 december 2014

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	-	-	81	381	380	334	112	294	1.582	65%
	Doel									2.420	
	Uitgangssituatie	-	-	1.087	-	1.445	76	511	354-	2.765	114%
(C39) Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	Resultaat	-	-	8	4	7	2	16	2	39	98%
	Doel									40	
	Uitgangssituatie	-	-	32	14	10	11-	20	3	68	170%
(C40) Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/ wijk economie	Resultaat	-	-	16	13	10-	5	3	5	32	91%
	Doel									35	
	Uitgangssituatie	-	-	50	18-	7	8	11	3	61	174%
(C41) Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	Resultaat	-	-	10	4	7	6	2	3	32	38%
	Doel									84	
	Uitgangssituatie	-	-	34	-	6	2	5	3	50	60%

Tabel B22: outputindicator Prioriteit 1 per 31 december 2014

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal	% tov doel
R&D investeringen (private bijdragen aan onderzoeksfaciliteiten, onderzoeksorganisaties etc)	Resultaat	-	-	2.480.221	4.304.103	13.572.469	9.537.655	28.007.951	1.077.224	58.979.623	123%
	Doel									48.000.000	
	Uitgangssituatie	-	-	46.114.186	63.363.865	2.088.521	24.529.083	950.886-	6.338.763	141.483.532	295%

Tabel B19: kernindicatoren Prioriteit 1 Kennis, Innovatie en Ondernemerschap per 31 december 2014

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	-	-	317	903	1.134	910	674	980	4.918	158%
	Doel									3.120	
	Uitgangssituatie	-	-	5.240	51-	561	987	262-	626	7.101	228%
(C4) Aantal R&D projecten	Resultaat	-	-	130	88-	12-	9	10	4	53	44%
	Doel									121	
	Uitgangssituatie	-	-	629	569-	1-	17	10	6	92	76%
(C5) Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis/ researchinstellingen	Resultaat	-	-	96	15-	39-	16	21	7	86	98%
	Doel									88	
	Uitgangssituatie	-	-	501	364-	70-	21	14	6	108	123%
(C7) Aantal ondersteunde MKB bedrijven	Resultaat	-	-	2.073	4.798	322-	1.870	2.407	559	11.385	2128%
	Doel									535	
	Uitgangssituatie	-	-	8.482	1.818	47	1.391	230	33	12.001	2243%
(C8) Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven < 5 jaar	Resultaat	-	-	392	566	77-	633	1.083	887	3.484	1300%
	Doel									268	
	Uitgangssituatie	-	-	1.617	444	565-	770	100	21	2.387	891%
(C10) Uitgelokte private vervolginvesteringen	Resultaat	-	-	4.329.508	13.249.055	25.957.335	95.549.311	57.308.744	9.126.099	205.520.052	663%
	Doel									31.000.000	
	Uitgangssituatie	-	-	130.969.805	121.632.076	49.983.214	179.069.423	4.856.667	30.250.000	516.761.185	1667%

Tabel B23: outputindicatoren Prioriteit 2 per 31 december 2014

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal	% tov doel
Aantal projecten gericht op verbetering van natuur, landschap of cultureel erfgoed	Resultaat	-	-	-	4	1-	1	1	-	5	12%
	Doel									41	
	Uitgangssituatie	-	-	24	11-	1	2	3	-	19	46%
Aantal hectare bedrijfsterreinen gemoderniseerd	Resultaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%
	Doel									88	
	Uitgangssituatie	-	-	5	125	-	4-	10	85	221	251%
Aantal projecten gericht op milieu (incl. externe veiligheid en luchtkwaliteit)	Resultaat	-	-	6	1-	-	2	1	1	9	9%
	Doel									104	
	Uitgangssituatie	-	-	101	83-	3-	3	1	4	23	22%

Tabel B24: outputindicatoren Prioriteit 3 per 31 december 2014

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal	% tov doel
Aantal ha bedrijfslocatie gemoderniseerd	Resultaat	-	-	3	-	10	86	9	5	113	77%
	Doel									146	
	Uitgangssituatie	-	-	7	48	99	8	-	3	165	113%

Tabel B20: kernindicatoren Prioriteit 2 Attractieve regio's per 31 december 2014

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen	Resultaat	-	-	6	3	3	63	59	3	137	10%
	Doel									1.340	
	Uitgangssituatie	-	-	677	202	86	307	520	1	1.793	134%
(C34) Aantal toeristische-recreatieve projecten	Resultaat	-	-	-	-	4	2	1	-	7	20%
	Doel									35	
	Uitgangssituatie	-	-	33	15-	2-	2	5	-	23	66%

Tabel B25: Financiële informatie per 31 december 2014

Uitgaven 2014	Totale subsidiabele uitgaven (TSK)*	Overheidsbijdrage incl. EFRO	EFRO	EFRO in %
Prioriteit 1	320.850.559	250.453.841	128.340.224	40%
Prioriteit 2	64.913.740	58.031.064	25.965.496	40%
Prioriteit 3	178.181.625	129.290.344	71.272.650	40%
Prioriteit 4	18.024.222	18.024.222	9.012.111	50%
Totaal	581.970.146	455.799.471	234.590.481	

*ingediend in MSF

Tabel B26: Financiële informatie gecertificeerde uitgaven 2007-2014

	Betaalaanvragen per jaar (mln. TSK)
Totaal-generaal 2007-2015	582
2007	
2008	1
2009	76
2010	16
2011	88
2012	191
2013	169
2014	40
2015	

Tabel B27: Aantal projecten dat scoort in één of meerdere clusters (mln. euro EFRO), per 31 december 2014

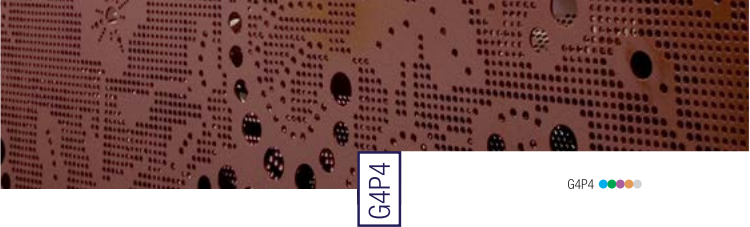
Aantal	Cluster	EFRO
108	Geen specifiek cluster	159
61	Lifesciences/Med. Tech./Biosc./Milieu	106
45	CreatieveIndustrie/Nieuwemedia	60
30	Transport/Logistiek/Handel	59
34	Maritiem/Deltatechnologie	53
26	Zakelijke dienstverlening	51
32	Voedsel/Bloemen	49
19	Toerisme/Congreswezen	27
11	Composieten	19
8	Juridisch	17
11	Petrochemische industrie	15
7	Geomatica	15

Tabel B28: Aantal projecten dat scoort in één of meerdere doelgroepen (mln. euro EFRO), per 31 december 2014

Aantal	Doelgroep	EFRO
178	Geen specifieke doelgroep	279
41	Jongeren	38
23	Allochtonen	25
24	Mensen in wijken met lage Soc-Econ status	25
20	Laagopgeleiden	24
12	Vrouwen	16
15	Uitkeringsgerechtigden/Arbeidsgehandicapten	8

Tabel B29: aantal betrokken onderwijsorganisaties of instituten per 31 december 2014

Project	Betrokken onderwijsorganisatie of onderzoeksinstituut
21M.010 - Green Metropole	AIM, VU, UvA
21G.003 - RDM Innovation Dock - fase 3	Albeda College, Hogeschool Rotterdam
21N.014 - INPREZE	AMC
21F.009 - Emerging Disease Campus	CVI Wageningen
21Z.013 - Proeftuin Maritieme Innovatie	Da Vinci College, Hogeschool Rotterdam, Hogeschool INHolland, STC
21Z.003 - EcoShape - Building with Nature	Deltares, Imares, NIOZ, NIOO-CEME, TU Delft, WUR, TU Twente
21Z.029 - Ecoshape	Deltares, Imares, NIOZ, TU Delft, WUR, TU Twente, Unesco IHE
21N.011 - De HeatMatcher	ECN, Hogeschool INHolland
21N.002 - Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	ECN, TNO, AMC
21N.015 - Energiedijken	Erasmus Universiteit
23R.010 - Startup Campus	Erasmus Universiteit
21G.002 Erasmus MC Life Science Incubator	ErasmusMC
21H.002 - Het Haagse Hogeschool KIO programma	Haagse Hogeschool
21N.008 - Nieuwe Energie op de Creatieve As	Hogeschool INHolland
21T.001 - Utrecht Innoveert: The Next Step	Hogeschool Utrecht, TNO,
21T.002 - Mijn Bedrijf 2.0 v/h Mens+Kennis=Bedrijvigheid	Hogeschool Utrecht, TNO,
21N.007 - Cross Media Expertisecentrum	Hogeschool van Amsterdam, UU, UvA
21F.011 - Kansen voor Robotica	Hogeschool Windesheim, ROC Flevoland en ROC Friese Poort
21N.001 - MCN Maritime Campus Netherlands	IMARES, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, ROC Kop NH, TNO
21M.008 - Spinoza Centrum	KNAW, UvA, AMC, VU/Vumc, Nederlands Instituut voor Neurowetenschappen
21N.013 - Holland Health	Medisch Centrum Alkmaar, Foreest Medical Group, Hogeschool INHolland
21D.001 - EMI	Nicis Institute
21N.010 - Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijstroomenergie	NIOZ, WMC, ECN, Deltares
21Z.020 - De Duurzaamheidsfabriek	ROC Da Vinci College
23U.007 - De Wissel	ROC Midden Nederland, Vader Rijn College
23A.001 - ARM	ROC van Amsterdam
21Z.018 - Bio Simulation Factory	RUL
21Z.001 - BioPartner Accelerator	RUL, Lumc
21Z.015 - Kenniscentrum Plantenstoffen	RUL, WUR
21G.005 - Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	STC
21A.008 - Operatie Boeggolf	TNO, TU Delft
21N.004 - Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	TNO, TU Delft, ECN, Hogeschool INHolland
21F.005 - Geo Valley	TNO, TU Delft, UvA, IMARES, ITC
21Z.009 - Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	TNO, WUR, TU Delft
21Z.007 - Technostarters-New Business Development YES!Delft	TU Delft
21Z.008 - Tomaten op afvalwater	TU Delft
21Z.010 - Technopolis Accelerator	TU Delft
21Z.012 - Bioprocess Pilot Facility (BPF)	TU Delft
21Z.016 - Slim meten en monitoren	TU Delft
21Z.017 - Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	TU Delft
21Z.019 - Gietwater op Maat	TU Delft
21Z.022 Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water	TU Delft
21G.006 - Population Imaging Infrastructuur in Medical Delta	TU Delft
21Z.026 - Innovatie & Demonstratie Centra Duurzame Greenports	TU Delft
21Z.030 - YES!Delft2 met bio-facilities	TU Delft
21R.002 - Powered by You	TU Delft
21Z.027 - Fysieke Digitale Delta	TU Delft, Deltares
21H.004 - InnoSportLab Zeilen	TU Delft, Haagse Hogeschool, VU, RUG
21Z.028 - Iso Butanol Platform Rotterdam (IBPR)	TU Delft, Wageningen Universiteit
21H.005 - Aardwarmte Den Haag	TU Twente
21Z.014 - NeCEN Open Access	TU Twente, Lumc, TU Delft, EUR, Emc, UU, RUG, NKI, TU Eindhoven
21H.006 - Living Lab The Hague	UL
21Z.024 - Extractenbibliotheek	Universiteit Leiden, Wageningen Universiteit
21T.003 - Utrecht Science Park	UU, Hogeschool Utrecht, UMC
21T.005 - Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid	UU, TNO, RIVM, Deltares
21A.003 - West Orange	UvA
23A.008 - Investeringsregeling ondernemers Economische Kansenzones A'dam	UvA
21M.007 - CineGrid Amsterdam	UvA, TNO
21M.009 - GMP2	VU, Vumc
21A.007 - Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	VU, Vumc, AMC, UvA
21M.006 - Life Sciences Centrum Amsterdam	VU/vuMC, UvA, AMC, Sanquin en NKI
23A.014 - VU University Medical PET-MRI Center	Vumc
23U.002 - Aanpak Openbare Ruimte	Wellantcollege
21N.009 - Vizier op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	WUR
21Z.011 - Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	WUR, Wellantcollege

Tabel B30: Contextindicatoren

Contextindicator	Uitgangswaarde (2003)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Doelstelling Landsdeel West 2013
		283 mld. euro*	295 mld. euro*	256 mld. euro*		262 mld. euro	297 mld. euro			
Bruto Regionaal Product Randstad provincies	240 mld. euro	106	108	109	108	108	109	108	108	2% p.l. (CPB: 1,75%)
Werkzame beroepsbevolking (Index 2003=100)	3.642.000	3.0%	2.3%	0.5%	-1,2%	0,1%	1,0%	-0,9%	-0,2%	0,5% p.l. (CPB: 0,25%)
Werkzame beroepsbevolking (% ontwikkeling van jaar op jaar)	3.642.000	4,2%	3,7%	4,3%	5,0%	5,2%	6,1%	7,6%	7,7%	4% p.l. (CPB: 4,5%)
Werkloosheid (% werklozen in de beroepsbevolking)	4,9%	48,2%		51,0%		50,5%	50,8%*			47,5%
Totale uitgaven aan R&D (% aandeel in nationale uitgaven R&D)	47,9%									
Totale uitgaven aan R&D excl. hoger onderwijsinstellingen (% aandeel in nationale uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen)	42,3%	44,4%		44,8%						
Uitgaven R&D totaal	4,4 mld. euro	5,1 mld. euro		5,3 mld. euro		6,2 mld. euro	6,4 mld. Euro*			4,64 mld. euro
Uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen	2,5 mld. euro	3 mld. euro		2,8 mld. euro						
Aandeel private bedrijven in totale uitgaven R&D	38,1%	40,4%		34,3%						50%
Aandeel private bedrijven in uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen	65,6%	68,5%		65,1%						
Netto participatiegraad (% werkzame beroepsbevolking in totale bevolking van 15 tot 75 jaar)	65%	67%	68%	68%	67%	67%	67%	66%	65%	68%
Investeren in vaste bedrijfsactiva private sector (exclusief overheid, zorg en overige diensten)	16,9%	nb	nb	nb						16,9%
Aanvullend										
Bruto Regionaal Product per inwoner Randstad provincies	31.200 euro (2004)	37.000 euro*	38.500 euro*	33.000 euro*		33.400 euro	37.600 euro			36.650 (groei 1,8% p.l.)
Arbeidsproductiviteit Randstad provincies	74.900 euro (2004)	85.700 euro*	88.600 euro*	77.500 euro*		78.800 euro	90.000 euro			83.400 (groei 1,2% p.l.)
Nederland										94
Uitstoot broeikasgassen										
Uitstoot broeikasgassen, ontwikkeling t.o.v. 1995 (index 1995=100):										
CO2	104,8	100,8	102,5	99,7	106,3	98,8	97,0	96,7		
CH4	70,7	65,4	66,2	65,5	63,4	63,7	62,4	62,3		
N2O	77,6	67,4	46,3	45,1	44,4	43,9	43,0	44,0		
Algemeen Oordeel (eindcijfer) Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat (ministerie EZ)	6,2***				6,8					6,7

* voorlopige cijfers; ** Index basisjaar 1990; *** Uitgangswaarde 2002
**** Het is onduidelijk hoe 2002 is berekend. 2007 is een gewogen gemiddelde van de G31 steden die in landdeel West liggen. Wordt 2002 ook zo berekend dan is het rapportcijfer hoger dan 6,2.

Tabel B31: Werkzame beroepsbevolking1 (x 1000) per gebied, 2003 - 2014

Gebieden	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	7.783	7.761	7.818	7.938	8.169	8.358	8.361	8.278	8.280	8.330	8.266	8.214
Flevoland	175	177	180	185	194	199	200	196	197	199	198	194
Utrecht (PV)	579	582	588	600	621	638	644	635	636	646	640	638
Noord-Holland	1.245	1.250	1.269	1.293	1.329	1.363	1.366	1.353	1.353	1.373	1.368	1.369
Zuid-Holland	1.643	1.638	1.647	1.665	1.713	1.747	1.756	1.735	1.738	1.744	1.721	1.717
Amsterdam	346	354	363	372	383	395	395	394	398	408	411	417
s-Gravenhage	216	217	221	223	227	233	234	229	232	235	235	229
Rotterdam	262	258	258	261	273	276	281	279	278	278	270	271
Utrecht (gemeente)	138	141	145	152	160	166	171	169	171	175	176	177

Bron: CBS (StatLine)

1) Volgens de nieuwe (internationale) definitie: het betreft hier de werkenden in de leeftijdsgroep 15 t/m 74 jaar ongeacht het aantal uur dat per week wordt gewerkt. Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar. Bij betaald werk gaat het om werkzaamheden ongeacht de arbeidsduur. In eerdere jaarverslagen werd uitgegaan van de NL-definitie 'Personen van 15 tot 65 jaar die in Nederland wonen en betaald werk hebben van twaalf uur of meer per week'. Door deze veranderde definitie verschillen de cijfers met de eerde jaarverslagen

Tabel B32: Werkloosheidspercentage1 per gebied 2003 - 2014

Gebieden	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rotterdam	8,0	9,3	10,1	8,8	6,7	5,8	6,7	8,0	8,2	10,5	12,3	12,6
Amsterdam	7,4	8,0	8,0	6,5	5,3	4,7	5,8	6,2	6,5	7,3	8,9	8,5
s-Gravenhage	6,2	7,0	7,9	6,7	5,5	4,4	5,5	6,5	7,2	8,7	9,9	10,9
Utrecht (gemeente)	5,7	6,0	6,1	5,4	4,3	3,6	4,1	4,9	5,2	5,9	7,2	7,6
Flevoland	5,0	6,1	7,0	5,8	4,4	4,0	4,8	5,8	5,5	7,1	8,9	9,3
Utrecht (PV)	4,4	4,9	5,1	4,5	3,8	3,2	3,7	4,3	4,5	5,2	6,5	6,5
Noord-Holland	5,0	5,7	5,8	4,9	4,1	3,6	4,4	4,9	5,1	5,8	7,3	7,2
Zuid-Holland	5,1	5,9	6,3	5,4	4,4	3,8	4,5	5,4	5,5	6,7	8,0	8,3
West-Nederland	4,9	5,7	6,0	5,1	4,2	3,7	4,3	5,0	5,2	6,1	7,6	7,7
Nederland	4,8	5,7	5,9	5,0	4,2	3,7	4,4	5,0	5,0	5,8	7,3	7,4

Bron: CBS (StatLine)

Werkloosheidspercentage

1) Volgens de internationale definitie. De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking. Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar.

Tabel B33: Werkloosheidspercentage1 per gebied (mannen/vrouwen) 2003 - 2014

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gebieden	Geslacht												
Nederland	man	4,3	5,1	5	4,1	3,3	3	3,9	4,5	4,6	5,5	7,2	7,2
Nederland	vrouw	5,6	6,4	6,9	6,2	5,2	4,5	4,9	5,5	5,4	6,2	7,3	7,8
Flevoland	man	4,2	5,2	5,4	4,4	3,3	3,2	4,4	5,3	5,1	6,7	8,5	8,7
Flevoland	vrouw	6	7,3	8,8	7,5	5,7	5	5,3	6,3	6	7,5	9,4	9,9
Utrecht (PV)	man	4	4,6	4,5	3,8	3	2,6	3,2	4	4,1	4,8	6,5	6,4
Utrecht (PV)	vrouw	4,9	5,4	5,7	5,3	4,6	3,8	4,2	4,8	4,8	5,5	6,5	6,7
Noord-Holland	man	4,4	5,2	5	4	3,3	3,1	3,9	4,4	4,8	5,4	7,2	6,9
Noord-Holland	vrouw	5,6	6,3	6,8	5,9	5	4,3	4,9	5,5	5,4	6,1	7,3	7,7
Zuid-Holland	man	4,5	5,3	5,4	4,3	3,6	3,1	4,1	4,9	5,2	6,3	7,9	7,8
Zuid-Holland	vrouw	5,8	6,6	7,4	6,7	5,5	4,6	5,1	5,9	5,8	7,1	8,1	8,8
Amsterdam	man	7,2	8	7,5	5,9	4,8	4,4	5,5	5,8	6,6	7,2	9,1	8,2
Amsterdam	vrouw	7,6	8	8,6	7,2	6	5	6,1	6,7	6,5	7,4	8,8	8,8
Rotterdam	man	7,6	8,9	9,2	7,4	5,7	5,1	6,5	7,8	8,3	10,4	12,1	11,7
Rotterdam	vrouw	8,6	9,7	11,2	10,5	7,8	6,6	6,9	8,2	8	10,6	12,5	13,8
s-Gravenhage	man	6	6,8	7,4	5,7	4,8	3,9	5,3	6,3	7,3	8,6	9,9	10,6
s-Gravenhage	vrouw	6,4	7,2	8,5	7,9	6,4	5,1	5,9	6,8	7,2	8,9	9,8	11,3
Utrecht (gemeente)	man	5,8	6,3	6,2	5,2	3,6	3,3	3,8	4,7	5,1	5,7	7,5	7,6
Utrecht (gemeente)	vrouw	5,6	5,6	6	5,7	5	4	4,4	5	5,2	6,1	6,8	7,5

Bron: CBS (StatLine)

Werkloosheidspercentage

1) Volgens de internationale definitie. De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking. Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar.

Tabel B34: Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten 1996-2013

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008***	2009	2010	2011**	2012*	2013*
Flevoland	3,5	8,1	5,7	9,8	6,4	5,9	1,5	6,2	4,0	4,0	7,5	5,1	0,1	-5,4	3,4	1,3	-1,3	-0,6
Utrecht (PV)	4,6	4,6	7,3	6,7	3,2	3,6	-1,2	-1,4	1,8	2,2	3,9	4,6	1,5	-1,1	-1,0	1,3	-1,3	-1,2
Noord-Holland	3,8	5,6	4,6	4,2	3,0	0,7	2,4	1,5	3,0	2,8	3,3	4,0	2,2	-3,4	1,7	1,1	-1,1	-0,7
Zuid-Holland	2,7	4,1	3,9	4,6	4,0	1,9	-0,7	0,2	1,8	2,8	3,4	4,4	1,0	-4,0	0,7	0,7	-1,2	-1,2
Nederland	3,4	4,3	3,9	4,7	3,9	1,9	0,1	0,3	2,2	2,0	3,4	3,9	1,8	-3,7	1,5	0,9	-1,2	-0,8

Bron: CBS

*** Trendbreuk met voorgaande jaren

** gegevens nader voorlopig

* gegevens voorlopig

Tabel B35: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, 1 januari 2006-2013 en 1 april 2014

Gebieden	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	toename	toename	aantal
										2006-2014	2006-2014	2006-2014
Flevoland	23.730	25.410	27.740	29.950	32.060	33.220	34.040	35.410	35.602	11.872		50%
Utrecht (PV)	77.260	82.170	88.000	93.150	98.730	105.250	107.820	112.260	117.028	39.768		51%
Noord-Holland	194.830	204.100	215.970	232.160	247.360	259.180	265.140	271.300	278.702	83.872		43%
Zuid-Holland	148.350	155.870	165.790	172.250	177.960	183.460	181.290	180.530	180.185	31.835		21%
West-Nederland	444.170	467.550	497.500	527.510	556.110	581.110	588.290	599.500	611.517	167.347		38%
Nederland	982.050	1.038.740	1.092.470	1.147.170	1.196.160	1.244.000	1.263.110	1.286.260	1.315.351	333.301		34%

Bijlage B36: URBACT projecten

1- Utrecht is 'lead partner' van het project CITYLOGO <http://urbact.eu/en/projects/metropolitan-governance/citylogo/our-project/>. Dit netwerk van grote en middelgrote Europese steden werkt aan stedelijke 'branding' als onderdeel van de stedelijke strategie voor ruimtelijke, economische en sociale ontwikkeling. Het netwerk is in 2014 drie keer bijeen gekomen, waarbij gesproken is over "Communication channels for the city: old formulas revisited and new paths" (Dundee) en "What target groups for the city? Segmentation in today's city marketing" (Zaragoza). De bijeenkomst in Zaragoza werd georganiseerd in samenwerking met de Eurocities werkgroep "City branding and attractiveness". De derde bijeenkomst in 2014 betrof een Key Study Visit aan Barcelona, waarbij is gesproken over verschillende praktijkervaringen in Barcelona met city branding. In 2015 vindt nog een Key Study Visit plaats aan Zürich.

Partners in het Urbact project zijn Genua (IT), Zaragoza (SP), Coimbra (P), Aarhus (DK), Oslo (No), Dundee (UK), Warschau (PL), Vilnius (LT) en Alba Iulia (RO). De partners werken het komende jaar aan het opstellen van een 'Local Action Plan' in samenwerking met de lokale stakeholders in de stad.

Eind 2014 hebben de partners hun draft "Local Action Plan" afgerond. Deze plannen zijn door de andere deelnemers becommentarieerd in een peer-review. Op 25 maart 2015 zal de slotconferentie van het CityLogo-project plaatsvinden in Utrecht.

2- Rotterdam is 'lead partner' van het project 'My Generation@work'. <http://urbact.eu/en/projects/active-inclusion/my-generation-at-work/homepage/>. Dit is een thematisch netwerk over jongeren en de nieuwe arbeidsmarkt. Doel is om de kansen voor jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten. Gekozen is voor een focus op het belang van ondernemende competenties en een pro-actieve houding, om daarmee het gat tussen opleiding en werk te kunnen overbruggen. Hoofdt thema's zijn 1) curricula gericht op ondernemerschap, 2) fysieke en niet-fysieke multi-stakeholder platforms en de 3) toegevoegde waarde van makelaar/facilitators. Gebaseerd op de Social Innovation Spiral theorie zijn binnen deze thema's experimenten gestart in alle partnersteden. De meer dan 30 experimenten richten zich op hiaten in het huidige beleid en/of op het leggen van nieuwe connecties met de stakeholders in de stad. Intensieve kennisuitwisseling over deze experimenten stond in 2013 centraal. In 2014 hebben de steden gewerkt aan hun Local Action Plan. De partners zijn Antwerpen (B), Riga (LV), Glasgow (GB), Gdansk (PL), Warsaw (PL), Tampere (FIN), Valencia (E), Braga (P), Maribor (SLO), Turin (I) en Thessaloniki (GR).

3- Delft is 'lead partner' van het project 'EUniverCities' <http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/eunivercities/homepage/>. In dit thematisch netwerk staat de samenwerking tussen stad en universiteit centraal. Focus ligt op technologieoverdracht, internationalisering, stadsmarketing, studentenhuisvesting, ondernemerschap en Living Labs De partners zijn: Aalborg (DK), Aken (DE), Aveiro (PT), Gent (BE), Lecce (IT), Linköping (SE), Lublin (PL), Magdeburg (DE), Tampere (FI) en Varna (BG). In 2014 hebben vier bijeenkomsten plaatsgevonden in Lublin, Varna, Tampere en Gent. In Gent waren bovendien partners uit het EUniverCities Network aanwezig en kwamen bestuurders en managers van steden en universiteiten tezamen om op strategisch niveau informatie en kennis uit te wisselen.

Delft is vier keer met de supportgroep bijeengekomen en benadrukt de onderwerpen Huisvesting van studenten en kenniswerkers (binnen het thema Gastheerschap) en Living Labs. Studenten worden actief bij het project betrokken, zowel binnen de ULSG's als de transnationale bijeenkomsten.

Delft heeft meegedaan aan de National Infodays (november). Op uitnodiging van CityLogo is een workshop verzorgd tijdens een CityLogo projectbijeenkomst in Zaragoza. Er zijn 2 digitale nieuwsbrieven gepubliceerd en een thema rapport over studenten en (maatschappelijke) onderzoeksopdrachten. Tijdens de Open Days verzorgde EUniverCities i.s.m. de Europese Commissie – DG EAC een workshop getiteld 'A Symphony for Progress: Cooperation between the University and the City'; ruim 100 belangstellenden woonden deze workshop bij.

4- Amersfoort heeft de afgelopen 2 jaar samen gewerkt met 9 Europese partner steden in het Urbact project Sustainable Food in Urban Communities, <http://www.sustainable-everyday-project.net/urbact-sustainable-food/2012/10/16/about/>. Er is kennis en ervaring uitgewisseld op uiteenlopende onderwerpen ten aanzien van duurzame voedselsystemen in de stad, gebaseerd op het creëren van ruimte voor stadslandbouw (growing), slimme logistieke oplossingen voor distributie van voedsel (delivering) en educatie, bewustwording en beschikbaarheid van regionaal voedsel voor consumenten en bedrijven in de stad (enjoying). Het realiseren van een lokaal actie plan 'Echt Eten in de EEMstad' (<http://eem.smaakvandestreek.nl/wp-content/uploads/2014/09/LAP-Echt-Eten-in-de-EEMstad-opmaak-DEF-met-logo.pdf>) samen met de stad, vertegenwoordigd in het lokale voedselnetwerk EEM (eem.smaakvandestreek.nl), heeft een duurzame samenwerking gerealiseerd tussen stad en stadhuis om voedsel ook na afloop van het project op de politieke en de stadsagenda te houden. Op 16 maart 2015 zal in Bristol de eindconferentie van het project plaatsvinden, waar de kennis en best practices van de afgelopen jaren worden gepresenteerd en in de vorm van een handboek gedeeld.

5- Rotterdam is partner van het netwerk Creative SpIN (Creative "Spillovers" for Innovation) <http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/creativespin/homepage>. Dit is een netwerk over het identificeren en stimuleren van spill over effecten van creatieve bedrijfstakken op de stedelijke omgeving (economisch, maatschappelijk en ruimtelijk). De andere partners zijn Birmingham (GB 'lead partner'), Bologna (IT), Essen (D), Obidos (P), Tallinn (EST), Mons (B), Kortrijk (B) en Kosice (SK). Op 20-22 april 2015 vindt de slotconferentie plaats in Birmingham. Rotterdam heeft Creative SpIN benut om in samenwerking met stakeholder uit de creatieve bedrijfstakken, onderzoek, onderwijs en andere bedrijfstakken de meerwaarde van creatieve innovatie aangescherpt. Verschillende Rotterdamse best practices zijn verzameld op www.ci010.nl. Een activiteit die mede door dit project is opgepakt is de Rotterdam Creative Commission.

6- Den Haag is partner van het City Sustainable Investment Europe project <http://urbact.eu/en/projects/metropolitan-governance/csi-europe/homepage/>. Dit is een netwerk over de inzet van revolverende fondsen (JESSICA-initiatief) binnen steden. Hoe werken financiële instrumenten voor steden, en of kunnen steden gebruik maken van landelijke / regionale fondsen. Gewerkt wordt op thema's als UDF/stad, staatssteun en private investeringen, technische ondersteuning en nieuwe investeringsmodellen. Aan de hand van vier door het netwerk uitgewerkte stappen (regelgeving, staatssteun, governance en technische bijstand) is er nu voor steden informatie beschikbaar om succesvol gebruik te kunnen maken van revolverende fondsen. Een korte animatiefilm van die stappen is beschikbaar op: <http://youtu.be/c5HX7lrVWRU>

De andere partners in het netwerk zijn Manchester (Leadpartner UK), Poznan (PL), Ancona (IT) en Porto (P), Riga (Letland), Lille (Frankrijk), Malmö (Zweden), Sevilla (Spanje) en Leipzig (Duitsland). Het Haagse lokale actieplan is gericht op een verdere uitrol van de financiële instrumenten in Den Haag gekoppeld aan onder meer de inzet van de nieuwe EFRO-middelen voor de periode 2014-2020.

7- Den Haag is ook partner in het PREVENT project <http://urbact.eu/en/projects/active-inclusion/prevent/homepage>. Dit is een netwerk gericht op kennisuitwisseling rondom het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. De andere partners in het project zijn Nantes (lead partner FR), München (DE), Antwerpen (BE), Stockholm (SE), Usti nad Labem (CZ), Tallinn (EE), Gijon (ES), Sofia (BG) en Catania (IT).

Vanuit deze werkgroep is kennis en inspiratie gedeeld en samen opgetrokken om lokale aanpakken uit te werken. In 2014 is op lokaal niveau in de zogenoemde Local Support Groep, die wordt gevormd door een divers gezelschap vanuit het onderwijs, de gemeente Den Haag en Zoetermeer en een betrokken ouder, gewerkt aan het Local Action Plan. Hierin wordt een door de partners gedragen aanpak beschreven om ouderbetrokkenheid in te zetten als middel bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Bijlage B37: Leden van het Comité van Toezicht en Stuurgroepen in 2014

Leden van het Comité van Toezicht Kansen voor West

dhr. W. van Beek	voorzitter: commissaris van de Koning van de provincie Utrecht
mw. E. Sweet	gedeputeerde van Noord-Holland, namens de P4
dhr. H. Kool	wethouder van Den Haag, namens de G-4
dhr. R. Luchtenveld	wethouder van Lelystad namens de acht G27-steden in Landsdeel West en Almere
dhr. B. Mooren	vertegenwoordiger van het bedrijfsleven (VNO/NCW)
dhr. M. Laboui	vertegenwoordiger van de sociale partners (FNV)
dhr. S. J. Noorda	vertegenwoordiger van een kennisinstelling (VSNU)
dhr. A. Ouwehand	vertegenwoordiger natuur-, milieu en landschapsorganisaties (Milieufederatie)
dhr. T. Leeuwestein	vertegenwoordiger van het Ministerie van BZK
mw. N. van den Hove	vertegenwoordiger van het Ministerie van EZ

Adviserende leden zijn vertegenwoordigers van de EC (DG-Regio) en managementautoriteit.

Leden van de stuurgroep West-Regio

dhr. R.A.M. v. d. Sande	Voorzitter: gedeputeerde provincie Zuid-Holland
dhr. J.H.S. Goossensen	vertegenwoordiger provincie Zuid-Holland
mw. I. van Scheppingen	vertegenwoordiger provincie Noord-Holland
dhr. T.E. Jaroszek	vertegenwoordiger provincie Utrecht
Mw. A. Van Oorschot	vertegenwoordiger provincie Flevoland
dhr. H. Duimelaar	vertegenwoordiger Amsterdam
dhr J.H.J. Houthof	vertegenwoordiger Rotterdam
dhr. G. van Aken, plv	vertegenwoordiger Den Haag
dhr. M. van Dijk	vertegenwoordiger stad Utrecht
dhr. R. Stokkel	vertegenwoordiger G27
dhr. G. Arnoldus	vertegenwoordiger ministerie EZ

Adviserende leden zijn de vertegenwoordigers van de managementautoriteit (incl. programmabureau West-Regio).

Leden van de stuurgroep Kansen voor Amsterdam

mw. K. Ollongren	Voorzitter: wethouder Economische Zaken
dhr. A. Baâdoud/T. Herrema	vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhr. R. Kloosterman	vertegenwoordiger Universiteit van Amsterdam
dhr. T. Elfring	vertegenwoordiger Vrije Universiteit
dhr. G. den Boer	vertegenwoordiger namens de diensten van de gemeente Amsterdam
dhr. P. Campos	vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden

Bijlage B38: Bezetting programmamanagement en steunpunten

Leden van de stuurgroep Kansen voor Rotterdam

dh​r. H. Karakus	voorzitter: Wethouder Wonen, Ruimtelijke Ordening, Vastgoed en Stedelijke Economie
mw. J. N. Baljeu	wethouder Haven, Verkeer en Regionale Economie
Vanaf 16 mei 2014	
dh​r.M.J.W. Struijvenberg	Wethouder Werkgelegenheid en Economie
mw. W.L. Gillis-Burleson	vertegenwoordiger sociaal-economische sector
dh​r. J.H.J. Houthoff	Hoofd Economie, Stadsontwikkeling
mw. M.J.A. Gallé	Erasmus Universiteit Rotterdam
dh​r. P. Campos	vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Kansen voor Den Haag

dh​r. H. Kool	Voorzitter: wethouder Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Economie
dh​r. B. Schuttenbeld	Kamer van Koophandel Haaglanden
vacant	Haagse Hogeschool
dh​r. R.G.M. Perik	VNO – NCW / MKB Haaglanden
mw. K. Schofaerts	MKB Haaglanden
dh​r. M.J. Gordijn	Hoofd Economie, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dh​r. J.C. Schenderling	Algemeen Directeur Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn gemeente Den Haag
dh​r. M. Andriessen	Directeur Werken en Leren, Dienst Sociale Zaken en werkgelegenheid gem. Den Haag
dh​r. G.J. Boot	Directeur Concernbedrijfsvoering gemeente Den Haag
mw. P.Delsing	Directeur Dienst Stadsbeheer gemeente Den Haag
dh​r. P. Campos	vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Kansen voor Utrecht

mw. M. de Rijk	Voorzitter: wethouder Duurzaamheid, Economische zaken en Financiën
vanaf medio 2014	
dh​r. J. Kreijkamp	Wethouder Financiën, Economie en..
dh​r. F. Lintmeijer	wethouder Verkeer, Cultuur en Internationale zaken
dh​r. S. Fortuyn	vertegenwoordiger namens de Kring van Utrechtse ondernemingen
mw. C. van Grinsven	vertegenwoordiger Economic Board Utrecht
dh​r. B. van Dijk	hoofd economische zaken gemeente Utrecht
dh​r. J. Docter	Kamer van Koophandel Midden Nederland
dh​r. T. van Oijen	vertegenwoordiger Platform Ondernemend Utrecht
dh​r. P. Campos	vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Bezetting programmamanagement van de managementautoriteit

 Ruud van Raak Programma manager	 Adri Hartkoorn Programma secretaris	 Floor de Rooy Programma controller	 Mieke Cornet Communicatie adviseur	 Pim Oskam Betaalautoriteit	 Nancy de Jong 1 ^o Projectmedewerker	 Suzanne v. d. Knaap Programma medewerker
---	---	--	--	--	--	--

Bezetting programmabureau West-Regio

 Joke van den Brink Hoofd PB tot 1 okt	 Ton Bloothoofd Hoofd Control	 Olaf Gähler Coördinator/adviseur stuurgroep	 Menny Barendse Medewerker Control	 Jeroen Elzenaar Medewerker Control	 Eduard Lenoir Medewerker Control
 Frank Rotgans Medewerker control	 Bart de Ree Medewerker Control tot 1 okt	 Hans Vos Medewerker Control	 Arthur Jongeneelen Medewerker Control	 Klaas Snijder Medewerker Control	 Judith Goudriaan Medewerker Control tot 1 okt
Sharmain Khitanea, Geen foto beschikbaar	 Carla Giskes Secretaresse	 Aly Langeweg Medewerker Beheer tot 1 okt	 Marieke Kaptijn Medewerker Ondersteuning	 Yvonne Stodel Medewerker Beheer	

Bezetting programmabureau Kansen voor West Amsterdam

Mathieu Baltissen

Programma manager

Christian Schreuder

Programma secretaris

Bezetting programmabureau Kansen voor West Rotterdam

Albert van Veelen

Programmamanager

Edwin Bijkerk

Programmasecretaris

Sawitrie Kanhai

Projectcontroller

Bezetting programmabureau Kansen voor West Den Haag

Ton Overmeire

Programma Manager

Yvonne de Ruiter

Medewerker control

Esther van Vondel

Beleids Medewerker tot nov.

Marleen Meijeren

Medewerker control

Renate den Heijer

Programma medewerker

Bezetting programmabureau Kansen voor West Utrecht

Mariska Pastoors

Programma manager

Peter Dijkman

Programma controller

Agnes Schuurman

Programma secretaris

Bezetting steunpunten in Kansen voor West

Martijn Onderstal

Prov. Zuid-Holland

Charlotte Dijkstra

Prov. Noord-Holland

Anjo Reussink

Prov. Noord-Holland

Alexander Hulshof

Prov. Utrecht vanaf sept.

Tomasz Jaroszek

Prov. Utrecht tot sept

Fred Jonkhart

Prov. Flevoland

Guus van Dalen

Prov. Flevoland